

Naročna mesečna
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni urezništva: dnevna služba
2030. — nočna 2996. 2994 in 2950

SCOUENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Genij, svetnik, človek*

Avguštin iz mesta Thagaste v numidijski provinci, umrl pred tisoč petsto leti kot škofov v Hippu, je najbolj orjaška postava katoličanstva. »Prvega zapadnega človeka ga je nekdo imenoval. Po pravici; kajti, kar razumemo pod krščansko kulturo zapada, to je delo genijalnega afriškega misleca in svetnika.

Stoletje Avguštinovo je stoletje bližnjega razpada svetovnega imperija rimske države, ko so mnogi kristjani in pagani mislili, da se napoveduje konec sveta sploh. Rimski družba, zlasti v svojih patricijskih vrhovih, še ni bila pokristjanjena ali pa samo zelo površno, čeprav so cesarji bili kristjani. Avguštin sam je bil sin paganskega očeta in krščanske matere; sicer katehumen, toda po svoji miselnosti in nравstvenem zadržanju prsten otrok svoje čisto razvane, skeptične in pesimistične dobe. Vahodni vplivi so takrat bili mističnemu razpoloženju pelega veka krščanske ere. Dočim je njega nauk o božanskem kraljestvu luči, ki se bori s temno in zlo materijo, odgovarjal idealističnim težnjam bujne, nemire in plemenite duše ognjevitega Afričana, ga ni mogla zadovoljiti misel, da je zio enako absolutno, večno in neodoljivo počelo bitja kakor dobro, čeprav je ta fatalizem njegovim strastem takrat slučajno močno ugajal. Notranje nezadovoljstvo in neprestano iskanje ga je gnalo k novoplatskemu šoli, ki mu je za vedno dala nekatere trdne osnove spiritualističnega nazarjanja vesoljstva in pripravila v njegovo srce pot krščanskim resnicam. Ni pa mogla takrat še Avguštinu pomagati, da premaga v sebi oni skepticizem, s katerim je bila takratno življenje rimskega paganskega izobraženstva zatrulila Akademija. Pač pa je v pozitivnem smislu vplival na mladega učence najznamenitejših filozofov in retorjev tistega časa zlasti Ciceronov »Hortenzij« s svojo stoisko nравstveno resnobo. Dočim so ga evangelij, zlasti pa Pavlova pisma do dna pretresla, da se je zavedel brezilnosti, praznote in nравstvene manjvrednosti svojega lahkomisljenega, v praksi čisto epikurejsko k čimvečjemu uživanju usmerjenega življenja, je ob študiju »Hortenzijac začutil lepoto naravnega čednostnega življenja starega rimstva: hrabrosti, možnosti, zvestobe, plemenitosti in velikodušnosti. Ko se je pozneje po molitvah svoje velike matere, pridigal Ambrožija in zunanjih ter notranjih pretresljajih končno izpobobil v krščanski miselnosti in svetosti življenja, ki jo je dosegel v enkratnem silnem pogonu, s katerega ni bilo nikoli več nobenega padca, ampak neprestano samodovrševanje — je na osnovi naravnih nравstvenih, kulturnih in političnih vrednot rimskega duha zgradil stavbo krščanske nabožnosti, kulture in javnega življenja, ki je preživel ves srednji vek do današnjih dni, ko se celo k nekatrim specifično avguštinškim mislim vračamo, ker nam njegov visok polet duha poleg močne čustvene doživetosti njegove religiozne izkušnje in njegovo neprehajoče iskanje resnice zelo odgovarja.

Sveti Avguštin je tako izpolnil naloge, vredno tolikega génija: ko je rimsko svetodržavlje propadalo, ko so barbari s severa in iztoka grozili, da uničijo veličastno stavbo hebensko-rimske kulture, ko so mnogi malodusni kristjani sami obupovali, misleč, da se bo z rimskim latinskim imperijem vred zrušil tudi krščanski družabni red, krščanski nравstveni svet in krščanske religiozne vrednote, je afriški škofov, kojega domovino so bili prepavili Vandali, z neomajnim optimizmom svetil v splošno zmedo z lučjo krščanske resnice in povzel antičnega duha, vse, kar je bil ustvaril resničnega, vrednega in trajnega, da ga, očiščenega, poglobljenega in oplemenitenega po krščanskem nazoru življenja, izroči potomstvu, izroči mladim narodom, ki so na razvalinah starega sveta ustanovili nov red, pa da tako njim samim omogoči kulturno življenje na osnovah krščanstva in najžlahnejših sadov antične omike obenem. Ta stavba Avguština stoji še danes, njegov duh prešinja našo zapadno kulturo z neznanjano tvornostjo in silo, njegova »Civitas Dei« je ostala filozofija zgodovinskega pojmovanja tudi današnjega krščanskega človeštva, prototip države, kakršno si zamišlja krščanski duh še danes in jo bo takoj vedno.

Ne smemo pri miselnih stavbi velikega svetnika-filozofa pozabiti na človeka. Avguštin je bil človek v najglobljem pomenu te besede. O tem bo pričala vse veke njegova avtobiografija, prva knjiga te vrste sploh, ki odkriva najglobljajšo, najtanjšo, najdelikatnejšo dogajanja duše, ki ne išče svoje sreče v čutnem ugodju, v gmoti in njenih sladostih, ampak v spoznaju resnice in ljubezni do najvišjega dobra. Zaradi tega bo Avguštin, oče katoliške teologije, ostal človeškemu srcu vedno blizek, vedno sodoben, vedno privlačen in utešujči Bogu iščoča sreca. Velik po bogastvu svoje osebe, po nedovršenosti svojega ogromnega zamisla, po navideznih protislajih, po strastnosti svojega hrepnenja prav tako kakor po visokosti, idealizmu in neizčrpni plodovitosti svoje misli.

* K današnji komemoraciji 1500 letnice smrti sv. Avguština na univerzi in v Unionu

Nova francoska vlada

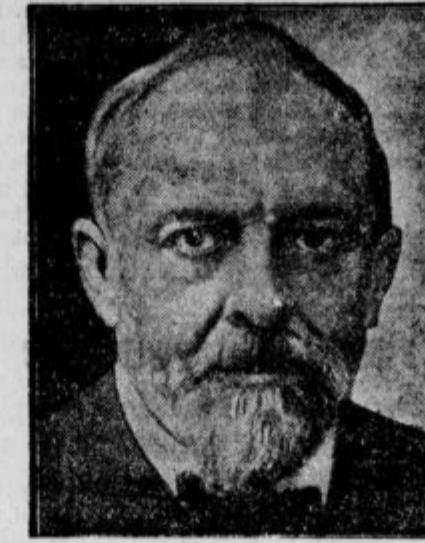
Senatorju Steegu se je posrečilo sestaviti levicarsko vlado — V vladi je 18 ministrov in 12 drž. podstajnikov — Demokratska desnica v opoziciji

Pariz, 13. dec. AA. Ker so gg. Laval, Flandin, Piétri in Ricolfi odklonili sodelovanje v novi vladi, je bila davi ob 2.20 sestavljenata lista nove vlade: predsedništvo vlade in kolonije: Steeg (radikal), notranje ministrstvo: Léygues (skupina Tardieu), vojna mornarica: Sarrail (radikal), pošte in telegrafi: Bonnet, narodno zdravje: Quenelle (radikal), pravda: Chéron (centrum), zunanje zadeve: Briand (soc. republikan.), finance: Germain-Martin (centrum), proračun: Palmeres, vojska: Barthou (centrum), prosveta: Chautemps (radikal), trgovina: Loucheur (levi centrum), poljedelstvo: Boret (centrum), gradnje: Daladier (radikal), zrakoplovstvo: Painlevé (soc. republikan.), trgovska mornarica: Daniellou (levi centrum), delo: Grinda, pokojnine: Thoumule.

Poleg teh ministrov so bili izbrani še trije državni podstajniki:

v predsedništvu vlade: Marchandieu (radikal), v notranjem ministrstvu: René Cottier, v narodnem gospodarstvu: Meyer, v poljedelstvu: Cautry, v letalstvu: Richet, za trgovino: Berthod, za kolonije: Brunet, za fizično vzgojo: Brunet, za finance: Perreti, za delo: Mounier, za gradnje: Gourdeau, za vojsko: Millot.

Nova vlada ima 30 članov, 18 ministrov in 12 državnih podstajnikov. V njej je 6 senatorjev in 24 poslancev. Trije pripadajo levemu demokratskemu krilu v senatu, eden republikanski zvezl v senatu, dva demokratsko-radikalni zvezl senata, dva sta republikanska socialisti, pet jih spada med radikalne levicarje, pet ministrov pripada republikanski levici, 1 je socialno-radikalni levicar, 1 minister je

Ministrski predsednik Steeg.

izven strank Steeg bo danes ob 10 predložil listo svoje vlade predsedniku republike. Nova vlada pa se bo predstavila parlamentu prihodnji četrtek.

Pariz, 13. dec. AA. Predsednik Doumergue je danes podpisal ukaz o imenovanju novih članov kabinet.

Pariz, 13. dec. kk. Dasi pripada novemu kabinetu pet članov Tardieujeve večine, ne predstavlja

novi kabinet zaželjene velike koalicije. Tardieu je namreč še včeraj zvečer pred odločilnimi pogajanjemi za razdelitev portfeljev sklical vse svoje bivše sodelavce, da bi preprečil njihov vstop v novo vlado. Dosegel je tudi, da so Laval, Pietri in Flandin, ki so se še do polnoči pogajali s Steegom in že bili pripravljeni na sodelovanje, končno vendar odrekli. Vse one parlamentarce, ki so kljub izčrpani preprečili vstopili v novi kabinet, je ošigalo Tardieu kot nesramne prebežnike. Tako ima novi kabinet pričakovati v poslanski zbornici izredno sovražen sprejem Tardieuja in njegovih somišljencov ter je zaenkrat navezan na brezpogojno podporo socialistov, s katerimi vred bo imel le majhno večino.

Pariz, 13. dec. kk. Današnji listi so sprejeli novo vlado z ledeno rezervo. Levičarski tisk, kot so »Quotidien«, »L'Œuvre« pozdravlja preporod, ki se vrši v francoskem narodu. Drugi listi pa podčrtavajo, da bo vsaka vlada morala nadaljevati s politiko Tardieu-Briand. »Protivarske gonje francoski narod ne bo pripustil.« »Echo de Paris« daje novi vladi le kratko življenje, ker ji manjka ideologije in ji bo kmalu zmanjkal tudi glasov v zbornici.

Ze odstopajo

Pariz, 13. dec. AA. Novi državni podstajnik Richelet, ki pripada levensmu krilu soc. radikalov, je poslal pismo predsedniku Steegu, v katerem mu sporoča, da umika svoj načelni pristanek o vstopu v novo vlado, ker ta vlada ne temelji na pogodbah, ki je izvirala iz dnevnega reda poslednje seje parlamenta.

Prelom s prošlostjo v Madžarski?

Ustanovitev jugoslovansko madžarske trgovske zbornice v Budimpešti — Grof Bethlen obišče Prago

Budimpešta, 13. dec. ž. Vaš dopisnik je zvedel v trgovinskem ministrstvu, da se je izdal dovoljenje za ustanovitev jugoslovansko-madžarske trgovske zbornice v Budimpešti. Vse predpriprave so končane, tako da se računa z možnostjo, da bo nova zbornica otvorila svoje delovanje v najkrajšem času. V političnih in trgovskih krogih, kjer je že znana, je ta vest povzročila sprva nemalo začudenje, ker spričo očividnega Jugoslaviji nepriznega delovanja grofa Bethlena, niti bilo pričakovati, da bi moglo prići do te ustanove. Dogoditi so se morale v zakulisju madžarske politike dalečesezne izpremembe. Resno sodeči ljudje pozdravljajo ta preokret, ki pomeni, da se tudi Srednja Evropa približuje zdravemu stanju, ker se pologoma osvobujejo inozemske vplivov. Nova zbornica bo iskala resnega sodelovanja med vladama in trgovci obeh držav ter tako pospeševala razvoj gospodarskih zvez. Kakor je to običajno pri enakih trgovinskih zbornicah, bo tudi budimpeštanska razpolagala s posebnim oddelkom za gospodarske informacije. V načrtu je stalna razstava pridelkov iz obeh držav ter izdajanje v obeh jezikih pisane trgovske revije. Jugoslovanska kolonija je vesela teza za ublažitev gospodarske krize tako važnega dogodka.

Praga, 13. dec. »Prager Presse« poroča, da je češko-slovaški poslanik v Budimpešti Palljier povabil madžarsko vlado, da pošlje svoje delegate v Prago v svrhu pogajanj za trgovinsko pogodbo. Madžarska vlada je vabiila z večjim sprejelja ter je že danes poslala ministra dr. Nickla v Prago. Tukaj vlada splošno prepričanje, da pogajanja ne bodo trajala dolgo, ker vlada na obeh straneh iskrena želja za sporazum. Češki agrarci so sestavili resolucijo, v kateri zahtevajo od svoje vlade, da more na vsak način štititi češko-slovaško poljedelstvo. Vlada bo morale računati z opozicijo agrarcev, toda iz prejšnjih izjav dr. Beneša sledi, da bo češkoslovaška vlada upoštevala želje, ki so se izrazile na raznih agrarnih konferencah po ožjem sodelovanju med poljedelstvimi in industrijskimi državami. »Našinec« izve od svojega madžarskega dopisnika, da grof Bethlen osebno prišel v Prago, da podpiše trgovinsko pogodbo, kadar bo končana.

Budimpešta, 13. dec. AA. V uradnem poslošku o stanju češkoslovaško-madžarskih trgovinskih pogajanj naglaša madžarska vlada, da bi pristala na corine na rž, pšenico in žitino razen na svinje, na kar bi pristopila k sporazumu med agrarnimi državami, h kateremu bi pristopile ČSR, Romunija in Poljska.

Ostra kritika ital. finančne politike

Listi napovedujejo 3 milijarde primanjlija — Mussolini o ukinitvi praznika 20. septembra

Rim, 13. dec. ž. V toku fašistične akcije za ureritev gospodarskih in finančnih neprilik v Italiji so se te dni čule neugodne besede proti finančnemu ministru Mosconiju. Nekateri fašistični listi so odkriti oštitali Mosconiju razne opustitve. Mosconi se je zagovarjal in je v ekspoziciji napovedal, da bo vlada skušala z nekatrimi ukrepi zboljšati položaj in deficit v državnem proračunu znižati. To pa je izvralo mnoge ugovore. »Lavoro fascista« je očital Mosconiju, da ni pravočasno napovedal deficit in skrilj izdatkov, da bi se na ta način ognil velikemu deficitu, ki bo do konca proračunskega leta znašal okrog tri milijarde.

V senatu se sedaj vrši razprava o finančnem položaju. Kolikor ju mogoče iz poročil fašističnih listov razvideti, sta Ricci in Celessia kritizirala finančno politiko vlade. V odgovoru je finančni minister Mosconi naglasil, da nima k svojemu nedavnu eksposetu v zbornici nitičesar dodati. Pri prvi priliki bo predsednik vlade Mussolini obrazložil gospodarski položaj Italije. Mosconi je opozoril na potrebo, da se revidira davčni sistem. Veruje, da bo znižanje plač prineslo dobre rezultate ter da bo tako omogočeno novo varčevanje. To je edino sredstvo, da se prebrije sedanje težave. V svojem govoru je Mosconi opozoril, da fašistični finančni strokovnjaki vedo in se zavedajo odgovornosti. Prožeti so z neomajno voljo, nadaljevati z začetim delom.

Rim, 13. dec. AA. Poslanec Garibaldi Ezio je kritiziral zakonski načrt, ki se ž njim ukinja praznik 20. septembra in ustanavlja nov praznik 11. februarja. Poslancu je odgovoril predsednik vlade z dolgim govorom. Pojasnil je politične dogodke, ki so privedli do zavzetja Rima 1870. Italijanske čete so sicer udrle v mesto, a papež je mogel ven-

darle nemoteno izvrševati svojo cerkveno in versko oblast. Nato je Mussolini navedel, kako je potekla razprava o tem vprašanju v zbornici in v senatu leta 1895, ko je bil 20. september proglašen za narodni praznik. Po svetovni vojni in po vzpostavitvi fašistične režime je ta praznik postal brezpredmeten in navadna parada framasonov. Sledil je naposled historični dogodek končne sprave med Italijo in Vatikanom. S tem sporazumom se papež nepreklicno odrekla Rimu. Zato glejmo v 11. februarju, je dejaj predsednik vlade, dejanje, ki priznava zakonito in pacificiščno poset Rima. Dan 20. septembra pa bo ostal kot spomin na važen zgodovinski dogodek. Dokler bo Italija en narod in eno srce, bo Rim pripadal Italiji in Italija bo rimska. — Govor predsednika vlade so poslanci sprejeli z velikim navdušenjem. Zbornica je nato odšla na božične počitnice.

OVRA že deluje

Pariz, 13. dec. d. »Le Petit Nicols« poroča naravnost neverjetne vesti o razpoloženju naroda na Apeninskem polotoku. Nihče ni varen ne v hiši ne na ulici, kajti povsod se kaže delovanje posebne policije (OVRA), ki ima neomejeno oblast in more aretirati vsakega, ki se ji zdi sumljiv. Zaradi te položaja vlada povsed veliko ogroženje in negotovost, kaj prinese jutrišnji dan.

Dunajska vremenska napoved. Pričakovati je snega, nastopa mraza z živahnimi severovrhodnimi vetrovi. V gorah snežni viharji. Zagrebška vremenska napoved. Oblačno, spremenljivo, zmerna temperatura.

Rojstni dan Nj. V. kralja

Ljubljana, 13. dec. AA. Kr. banska uprava razglasila: V sredo 17. decembra se obhaja rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. kot državni praznik. V proslavu tega praznika se bo na ta dan ob 10.00 hodih v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja slovenska pontifikalna sv. maša, po kateri se bo zapečila zahvalna pes

Pretekli teden

V naši domovini

z veseljem beležimo dva dogodka, katera je naše ljudstvo z zadovoljivom vzelno na znanje: 1. Novi ban naše domovine je v nastopu srečano obljubil, da bo posvetil največjo pozornost našemu kmetu in delavcu. Dne 11. dec. pa je kraljevska vlada izdala celo vrsto naredb, ki bodo olajšale davčna bremena našega kmeta ter dala novega poguma našim vinogradnikom. Komunike kralj. vlade vsebuje tudi mnogo širokopoteznih gospodarskih načrtov, ki naj okrepijo naše celokupno državno gospodarstvo ter omogočijo začetek dosledne notranje kolonizacije naše države. S tem se je nekak na najbolji način priznalo, da je naša država poljedelska in da mora naša gospodarska in socialna politika v prvi vrsti služiti povzročju našega kmeta in naše zemlje. Z dosledno izvedeno notranjo kolonizacijo, s katero bi bili morali začeti že pred leti, bomo omejili, sčasoma mogoče tudi popolnoma ukinili, nezdravo izseljevanje našega naroda. V zunanjem političnem pogledu je naša država pretekli teden stopila na zelo vidno mesto, ker je igrala vodilno vlogo pri razpršitvi raznih fantastičnih načrtov v tako zvanem

vzhodnem bloku.

Zvezna med Turčijo, Grčijo, Bolgarijo in Italijo je v zamislih onih državnikov, ki so jo kovali, imela namen stisniti obroč okrog naše domovine. Potovanje našega zunanjega ministra dr. Marinčevića v Grčijo, navdušen sprejem v Atenah, nedovoljne izjave grških politikov o iskrenem priateljstvu med obema državama, vse to je dokazalo, da o kaki pretvrgoslovanski zvezni na Balkanu in v bližnjem orijentu ne more več biti govorja. Atenški obisk se mora označiti kot eden najvažnejših političnih dogodkov v povojnem času, ker je preprečil nevarno grupiranje držav v naši neposredni sosedstvi. Balkanske države si morajo same brez tuje pomoči ustvariti pogoje za prijateljsko sožitje. Važen je bil pretekli teden tudi za naše severne sosedje. Tam se je snoval tako imenovan

severni blok.

ali zveza med Madjarsko, Nemčijo in sovjetsko Rusijo ter najbrže tudi Avstrijo. Na čelu pokreta je tudi tukaj bila diplomacija naše jadranske sosedje. Nenadni odstop madjarskega zun. ministra dr. Valka ter imenovanje grofa Julija Karolyja za vaditelja madjarske zunanje politike se smatra za dovolj jasno znamenje, da se je tudi osnutek tega bloka začel rušiti. Grof Karoly se je dne 12. dec. izrecno izrazil proti gonji za revizijo mirovnih pogodb, ki je bila do sedaj zelo priljubljena popevka grofa Belhena, ki se bo najbrže moral potegniti bolj v zatišje. To nepricalovanje streznevit madjarskih kakor tudi avstrijskih politikov so brez dvoma povzročili zelo ostri namigi, ki so prišli iz Londona. Ljubimovanje s sovjetsko Rusijo za enkrat ne vzbujajo ne strahu niti ljubosumnosti v Evropi. Italijanska diplomacija mora ob razvalinah severnega bloka zabeležiti tudi to resnico. Nasprotno pa opažamo zanimiv miroljuben pokret pri baltiških državah, ki je dal povoda za domnevjanja, da se snuje

baltiški blok.

med Finsko, Estonijo, Latvijo in Litvo. V Rigi so se vršila važna posvetovanja med zun. ministri teh držav, ki imajo iste gospodarske potrebe in iste politične skrb: kaj bo s sovjetsko Rusijo. Kaker hitro bo Litva uredila svoj spor s Poljsko, bodo tehdence v tesnejšem sodelovanju prisile še bolj do izraza. Z veseljem se je slišalo, da se vršijo resna pogajanja med Poljsko in Litvo. Ako se posrečijo, potem ne bo nobene zaprake več, da se tudi Poljska priključi baltiškim državam. Evropski mir bi s tem dobil na severu novega skrbnega varuh. Zelo ne-harmonično pa udarjajo v to mirovno politiko glasovi iz Nemčije, ki zahtevajo

revizijo mirovnih pogodb.

Nemška vlada se je namreč spozabila, gotovo pod pritiskom nacionalističnih struj, da vloži proti Poljski strupeno pritožbo pri Drustvu narodov. Poljska baje preganja nemško narodno manjšino. Poljska vlada je v odgovoru dokazala, kako se godi Poljakom v Nemčiji sedaj, da ne govorimo o položaju slovenskih manjšin, ki so imeli privilegij uživati ljubezen bivših cesarske Nemčije. Nemška gonia proti Poljski je postala nevarnost za evropski mir. Isti pokret je izbruhnil zadnje dni tudi v Eupenu in Malmey, kateri je zasedla Belgija po versajskem miru. Sicer je Nemčija dobila dovolj jasne namigljaje iz Anglike, da naj opusti take sanje, vendar bo morala isto ponoviti še enkrat nova francoska vlada. Francija je

sreča mirovne politike.

Tardieu namreč ni bil strmoglavljen iz zun. političnih vzrokov. Njegova vlada je moralna demisjonirati vsled svoje katoličansko prijazne politike. Tudi nova vlada, ki se mukoma sestavlja, bo morala nadaljevati tako na zunaj, kakor na znotraj politiko Tardieuja. S tem je povedano, da se ni treba batiti kake protivverske gonje ali sprememb Briandove politike, ki je vzbudila toliko lepih upov in miroljubnih stremljenj po vsej Evropi. Seveda zahteva tudi najbolj iskrena mirovna politika jasnih predpogojev. Francija jih je označila na raznoraznih konferencih v Ženevi, ko je postavila nujnost varnosti in nedotakljivosti mirovnih pogodb za težnjo mirnega sožitja med evropskimi narodi. Na proti vsem miroljubnim stremljenjem pa opažamo: Evropi in izven nje znake

revolucionarnih pokrovov.

Pri naši sosedi je nova tajna policija odkrila široko razpieten protišiščino organizacijo. Kavno tako obstaja v sovjetski Rusiji močno protivladno gibanje, ki je prislo do izraza v takozvanem industrijskem procesu. Sovjetska vlada se je prestrabilila in obsojenje pomilostila, da bi s tem nasprotivo, ki naravnoma mednarodno, omilila. Španija je postala vulkan. Socijalni nemiri se pojavljajo po vsej državi in nevarnost je velika, da ne izbruhne nova vojaška revolucija, naperjena proti monarhiji. Tudi v Južni Ameriki se zopet oglašajo nezadovoljni elementi v več državah. V Indiji je prislo do novih krvavih izgredov, ki bodo samo otežkočili konsolidacijo britskega imperija.

ki ustvarja ravno sedaj novo Indijo in hoče postati zgledno in srečno društvo narodov pod vodstvom angleške krone.

Za carinska obzida

London, 13. dec. kk. V nekem govoru v Glasgowu je izjavil Baldwin, da Anglija ne sme biti več prodajno ozemlje za proizvodne presežke vsega sveta. Smešno carinsko premirje, ki ga je sklenila vlada v Ženevi, se mora odpovedati. Edina pot je ta, da se angleški svobodni trg obda s carinskimi zidom in da se od vsakogar, ki bi uvažal blago, zahteva recipročne koriste.

Germanski naval na Poljsko

Nemčija nalačč zavlačuje ratifikacijo poljsko-nemske trgovinske pogodbe — Ker ni izgleda za skorajšnjo rešitev, je Poljska zvišala nekatere carinske tarife — Nemški tisk zahteva reprezalije

Varšava, 13. dec. (Izv. »Slov.) Iz Nemčije prihajo poročila o novi goni, ki jo je začel nemški tisk proti poljski državi. Do sedaj je bilo nasprotstvo političnega značaja. V najnovejšem času pa je postal velika nevarnost, da izbruhne prava gospodarska vojna med obema državama. Kakor znana sta Nemčija in Poljska po dolgih, trudopohi poganjih podpisali marca meseca načrt trgovinske pogodbe, ki bi bil dobil pravno moč šele, kadar bi ga sprejela oba državna zbori. Za prehodno dobo pa sta obe državi pristali na začasno carinsko pogodbo, predložilo državnemu zboru, saj se izjavilova. Nemčija je sistematično odklanjala pod raznimi razlogi te pogovore. Novi nemški državni zbor, ki je skoroda v celioti Poljski sovražen, ni pustil nobenega dvoma več, da trgovinska pogodba ne bo nikoli ratificirana. Nemčija je hotela se poglobiti nasprotstvo ter s tem pokazati Evropi, da ji je vsako sredstvo v boju proti Poljski dobrodošlo. Ni res, kar pišejo nemški listi in s čemer se menda bočno zagovarjata tudi politični krogi, da je poljski parlament naspretoval tej pogodbi, saj je vendar že leta nazaj maršal Pilsudski edini odločujoči faktor v

poljski zunanjosti politiki in je to ostal tudi sedaj po volitvah, ki so mu dale zanesljivo večino, in on ne more skrival svoje želje, da postavi trgovske odnose z Nemčijo na normalno podlagu.

Sprito tega načelnega odločilnega stališča nemške vlade je Poljska uvidela, da je vsako čakanje zaman na mora računati odslej z nemškim nasprotstvom tudi na gospodarskem polju. Ker mora na drugi strani seveda tudi braniti svojo domačo industrijo in ker nima nobenega pomena, da bi podpirala pridelke iz države, ki ji na vsej črti nasprotuje in želi njeno propast, se je Poljska odločila, da zviša carinske tarife na 78 pridelkov. Med njimi se nahajajo poštedelski stroji, kemični izvodi, barve in papir. Carinski tarifi so imenovani blago, ki so bili zvišani povprečno za sto odstotkov, nekateri celo za tisoč odstotkov. Sicer je razumljivo, da vsi poljski gospodarski krogi s tem tudi niso povsem zadovoljni, ker so ravno v teh imenovanih pridelkih bili precej odvisni od nemške industrije, toda preskrbljeno je za to, da bodo is'i pridelki pribala iz prijateljskih držav, ne da bi bili obremenjeni z novimi carinskimi tarifi.

Berlin, 13. dec. m. Tukajšnji nemški listi izjavajo z dolgimi članki o poostrenju gospodarskih od-

nošev med Nemčijo in Poljsko. Naš dopisnik se je informiral na trgovinskom ministru o posledicah, ki jih bo imelo nemško gospodarstvo z zvišanjem carinskih tarif v poljski republiki. Potrdilo se mi je, da je položaj postal res zelo kočljiv. Na zunaj izgleda novi poljski carinski zakon nepristranski. V resnici pa je bil udarec naperjen proti nemškim predelkom. V ministerstvu občalujejo nenadni izbruh trgovinske vojne, ker bo samo še poostrial nasprotstvo političnih odnosov. V gospodarskih krogih pa se odkrito naglaša, da je bila doseganja gospodarska politika Nemčije napram Poljski graje vredna. Zato se tudi izvaja pritisk na vlado, da storí vse, kar je mogoče, da se boj prepreči. Nasprotno pa piše strankski tisk, posebno pa že nemški nacionalistični, naj se boj sprejme in naj Nemčija odgovori z reprezalijami. Isti krogi predlagajo, naj se prepreči vsako uvažanje poljskega lesa in kmetiških pridelkov. Zanimivo je, da niti en list neče priznati tega, da je prav za prav Nemčija že od davnega bojkotirala poljske pridelke, ter da se je Poljska nahajala v samoobrambi. Nacionalistične organizacije agitirajo po Nemčiji za dejanski napad na poljsko manjšino in na tako imenovani koridor.

Upor obmejne posadke v Španiji

Okrug 3000 revolucionarjev je v Jaci proglašilo republiko

Vladne čete so upornike razorozile

Madrid, 13. dec. kk. Uporniško vojaštvu v Jacu je izkljalo republiko. Dva generala, ki nista hoteli sodelovati, so ujeli in zaprljali tamkajšnega škofa pa so zaprli kot talca. Voditelja pokreta sta neki stotnik in poročnik, ki sta bila svoječasno obsojena na štiri leta. Trdnjavke ječa zaradi udeležbe pri komplotu proti Primo de Riveri. Ustaši so zasedli tudi dva sosedna kraja Tardienta in Averbe, kjer so orožništvu in carinskemu stražnikom odvzeli orožje in ustrelili dva orožniška častnika, ki sta se upirala. Vse civilno prebivalstvo simpatizira z ustaši. Iz Valencije je prišlo v Jaco 500 oboroženih civilistov. Stevilo vstašev s civilisti vred znaša okoli 3000. Poležaj kraja Jaca sredi gerovja je zelo ugoden za obrambo. Iz Madrida je bilo odposlano vojašvo in tovornih avtomobilov, ki jih se bali, da ne bi bila zeleniški zveza prekinjena. Sedaj se mora kmalu pokazati, ali bodo ti vojaki streljali na svoje tovărše in ali so njihovi voditelji na strani vladne in monarhije. General Berenguer velja kol razoden, bladnokrvni in neupoglavljiv človek, tako da je pričakovati, da bo postopal proti vstašem z največjo ostrostjo.

Madrid, 13. dec. kk. Ob 2.30 zjutraj je izdala vlada nota, v kateri pravi, da je del posadke v Jacu, pomešan s tujimi elementi, začel revolucionarni pokret. Po prvem spopadu se je moral tamkajšnji župan s carinskimi stražnikom in orožniki umakniti v orožniško vojašnico. Popoldne so vstaši rekvirirali avtomobile in se odpeljali v smeri proti Huesca v sotesko Aerbe, kjer so jih zadržali carinski stražniki in orožništvo. Jugozapadno od Jaca je voda koncentrirala čete, ki bodo nastopile proti vstašem, kateri bodo eksplamirano kaznovani. Konflikt je popolnoma lokaliziran, nikjer drugod po vsej državi se ni pripetil niti najmanjši slični dogodek. Vse časopisne vesti, ki bi poročale o nemirih ali stavkah, so podvrzene do nadaljnega cenzuri, ravno tako tudi vse brzovne in telefonske vesti itd. Po drugi uri zjutraj se je sesal v vojnem ministrstvu v Saragose in so imeli s seboj osem baterij. Na kratko distanco se je odvijalo v tovornih avtomobilih, ki jih se bali, da ne bi bila zeleniški zveza prekinjena. Sedaj se mora kmalu pokazati, ali bodo ti vojaki streljali na svoje tovărše in ali so njihovi voditelji na strani vladne in monarhije. General Berenguer velja kol razoden, bladnokrvni in neupoglavljiv človek, tako da je pričakovati, da bo postopal proti vstašem z največjo ostrostjo.

Madrid, 13. dec. kk. Ob 2.30 zjutraj je izdala vlada nota, v kateri pravi, da je del posadke v Jacu, pomešan s tujimi elementi, začel revolucionarni pokret. Po prvem spopadu se je moral tamkajšnji župan s carinskimi stražnikom in orožniki umakniti v orožniško vojašnico. Popoldne so vstaši rekvirirali avtomobile in se odpeljali v smeri proti Huesca v sotesko Aerbe, kjer so jih zadržali carinski stražniki in orožništvo. Jugozapadno od Jaca je voda koncentrirala čete, ki bodo nastopile proti vstašem, kateri bodo eksplamirano kaznovani. Konflikt je popolnoma lokaliziran, nikjer drugod po vsej državi se ni pripetil niti najmanjši slični dogodek. Vse časopisne vesti, ki bi poročale o nemirih ali stavkah, so podvrzene do nadaljnega cenzuri, ravno tako vse brzovne in telefonske vesti itd. Po drugi uri zjutraj se je sesal v vojnem ministrstvu v Saragose, ki so izdali proklamacijo, da je neposredno pričakovati izključjanje republike v Španiji. V Španiji vlada sicer popolni mir. V Madridu je bilo več oseb aretiranih, med njimi trije časnikarji in neki znan republiški odvetnik.

Pariz, 13. dec. kk. S špansko-francoske meje se Širi govorica, da se je vstaja v Jaci začela pod vodstvom poblega lokalnega majorja Franca.

Madrid, 13. dec. AA. Vlada je dala aretirati v Madridu in Barceloni okoli 300 politikov in študentov. V Huescu je bilo izvršenih 140 aretacij.

London, 13. dec. AA. Ministrski predsednik Macdonald je ostro obsodil zadnji govor Winstonova Churchillia o Indiji.

Tudi list »Times« energično zanika, da bi menjeno Churchillia predstavljalo konservativno politiko.

List nadalje naglaša, da zastopniki angleških političnih strank noč in dan delajo na to, da pride do sporazuma z indijskimi delegati in do rešitve in najbolj težkega in nevarnega položaja, v katerem se je kedaj nahajal britski imperij.

Churchill se lahko upravičeno ponaša, da ga podpirajo v Indiji pri širjenju nezaupanja v konferenci. Kljub temu je ravno tako malo zastopnik konservativne stranke, kot so kalkutski morilci zastopniki Indijcev, ki so zbrani na konferenci okrog mize. Njegov govor ne bo imel nikakoga vpliva na angleško indijsko politiko.

Sinoč je ministrski predsednik Macdonald omenil Churchillov govor na javnem shodu v Readingu. Dejal je, da se indijski delegati prišli na konferenco, da se pogovore o nadaljnem političnem razvoju Indije. Podkralj, ki je eden največjih mož v Indiji, je vedno podpiral to gibanje, ker je smatrал, da je to zadeva modrosti in ne politike. Podkralj, ki vlada v Indiji, ni liberalec, ni kon-

servativec, niti član delavske stranke. Tu ni govor o političnih načelih. Ko na konferenci zastopniki muslimanov, Hindujev, Sikhov, zatiranih razredov, indijskih kristjanov in angleških trgovskih krogov izmenjavajo svoja mnenja, izbere gospod Churchill ravno ta trenutek za govor, ki je zloben od prvega zacetka do zadnjega konca in popularna brez konstruktivnih idej. V tem govoru ni niti drugega kakor zastarele teorije o odnosih med imperijalno vlado in ljudstvom, ki je prislo pod njeni želje, slepe za vse moderna gibanja in okonske glede ravnanja z ljudstvom, ki smo ga sami prosvetili v političnih vprašanjih in stremljilih.

Da se izvršijo sklepi zadnje seje ministrskega sveta pod kraljevim predsedstvom, so imeli strokovni referenti konferenco, na kateri so sprejeli sklepe o tem, kako nujno izvesti odloke ministrskega sveta. Najvažnejša dela bi se imela izvesti do začetka januarja 1931. Razen tega so bile izdane direktive za varčevanje v državnem in bankovskih proračunih.

Delavska pogodba z Avstrijo. Včeraj je bila v ministrstvu zunanjih zadev konferenca o vprašanju pogodbe z Avstrijo glede zavarovanja delavcev z ozirami na plače in stroške. Konferenca se začne 15. t. m. na Dunaju. Za zastop

Stoletnica kneževine Srbije

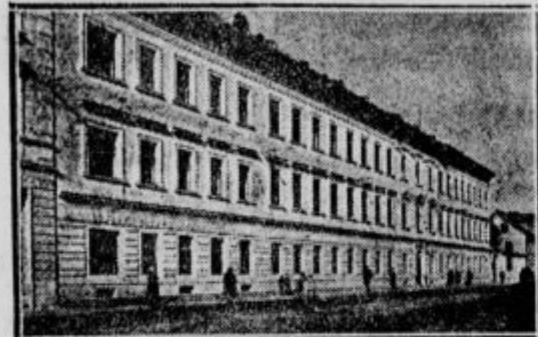
Ljubljana, 13. decembra.

Letos praznuje stoletnico svoje neodvisnosti Grčija, Belgija in bivša Srbija. Prav na današnjem dan pred sto leti je bil objavljen v Belgradu haterij sultana Mahmeda II., s katerim je tedanji belgrajski pašaluk dobil neodvisnost in bil povzdržen v vazalno kneževino Srbijo pod knezom Milošem. S tem aktom je bil omogočen svoboden razvoj Srbiji, ki se je po stoletnih krvavih bojih odresla suženjskega jarma.

Zavetničče sv. Jožeta

Ljubljana, 13. decembra.

Hiralnica sv. Jožeta na Vidovdanski cesti, eden naših najstarejših karitativnih zavodov v Ljubljani, izpremeni na vsestransko željo z utriženjem dnem, t. j. 15. t. m., svoje ime in se bo od tej imenovala Zavetničče sv. Jožeta. Hiralnico poslopje je bilo namreč v letošnjem letu znatno povečano, tako, da je dobrolo v njen 50 novih bolnikov prostora. Ta dozidek je bil dokončan koncem novembra, blagoslovil pa je bil 6. decembra. Obred blagoslovilja je izvršil prevzv. gospod knezoškop.

Zavetničče pa bo dobito tudi novo kapelo, ki je pod streho in na zunanjosti skoraj dogotovljena. V kolikor dopušča vreme, se vrši dozidavanje notranjosti dalje. Kako upamo, bodo tudi ta dela končana že v prvi polovici prihodnjega leta in bo prišlo v tem času že do posvečenja nove kapele.

K veselemu napredku pri dozidovanju hiralnice so prispevki dobrotnikov mnogo pripomogli. Njim in pa vsem, ki so pokazali svojo veliko naklonjenost napram zavodu s pobiranjem milodarov za počevanje poslopja in zidanje nove kapele, se vodstvo zavoda najlepše zahvaljuje.

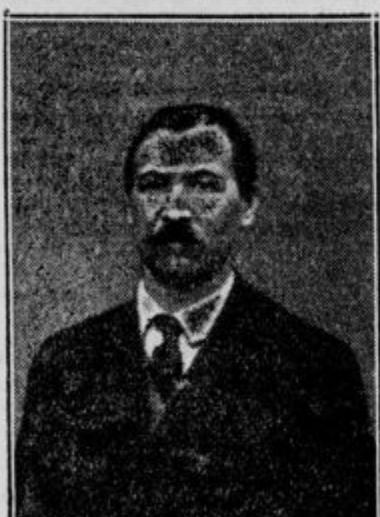
Toda vsi prispevki blagih dobrotnikov še daled ne dosegajo višine stroškov, ki so jih zahtevala izvršena dela in ki se vedno narašča. Vodstvo je bilo prisiljeno najeti že precejšnje posojilo, ki pa zaradi visokih obresti zavod silno obremenjuje. Zavod namreč še sam sprito nizke oskrbine za bohatike le s težavo shaja klub največji varnosti in skromnosti.

Zato je vodstvo zavoda prisiljeno obrniti se s ponovno prošnjo za pomoč na vse blaga srca, ki so nam že pomagala in na vsakogar, ki čuti z najbednejšimi in najzapoščenjetimi siromaki in je pripravljen pomagati. Kr. benska uprava nam je dovoljenje za pobiranje milodarov podaljšala za eno leto. Ne zaprite nam torej vrat, ko pride moč zoper trakt naši! Ne zavrnite naše prošnje, temveč priskodite nam na pomoč vsak po svojih močeh! Vsak najmanjši dar nam bo dobrodošel, vam pa bo naložen na stoterne obresti pri nebeskem Očetu. Saj s tem, da podpirate zavod, ki ima edini namen lajšati bedo Sloveščave, dajete svoj dar v najboljši nameni.

Smrt koroškega izgnanca

Slovenjgradec, 12. decembra.

V noči od četrtega na petek je v tuk. javni bolnišnici umrl g. Lovro Potočnik, krojan v posestnik v Slovenjgradcu. Rajni je bil ro-

jen 1879 v Dješkah na Koroškem, od koder se je po nesrečnem plebiscitu kakor zaveden Slovenc umaknil v Slovenjgradec, kjer si je kupil hišo. Bil je pravi krščanski mož in veren katoličan, naročnik več krščanskih listov, dobornik bivšem občinskem odboru, blagajnik obrtnega društva in odbornik zadruge krojačev in čevljarijev v Slovenjgradcu. Bil je tudi zelo markantna in dobro znana oseba, vsej duhovčini bližje in daljše okolice dobro znan. Pogreb rašnega, ki zapušča ženo in troje nepreskrbljenih otrok, bo v nedeljo 14. t. m. ob 3 popoldne iz mrtvačnice javne bolnišnice na mestno pokopališče. Pritujični obitelji izrekamo naše iskreno sožalje. N. p. v m!

Strel radi dedičnine

Sr. Vid pri Ptiju, 11. decembra.

Dne 8. t. m. se je Katika Vidovič podala iz Dravinskega vrha, kjer je doma, v Pobrežje k svojemu staremu očetu. Ko so sedeli pri večerji, so kar naenkrat počeli skozi okno trije streli in Katika se je poleg svojega starega očeta zgrudila. Vendar je po še sama vstala in tekla k sosedu. Oče je hitro šel ven in je dobil zunaj svojega sina, ki je hotel ukrasti očeta svinjo iz hleva. Mladi Mehelač je baje hotel ustreliti očeta, ker se nič nista razumevali, zadej je pa svojo nečakinjo. Oče ni hotel sinu izročiti posestva in je imel namen ga izročiti svoji vnukinja Katiki Vidovič. Zato so bili okoli Mehelačeve hiše prepričani na dnevni red. Končali so se za enkrat tako, da je Mehelač v zaporu, Katika pa v ptujski bolnišnici. Tudi eno izmed žalostnih praznovanj.

Slovenska srebrna poroka v Nemčiji

Gladbeck — Nemčija.

Srebrni par Franc Pokovec in soprga Marjeta sredi odbora društva svete Barbare v Gladbecku in odbora roženenske bratovščine v Gladbecku.

Društvo je največje moško društvo v Nemčiji, ima 208 članov; predsednik je Franc Pokovec.

Slovenski grobovi v Vestfaliji

Gladbeck — Vestfalija.

Skupni grob 349 ponesrečenih rudarjev dne 12. novembra 1908, med njimi je bilo 31 Slovencev. Rudnik je bil Radbot, ki leži v občini Hövel. Včasih

sih običejem ta skupni grob in tam počivajoče Slovence, drugih Slovencev je zdaj tukaj malo, samo 7 družin. V nedeljah se peljem navadno v kraju, kjer stanujejo Slovenci in jih pastoriram. Ker sem zdaj precej daleč od sredine Slovencev, me včasih zvezber prime domotožje po njih in začenem peti:

Ob tih lumi, če sem sam,
pošiljam večkrat misli k Vam,
zapojem sladke pesmice,
za Vas še bije moj srce.

Tensunder.

Pogreb nesrečnega Kolariča

Trbovlje, 12. decembra.

Kako so rajnega cenili njegovi tovarši in drugi, se je pokazalo v petek popoldne ob 3 pri odvozu zemeljskih ostankov v Ragoznico pri Ptiju. Sekcija železničarjev Zidan most mu je zapela žalostnik. »Usmil se nas, Gospode. Rajnemu so ob njegovem zadnji poti spregovorili govoriki lepe besede, opisuječ njegovo marljivost v službi in kolegijsnosti njegove osebe. — Tone, Bog plačaj tvoje delo!

Ptuj, 12. decembra.

V petek je oznanil v izredni uru zvon, da je zemlja znova odprla svoje nemalino žrelo. Skupna jama je čekala smrtno ponesrečenega trboveljskega železničkega nadzornika Kolariča Antoma, ki ga je v sredo zajela lokomotiva v Zagorju. Mrtevga Kolariča so v Ptiju na postaji naložili na mrljški voz. Izredno dolga je bila vrsta črnih pogrebcev, zvoki železniške godbe iz Trbovelja pa so turbo nobilji v pozno jesensko naravo. Svetnik gosp. p. Alfonz se je pri odprtju grobu poslovil od vernega mladega moža, ki je pustil za seboj ženo in malega otroka. Nadzornik g. Spindler, ki ga je pokojnik imenovanega dne v službi nadomeščal in s tem postal žrtve poklica, mu je v slovo mehko spregovoril tovarških besed. Godba je še zadnjič udarila svoj žalni komad, jesensko sonce je žalostno prikuhalo, grob se je zasul. Mirno spavaj v domači ptujski zemlji, dragi Tone!

Za izseljence, ki se vračajo

Izseljenski komisariat kraljevine Jugoslavije v Zagrebu sporoča slednji odlok ministra socialne politike in narodnega zdravja:

G. minister socialne politike in narodnega zdravja Nikola Preka je popolnoma odpravil plačevanje tako zvane povratne glavarine (v iznosu 3 dolarjev za osebo), katero je moral plačati na meji vsak izmed izseljencev, ki se je vratal iz tujine v domovino. Izseljenici, ki so se vračali v domovino, so se radi plačevanja to glavarine počelo pritoževali, češ, da je povsem krivljo, da morajo plačevati tedaj, ko se vračajo na svoj rodni dom, še posebno takso, s katero naj bi si nekakor pridobili pravico za vstop v domovino.

Odlok g. ministra ima namen, pospeševati pri izseljencih idejo vrnilje v domovino in bo gotovo z veseljem pozdravljen pri vseh tistih, ki se namejavajo vrnilje v domovino, zlasti še zato, ker se njeni prihranki radi izredno slabih gospodarskih prilik v Ameriki in drugod gotovo zelo majhni. Dejstvo, da se je obrnila pozornost tudi na naše poreče izseljensko vprašanje, nas navdaja z upajanjem, da merodajni faktorji ne bodo le skušali pritegniti nazaj v domovino vseh tistih, ki so šli v tujino s trebuhom za kruhom, ampak da bodo v prvi vrsti skušali preprečiti še vedno rastote izseljevanje, ki gotovo najhuje škoduje našemu narodnemu in gospodarskemu napredku.

>SLOVENEC<, dne 14. decembra 1930.

Bratovščina je tudi največja v Nemčiji, ima 204 članice, predica je gospa Pokovec.

Srebrni par je doma iz Krešnic pri Litiji in zelo katoliški in vnet slovenski par. Srebrno poroko sta praznovala 19. oktobra 1930. Bog ju živi!

Proslava sv. Avguština na univerzi

Bogoslovna akademija v Ljubljani priredi srečano komemoracijo 150letnice smrti sv. Avguština (umrl 24. avgusta 430) v nedeljo 14. t. m. ob 11 v zbornici Univerze kralja Aleksandra I. s sledenjem sporedom:

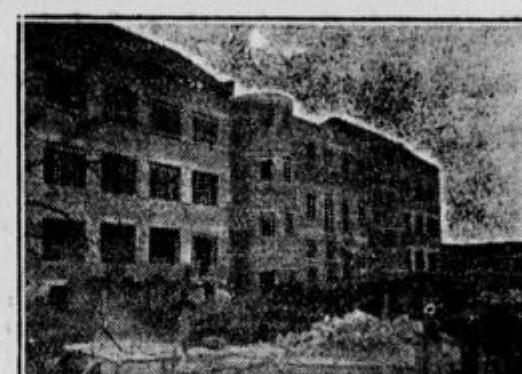
1. Predsednikov nagovor. — 2. O Avguštinovi Državi Božji. Predava univ. docent Jos. Turk. — 3. Avguštinove Confessiones. Predava prof. dr. F. K. Lukman. — 4. Ustvaril si nas zase in nekajno je naše srce, dokler ne najde pokoja v tebi. (Confes. I, 1). Za moški zbor s spremljevanjem trobil zložil dr. Fr. Kimovec. Pod skladateljevim vodstvom poje zbor slušateljev teološke fakultete. — Vstop prost.

V Škofji Loki grade novo šolo

Škofja Loka, 15. dec.

Dela pri novi šoli dobro napredujejo. Stavba je v surovem stanju dozidana in deloma že pokrita. Ako bodo dela tukaj napredovala, bo šola dograjena že precej pred začetkom drugega šolskega leta, tako da se bo ponuk že drugega leta nemoteno vršil v novem poslopju.

Stavba bo najmodernejše zgrajena, opremljena z vsem novim modernim inventarjem, električno razsvetljavo, v vseh prostorih je

vodovod in centralna kurjava. Za osnovno šolo je določenih 10 sob, za mesčansko pa 4 sobe. Dalje bodo v zgradbi 2 zbornici, 2 pisarni, več kabinetov, kopališče, velika misalnica in hišnikovo stanovanje. Pri šoli pa bo igrišče in velik vrt. Za šolskim poslopjem se bo zgradila telovadnica, katera se bo lahko preuredila v slavnostno dvorano. V bližini se bo za učiteljstvo zgradila posebna stanovanjska hiša.

Načrta za zgradbo je dala bivša oblastna samouprava brezplačno, izdelal jih je pa g. ing. Hus. Gradbeno delo je prevzela stavbena tvrdka Tomazič iz Ljubljane, ostala dela pa so razpisana. Stroški za vso opremljeno stavbo so preračunani na dobre 4 milijone dinarjev. Pripravljeno bodo občine Škofja Loka 50 odst., Stara Loka 33 in Zminec 17 odstotkov. Učenci iz drugih občin, ki bodo posečali mesčansko šolo, bodo morali plačevati šolmino.

Sola bo gotovo ena izmed najlepših stavb mesta, zato pa bodo mesčani kmalu pozabili žrtve, ki so jih utrpeli, saj bo prav ta postala v bližini bodočnosti kulturno in vzgojno središče vsega okraja.

Smrtna nesreča v trboveljski cementarni

Trbovlje, 13. dec.

Danes ob pol 12 dopoldne se je v trboveljski cementarni zgodila strašna nesreča, katera je zopet zahtevala življenje pridnega in marljivega delavca, vrstečega svojo dolžnost.

Tovarna je urejena tako, da se cement po posebnih pripravah tovari naravnost v železniški vagon. Delavec Grobelnik je bil postavljen, da čisti in maže jermenje in transmisije. To delo je opravljalo tudi danes dopoldne. Nihče ne ve, na kak način se je zgodilo: zašel je med jermenje, ki mu je zdrobilo stegno in glavo skoro do polovice zmečalo. Umirač jo obležal na mestu. Nadzornik naprav je opazil, da so jermenje nenavadno čisti in brez prahu, kar se mu je čudno zdelo. Stopil je pogledat za Grobelnikom, ker je takoj slutil, da bi se bila utegnila pritetiti kaka nesreča. Našel ga je na tleh skoraj že brez življenja. Brz so telefonirali v Trbovlje po reševalni avto. Ko je ta čez deset minut pridirjal na kraj nesreče, je bil Grobelnik že mrtev. Prepeljali so ga v mrtvačnico.

Ko je bilo oddano to poročilo, še ni bilo mogče ugotoviti točnega naslova ponesrečenca niti naslova njegovih svojcev, katerim naj bi se javila žalostna vest.

Za Božič

pokloni

Darilo ne stane nič, ker se samo izplača.

Božična prodaja

samo od 6. decembra do 6. januarja.

Pri plačilu v gotovini 10%, božični popust ali na obroke pod ugodnimi pogoji.

»Zephir« d. Subotica

tovarna peči in emala

Varuje se slabih ponaredb.

Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch,

Celje: D Rakusch; Maribor: Pinter & Lenard

Kartuzijan p. Bruno Wild umrl

St. Jernej na Dol. 12. dec.

Iz Cervari v Italiji je došlo sporočilo, da ondi umrl dne 6. decembra kartuzijan p. Bruno Wild na omehčanju možgan. Rojen je bil 24. aprila 1861. leta v Chal-Marmontier (Elsass-Lothringen) v Nemčiji. Okrog 15 let je preživel za samostanskimi zidovi v kartuziji Pieterje ter bil več let tudi konjur. Poleg materinskega jezika je obvladal tudi francoščino in v tem letu se je prece dobro priučil tudi slovenskega jezika. Bil je vsestransko naobrazen, priljubljen, domač v vsakem, prijazen, tako da si je na mah osvojil nebroj prijateljev. Posebno veselje pa je gojil do sadja. Znano je, da imajo v kartuziji Pieterje žlahnto sadje kot malokje v Sloveniji. In nemala zasluga gre pokojnemu p. Brunetu, ki je naročal sadike in Francije, sam sadil, presajal, gojil in oskrboval. Pred leti je bil vsled rahlega zdravja premešen v Cervari v Italiji, da bi si izboljšal zdravje. Pa je volja božja bila družna

Rudarski praznik v Hrastniku

Obletnica zasilne cerkvice

Hrastnik, 12. decembra.

Dvakrat so letos nači rudarji obhajali praznik svoje zavetnice sv. Barbare. V nedeljo so z godbo, skupno z gosp. ravnateljem in uradništvom v svojih rudarskih uniformah poročili k oltarju sv. Barbare v cerkvi na Dolu, na Marijin praznik so se pa enako vsi skupno s svojim predstojništvom zgrnili okoli svoje stare častitljive rudarske zastave in se obrali v nači zasilne cerkvi, kjer se je isti dan slavila tudi prva obletnica. Milo je vabil tudi ta dan, kakor že celo leto, iz stolpiča zvonček in klíčal k proslavi. Zbrala se je ogromna množica, kakih 2000 vernikov. Veselo presečenje je igralo vsem v očeh.

Na desni strani v kotu pred glavnim oltarjem, je stal oltar rudarske zavetnice sv. Barbare, oltar, kakršnega še ni nihče videl. Gledali so pravji rovi, ki ga držijo opore, rov takšen, v kakršnem dela trdo delo ved stoči rudarjev, katerega pa žene in domači poznamo le iz pripovedovanja. V ozadju rova je stala lepa olnata slika sv. Barbare, slikana na platnu, osvetljena z žarnicami. Ostali rov je pa razsvetljeno šest običnih pričaganj jamskih svečilk. Obzidan je bil rov do vrha s samim premogom. Nad vhodom je oznanjal napis: »Sv. Barbara, rudarjev zavetnica, više zgoraj nad premogom je pa klíčal drugi napis: »Cuvaj nam rove, naše domove. Spredaj je pa stalo med zelenjem razpostavljeni vse rudarsko orodje z machno brlečo jamblico vred. Tako so videli rudarji v cerkvi počasno svoje delo v svoj trud.

Ves dan so prihajali pred ta oltar rudarji gledati in se priporočati svoji zavetnici, da jih obvaruje strašne smrti v rovu, kakor je doletočilo silnega in močnega 30 letnega Jožeta Miklavža, ki ga je podslušal in polomilno mesece februarja. Tudi žene in otroci so se z zaupanjem obračali k svetnici, da jim obvarujejo očete in rednike. Med sv. mašo je številjen pevski zbor zapel novo pesem sv. Barbare.

Ko ste nehali dojiti otroka

da mu življenske elemente, ki so neobhodno potrebni za njegov razvoj skodelica koncentrirane naravne krepilne hrane

OVOMALTINE

ki ga jemljo otroci kot slaščico

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specerijskih trgovinah: velika škatija Din 56.—, srednja škatija Din 32.—, mala škatija Din 16.—.

Povest Sumarjeve Magdalene

90 letnica bivše vevške tovarniške delavke

Dev. Mar. v Polju, 12. dec.

Poznana je vsaj v treh okoliških farah pod domaćim imenom Sumarjeva Magdalena. V krstnih matičnih knjigah pa imajo zapisano: Pogačnik Magdalena roj. l. 1840. Ni ga Polje, ki bi je ne poznal pod domaćim imenom. Iz njenega življenja naj povzamemo:

Naša 90 letna Magdalena je iz nekdaj ugledne in premožne Pogačarjeve rodbine, ki je imela svoje posestvo in (Sumarjev) mlín na Ljubljanci, na prostoru današnje papirnice v Vevčah. Ko je imela 8 let, torej pred 82 leti, je gosp. Zheschko iz Ljubljane kupil od njenega očeta mlín z vsem posestvom ter vodno pravico, kjer so kmalu potem pričeli merititi, zidati in zgradili malo paperno tovarno. Njim pa so kupili oz. dali v zameno obširno posestvo na tej strani Ljubljance (tisti ima danes že petega gospodarja). Njen oče vesel, da je dobro prodal, se je udel poča, pritisnilo so še nešreče in družina je obučovala. Sole takrat ni bilo in 15 letno dekle je šla v papirnico na delo, ob nedeljah pa k pouku kršč. nauka. Da je bil to hud udarec za njo, ko je morala med zidovjem očetovega mlina, mesto brezkrbno skakati, trdo delati od zore do mraka, po potrebi tudi 14—16 ur. Isto usodo je delil z njo njen še sedaj živeti par let mlajši brat občinski ubožec.

Dokler je imel Zheschko papirnico, je družina imela še neke privilegije, in gospod sam je bil dober. Ko so prevzeli papirnico dunajski židje, je družina vse zgubila. Ko je bila stara 9 let se je ustrašila nekega psa in pri tem padla ter si zlomila nogo, da ji je kost ven pogledala, ter ima še danes nogo pošlabljeno. V papirnici je bila nepretrgoma 47 let, kot »celarca«. V štetju papirja na riste (takrat so imeli še stare »riste«, vago in metre) je bila ena najbolj iznjenih, pri njej so se učile vse poznejše delavke. V štetju papirja se je tako izurila (papir se steje čisto na svojevrsten način), da je pri slabih petrolejkih, ali pa tudi v temi zanesljivo štela. Koliko ravnateljev in delovodij je pre-

Razprodaja

zimske zaloge damske in moške konfekcije

so izredno znižanih cenah

pri

Elite Ljubljana

Prešernova 7-9

pesničev gosp. p. Krizostoma Sekovaniča, harmoniziran po gosp. p. Frančetu Ačko.

Pesem se glasi:

1.

Pozdravljeni Barbara,
naša zavetnica.
Tvoji rudarji smo,
vnete Te prosimo.
Cuvaj nam rove,
naše domove,
Roke nam odpri,
težav nas omiri.

2.

Pozdravljeni Barbara,
naša dobrotnica,
Varuj družine nam
šesti naš sveti hram.
Da bo življenje
nam v zasluzenje,
Izprosi moči,
za težke nam dni.

3.

Pozdravljeni Barbara,
božja si ljubljanka.
Če nam grozi vihar,
v duše nam vlij svoj žar,
Dvigaj nam želje,
krepi veselje,
Ob smrti ljubo,
nas pelje v nebo.

Ob koncu je pa zopet mogočno zadomela pesem križanib bratov. Tako smo v znamenju rudarske proslave obhajali svojo prvo obletnico v zasileni cerkvi, v upanju in goreči želji, da bomo v prihodnjem slavili v boljših razmerah in že v novi cerkvi Kristusa Kralja.

Živila se nič ne spominja več. V tovarni so v prejšnjih česih, čeprav pod Nemci in drugoverci, smelete na glas in skupno moliti, ter je večkrat kdo od teh drugovercev postal pri njih pri molitvi. To prav s ponosom pove.

Očetova nesreča je menda vplivala, da se je poročila ter je še danes najstarejša dekle v fari. Do preteklega leta se je še zanimala za vse, kar se je v fari zgodilo. Pri raznih slavnostih, porokah, krstih, pogrebih, povod so jo klicali. Krasila je tudi cerkvene oltarje. Poverili so ji nalogo, da je shranjevala vaške in cerkvene trobojnice, potrebuje za pogrebe, in druge slavnosti. Če nikjer ni bilo dobiti zastav, pri njej si jo gotovo dobil, seveda vse lepo oprano in zašito v starinski skrinji. Zanimivo je, da še sedaj pri 90 tih letih vidi in šiva brez očal. Sluh pa ji je zadnje leto precej opesal.

V teku 90 let se spominja štirih župnikov. Stanuje že 40 let v malih kajžicah, par korakov pod farno cerkvijo, samica, čisto sama v kajži. Ne želi ugodnejšega stanovanja. L. 1900 jo je takratna Leykam družina vpoškojila. Sosedovi otroci so bili pri nji več doma, bila jih je druga mati. Še lansko leto je sosedovim pomagala pri gospodarstvu. Zdaj poča tudi njej moči. Smrti, pravi, se ne boji. Kakor mnogim je tudi nji vzela trde prihranke vojna. Pred leti je bila prisiljena, obrniti se na občino za

Ob svoji dvajsetletnici je trdka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12, izdatno znižala cene zimskim suknjam, trenchcoatom in vseh vrst oblekam za gospode, dečke in otroke. Za sportnike najnovejši windbreakerji, bluze, plašči, perlerine. Krasna izbira v jopičih in haljah za dom. Ogled v trgovini brezobvezan.

podporo, katere dobiva mesečno 100 Din. Vevška papirnica ji daje običajno pokojnino. Nereda prosi in nadleguje in, desì zelo, zelo skromna in varčna, vendar se s to miloščino komaj preživlja najuborneje. Naj merodajni faktorji na občini in — drugi, — ne puste svoje 90 letne dekle in najstarejše osobe na večer življenja tako zapuščene, in boreče se za obstoj. Naj ji priznajo, da je 90 letih tudi doprinesla drobce k zgradbi današnje velike občine, naj ji olajšajo zadnja leta njej, hčeri posestnika, za katerim ima občina največjega davkoplačevalca.

Trgovca s človeškimi trupli

Pred par dnevi so našli kmetje v nekem gozdru v bližini Pančeva v krsti podobnem zaborju golo moško truplo. O čudni najdi so takoj obvestili policijo, ki pa ni mogla najprej dognati nícesar.

Zvečer pa je zatolil stražnik dva pijača v hudem prepiru, med katerim sta si očitali nekega mrlja. Stražnik ju je aretiral in odpeljal k svojemu predstojniku. Ta pa je hitro dognal, da je sumljiva dvojica v zvezi z mrtvim truplom, ki so ga našli. Moža sta nato izpovedala da sta v čolnu peljala mrlja iz banatske vasi pri Tamšu v Belgrad. Ker ju je pa prehitela zora, sta ga skrila v gozd z namenom, da ga zvečer odpeljeta naprej. Izjavila sta, da je mrlja menjeni nekemu zdravniku v Belgradu, ki ga rablji za študij. Do trupla sta pa prišla na ta način: V vasi je umrl neki berač brez sorodnikov, za katerega se nihče ni menil. Priznala sta, da vršita ta posej že dalj časa. Policija ju je obdržala v zaporu in še nadaljuje s preiskavo.

Najnovejši glasbeni aparat

RADIO - GRAMOFON ter DINAMIČNI ZVOČNIK v enem aparatu

Informacije da

Jugoslovanska Siemens d. d., Ljubljana

Dunajska cesta 1 b

NAŠI ZASTOPNIKI:

LJUBLJANA: RADIO d. o. o. Miklošičeva cesta, R. Jurman, dvorni optik Seisenburgova ulica Tehnični Banjai Miklošičeva cesta — MARIBOR: Radio Starkel — CELJE: Mestna elektrarna Ing. S. Schmidinger — KRANJ: F. Janša — JESENICE: I. Markel — NOVO MESTO: J. Ogrizek — TRBOVLJE: F. Klenovšek — M. SOBOTA: L. Nemec — SLOVENJGRADEC: I. Megusar

Najstarejša iskustva

Najnovejša konstrukcija

Proslava sv. Avguština v Unionu

Mizarška zadruga na Glincah

Pred 22 leti je bila v Ljubljani večja stavka mizarjev, ki se je ponesrečila. Peščica mizarjev je ostala brez dela. V skribi za svoje življenje je razmišljala, kako bi se osamosvojila. Po temeljitem preudarku so nezaposleni pomočniki sklenili, da ustavove mizarško zadrugo. Sestavili so pravila za novo zadrugo, katero je dejelno sodišče potrdilo s svojim odlokom z dne 20. marca 1909.

Nezaposleni mizarji so pa že prejšnjo jesen nujeli majhno delavnico pri Bobenčku na Glincah ter tam pričeli z delom. Med prvimi, ki sta delala v tej delavnici sta bila Hieb Franc in Gabrijel Lovro. Oba sta še danes pri zadrugi.

Mladim novim zadrugarjem ni bilo postljano s cveticami. Odločili so se klijub neugodnim razmeram že v prvem letu ustanovitve zadruge za nakup primerenega zemljišča, na katerem so postavili razmerom veliko delavnico. V njej so delali odslej v večjem številu z nesobično požrtvovalnostjo ter uskocivno naročali potrebljno opremo, in prav kmanu so se zavrteli mizarški stroji. V kratki dobi so je iz malih početkov razvila zadruga v veliko delavnico, ki je zaradi svojega preciznega dela in točnosti v izvrševanju naročil pridobivala ugled v javnosti. Pomebno je, da je mlada zadruga v popolno zadovoljnost naročnikov izvršila kmalu ob svojem početku stavbo mizarške dela za takrat največjo stavbo Obrtno šolo v Ljubljani. Stavilna dela za hotele in restavracije v Primorju in Dalmaciji so ji že pred vojno dala najlepša spričevala.

Delavnica je imela prvotno bencinski pogon. Po vojni pa je zadruga uvedla parni pogon. Zadruga je zgradila letos obrat na primerno novo strojnicu ter jo opremila z najmodernejsimi stroji na električni pogon. Vsa zadnja leta je bila zadruga vedno dobro zaposlena. Izmed večjih stav mizarških del, ki jih je zadruga izvršila, naj omenimo naslednje: Sokolski dom na Taboru, Mestne hiše na Pruhlu, za Bežigradom, veliki stanovanjski hiši na Ahacljevi cesti itd. Zdravilišče na Goliniku, Zdravstveni dom v Trbovljah, Osnovno šolo v Zagorju, Ljubljanski dom v Celju, vsa mizarška dela za železnično Gračec-Knjin, nekaj stavbnih del in dvoran za palajočo OUZD v Ljubljani. Palabu Jadranske zavarovalnice in Številna dela za nove hiše in vile v Lubljani. Poleg tega je imela nekaj večjih del v Belgradu in Zagrebu. Sedaj pa izvršuje mizarška dela na hiralnicu umobolnih v Novem Celju.

Iz akromnih početkov se je ob težkih razmerah razvila zadruga v največje in najmodernejše zadržljivo podjetje te stroke v državi, ki je na višku tehnike, ki pa tudi skrbi za zaposleno osebje.

Klobuki znamke Piccadilly

so svileno mehkega in gladkega prijema. Njih čvrstost in trpežnost se more primerjati s finim, mehkim usn em. Klobucejo vsakemu vremenu in se odlikujejo po eleganci in lepoti. Ne zamenjajte zlahčini PICCADILLY klobuk z manj trpežnim volnenim. Zahtevate povsed je zaščiteno znamko PICCADILLY.

**Katera dama
ne bi hotela sprejeti
darila od**

ELIZABETH ARDEN?

ELIZABETH ARDEN sloviti Venetian-preparati — kreme, pudri, sredstva za okrepitev kože, ki podele dami lepoto — obodo prijetno presenetili za božič! Elizabeth Arden ima darila za vsako damo, karkoli si želi za božič. *Levorčno omarico* iz položene kopovine, v vsem priborom za negovanje lepot. *Poudre Ardena. O-Bow Compact. Venetian Flower Poudre. Ardenette* — ljubka doza za puder: to so darila, ki jih Vaše bistroumje pri izberi ne more prezreti.

Elizabeth Arden
Venetian preparati se dobijo
samo *

DROGERIJI ADRIJA

Mr. ph. S. Borčić
L J U B L J A N A
SELENBURGOVA 1

ELIZABETH ARDEN
8, Old Bond St., London W1
673, Fifth Avenue, New York
2, rue de la Paix, Paris

Koledar

Nedelja, 14. decembra (3. adventna nedelja): Spiridon, opat; Konrad Of.

Jutri: Ponedeljek, 15. decembra: Kristina, dekla; Valerijan.

Osebne vesti

= Poročila sta se 8. t. m. v tukajenji cerkvi sv. Petra gosp. Anton Jezeršek, lastnik parne vulkanizacije, in gdečna Bogica Gamber hčerka upokojene višjega pis. oficiala. Bilo srečno!

= Iz vojaške službe. Imenovani so med drugimi za poveljnika 4. bataljona peh. polka Kraljeve garde pehotni podpolkovnik Miloš Dobrošek; za poveljnika 3. bataljona 16. pešpolka pehotni major za generalstabne posile Ivan Vrkljan; za poveljnika 2. bataljona 21. pešpolka pehotni major Mirko Gregurič in za poveljnika 8. bataljona 56. pešpolka pehotni major Alfred Hubel.

= Izpit so napravili med drugimi za čin aktivnega in rezervnega kapetana korvetne poročnik bojnega broda 1. razreda Arnold Medvidka, Josip Petraka, Aleksander Grcenko, Josip Menig, Hincint Mundorfer in Vladim Naglič; za čin aktivnega in rezervnega strog nega majorja strojna kapetana 1. razreda Ivan Bakarič in Franjo Dobrila; za čin aktivnega in rezervnega poročnika bojnega broda 2. razreda poročnik fregate Valter Kure; za čin aktivnega in rezervnega strokovnega kapetana 2. r. strokovni poročnik Juro Lovrenčevič in za čin aktivnega in rezervnega sanitetnega kapetana 2. razreda sanitetna poročnika dr. Mihail Nagorni in dr. Josip Kotnik.

= Napredovali so v čin pehotnega podporočnika narednik Franjo Pečatnik in v čin pehotnega kapetana I. razreda kapetan II. razreda Josip Absac teviš od 28. junija 1930.

Novi grobovi

† Umrl je v Pečah dne 9. t. m. Jožef Prosenec, daleč okoli znani klepar in kovač. Veliko koltov je klepal, veliko streh in zvonikov pokril, nazadnje pa je po njega pokril črni grob. Pogrešala ga bo domača sosedka in vsa okolica, saj je bil poznan po vsej dolini od Moravčeve do Zagorja, od Save do Tuhinja. Naj mu sveti večna luč!

**Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!**

*

Največja izbič!

*

Oglejte si naše izložbel!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Nekdaj čut - danes račun in pargraf

Zanimivo predavanje univ. prof. inž. dr. M. Kasala

Ljubljana, 13. decembra.

V agilnem Združenju inženirjev in arhitektov je sreči imel marljivi predavatelj un. prof. dr. ing. Miroslav Kasal lepo predavanje, ki bi zanimalo tudi laike, zakaj marsikateri izobražene bi dobil odgovor na mnoga vprašanja, ki si jih je že dostikrat stavljal zaradi stavbne tehnike.

Predavanju, ki mu je prisostvovalo precej inženirjev in tehnikov, je predsedoval ing. Pešani.

Predavatelj je izvajal med drugim.

Pri študiju umetniške zgodovine naletimo na stare in prav stare zgradbe; ki imponirajo, ne samo sodobnemu arhitektu umetniku, temveč tudi inženirju statistiku.

Staro egipčanske zgradbe, grške in rimske antične palace, srednjeveške gotika, barok in renesansa nudijo nešteto objektov, ki imponirajo nele po svoji umetniški sili, temveč tudi zaradi svoje smele in statično pravilne konstrukcije.

Ali ne vključimo neke podobnosti med antičnim sistemom slikih stebrav s horizontalnimi arhitravami ter modernimi železobetonimi zgradbami z vertikalnimi stebri in horizontalnimi prekladami?

Ali ni mogoče primerjati ogromne kupole katedrale sv. Petra v Rimu z najmodernejšo železobetonko kupolo slavnostne hale v Bruslavi? Ali niso ogromne gotične cerkve na Francoskem, v Nemčiji, sv. Vida v Pragi, sv. Štefana na Dunaju, s svojimi vitkinimi in visoki mi, po večini v kamnu zidanimi stolpi, nekaj podobnega, kakor sodobni železobetonki nebotičnega pravilna?

Toliko sličnosti, pa vendar toliko razlike!

Stari mojstri niso poznali statičnih pravilov, saj v tem smislu ne kakor jih izvršujejo danes. Stari mojster je statično čutil. Njegov osnutek je bila umetnina z arhitektonskoga in obenem statičnega ozira. Stari mojster je bil arhitekt in inženir obenem. Oboje enako: arhitekt je statik po svojem nostranjem čutu, obe komponenti sta se zvili v eno umetniško celoto, ki jo občudujejo danes naši najmodernejsi arhitekti in najboljši inženirji-statiki, — suhi in računalni. Danes živimo v kapitalistični dobi. Ako se drastično izrazim, bi lahko reklo: arhitektura danes za-

hteva za malo denarja mnogo muzike. Za to toliko nadomestkov pristnega materiala s cevnimi imitacijami, zato toliko statičnih pravilov.

Kar se statičnih proračunov tiče, stremijo ti večinoma za tem, da skonstruirajo gradbeni sistem tako, da z najmanjšo vrednostjo gradbenega materiala obsegemo kar največje zazidano kubaturo objekta, aka premostimo kar največje razpetine. Statični proračun je izveden z ozirom na ekonomijo objekta in glede na obrestovanje investiranega kapitala ter je na tej podlagi izvedena gradbena konstrukcija povsem pravilna.

Pri tem pa smo začeli v nevarni ekstremu. Danes je že mnogo gradbenih inženirjev statikov, ki konstruirajo po paragrafih. Rečemo po formulah, ki so se jih naučili v šoli ali pobrali pri raznih avtorjih ali so jih sami pogrunitali, račun in suhi predpis postavlja evangelij, čut je statko, duša, konstrukcijski čut pa postaja postranska stvar. Glewno je Številka. Ce je Številka v redu je vse v redu. Toda od inženirja statistika se mora zahtevati velike več, zlasti presoga, ali je od njega uporabljena računska metoda in supozicija statičnega proračuna pravilna.

Predavatelj je nato navedel več primerov, kjer se je inženir-gradbenik preveč držal računov in paragrafov, ni pa imel statičnega čuta. Posledica je bila, da je narava zahtevala svoje in same popravila inženirja. Ce je inženir na primer opustil pri mostovih potrebne diletacije, jih je narava nadomestila — z razpotekami. Ce inženir uporabi presodno mešanico betona, morejno prav teko nastati razpoke. Tuji sedanj, pri nas veljavni predpisi o obtežbi, so za visoke zgradbe neekonomični in mnogo več zahtevajo, kakor pa je potrebno.

Po predavanju se je razvila daljša debata, v kateri so prisotni inženirji se sami povedali iz svoje prakse nekaj primerov, kjer so bili računi v nasprotju z naravo, ako ni bil pri tem upoštevan statični čut.

Predavatelj je ob koncu obljubil še eno predavanje, namreč, kako bodo v prihodnje izgledale visoke stavbe, ko bo človeštvo pri železobetonkih konstrukcijah uporabljalo nove, specjalne cemente, mesto dosedanjih in jeklo mesto železa. Te stavbe bodo vse drugačne, kakor dandanašnje.

Klobuke za bodočo sezono v najmodernejsih barvah in elegantnih oblikah razne trde (polciščinde) ter sportne klobuke in čepce za zimo nude v lepi izbirski specijalne trgovine klobukov in čepic

M. BOGATAJ prej Pok
LJUBLJANA. Stari trg štev. 14

Sprejemajo se popravila
Cene zmerne! So dana postrežba!

rah proti nalezljivim boleznim in o medsebojni bolniški negi.

★ Dve nesreči. V bolnišnico je prišel včeraj 45 letni dinar Franc Hojan, stanuječ na Zaloški cesti 3 v Mostah. Ta je v petek v Komidorjevi ulici padel po stopnicah, ko je šel v podstropje, in se poškodoval na glavi. — 15 letni Šolnik Joež Zdravčič iz Banjaluke pri Kočevju je v četrtek gledal, kako šivajo čevlje. Vzel je še sam šilo in se po nesreči z njim sunil v oko. Priprljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Njegova poškoda je resna.

★ Društvo za vzgojo in varstvo ptic pokrov v Ljubljani bi pripredilo o požigu VI. ocenjevalno razstavo harskih kanarevkov ter vabi vse gojitelje harskih kanarevkov, da se iste udeleže. Pričave in posasnila dobiti pri društvenem tajniku Kelmarju v Ljubljani, Poljanska cesta 15, VI. I.

★ Prebivalci našega Posavja, predvsem krajev Brežice, Krško, Rajhenburg in Sevnica opozarjam na koncert ljubljanske Glasbene Matice v zagrebškem gledališču v torek 16. decembra zvezer. Izvajala se bo dramatična legenda za soli, zbor in orkester »Faustovo pogubljenje«, delo slavnega francoskega komponista Hektorja Berlioza. Prebivalcem zgoraj omenjenih krajev je posej koncerta omogočen, ker bo vozil par minuti pred 1 počnoči iz Zagreba proti Zidaniemu mostu poseben vlak, ki pelje Glasbeno Matico v Ljubljano. Ta vlak se bo ustavil na postajah Brežice, Videm-Krško, Rajhenburg in Sevnica. Vse one, ki nameravajo posesti torkov koncert, opozarjam, da morajo kupiti vstopnice v predprodaji pri dnevnih blagajn Zagrebškega velikega gledališča. Za to ugodnost se moramo zahvaliti naši železniški direkciji, ki gre v resnici vsakemu in kolikor je le mogoče na roko.

★ Pogreša se od 16. novembra Schrumpf Hugo, učenec 3. razreda osnovne šole, star 9 let. Običen je bil v modro obliko, moder plašč, mornarsko čepico, rujave čevlje in svetle nogavice. Kdo bi o pogrešanem kaj vedel, se vljudno naproša, da sporoči proti nagradi na naslov Schrumpf Ed., Ljubljana, Masarykova cesta 19.

★ Mednarodna zimskosportna prireditev v Bohinju. Za prireditev, ki se bo vršila koncem januarja v Bohinju, se je vršil v četrtek v Ljubljani ob navzočnosti bohinjskih interesentov, ki so prišli pod vodstvom bistrškega župana g. Mavriča, važen sestanek. Tu se je pregledalo možnost nastanitve večjega števila gostov in se je ugotovilo, da je mogoče v bohinjskih vseh nastaniti 1500 gostov, ki bodo razdeljeni na hotele, gostilne, penzionate in deloma na snažne kmečke sobe, ki jih bodo pripravili Božinje pod nadzorstvom posebne komisije. Poudarjalo se je načelo skrajno nizkih cen in da se bo s temi cenami in z veliko pozornostjo do gostov na domestilo zunanjščinkus in blesk, ki ga Bohinj in naši kraji sploh ne morejo nuditi. Za tujece se bodo napravile povečane cene za dobo 14, 7, 6, 5, 4, 3 in 2 dni, tako da bo lahko vsakdo s sobo vred plačal tudi znižano ceno za prehrano in bo imel vse urejeno in zasigurano. Vse sobe so stavljenje JZSS na razpolago ter jih bo oddajal samo Putnik v Ljubljani, ki bo otvoril od 20. januarja daleč v Bohinju na kolodvoru stanovanjski urad s podružnico pri Sv. Janezu. Enako se bo pomnožil v Bohinju za čas prireditve avtoomnibusni promet ter se bodo dodelile enotne maksimalne cene, ki jih ne bo smel nikče prekorati tako za omnibus kakor za sanij in pripravljeno prevozno sredstvo. Za prehrano in sobe se bodo kategorizirali lokalni v razredu in bodo cene vidno označene, da ne bo kakih pritožb. V Bohinju semem bodo na razpolago vse informacije in jim bodo služili za vodnike. Na jezeru se bo napravila drsna ploščev 40 krat 40 metrov velik zrcalno ploskvijo, poleg tega se bo oskrbovalo drsališče pri Sv. Janezu. Vsi hoteli bodo že za božič obrnivali. Po razpoloženju domačinov je lahko sklepati, da bo prireditve ponaloma uspela in da omejitev na Bohinj ne bo v

Doktor Dobrojed pa ni samo korifeja v prehranjevalni stroki, ampak on se tudi na kuho dobro razume. Na svojih predavanjih poučuje kuharice: Ne mislite, da bodo testenine, ki jih kupite, dobre, ake vzameš tudi najboljšo kakovost, pa jih ne znaš pravilno kuhati. Svetujem Vam, pravi doktor Dobrojed s posebnim povorkom, da se držite točno kuhaškega navodila, ki ga dobite na vsakem paketu testenin »Pekatec«.

nobenem oziru oviral prvotno napravljenega načrta.

★ Dan žari o polnoči. Dvanajst božičnih pesmi za međani zbor, solo in orgle, zložil Karel Adamčič, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Omenjena založba poklana našim cerkvenim zborom pričujočim zborom kot božično durilo, ki vsebuje 12 lahkih in melodičnih božičnih pesmi Božične pesmi, ki jih radi pojemo in poslušamo. Ob njih spev se radujemo velike božje skrivnosti rojstva Gospodovega, našega odrešenja. Ti ljubki napevi bodo istotno kakor drugi božični spevi poveličevali in tolmačili lepe v veseli božične praznike, posebno še po deželi. Vsem cerkvenim zborom jib napolejše priporočemo.

★ Kako postanem dober godbenik? Knjizico pod tem naslovom pošlje vsakomur brezplačno tvrdka Meinel & Herold v Mariboru štev. 102, brez oziroma na to, da jeli začetnik ali že napredujč. Zahvalejte jo po dopisnic.

★ Opozorjamo na današnji oglas novega plakarskega reklamnega podjetja Zajec na Vrhniku.

★ Božična prodaja. Slovite Zephir-peči se predajo tudi sedaj pred božičem na obroke, pri plačilu v gotovini se dobijo popusti. Opozorjamo na današnji oglas.

★ Podnart. V nedeljo 21. decembra bo v prostorih gospoda Fr. Stularja, lesnega trgovca na Prezernah pri Podnartu, razstava kuhaških in šivalnih izdelkov, ki jo bodo vprzorile deklekti gospodarske tečaje s svojim zaključku. Tečaj vodi gledna Anica Herletova. Ker se bodo pripravljene jedile prodajala, vljudno vabimo, da naš razstavo posetite!

★ Velika skrivnost vseh velikih uspehov je, kot znano, pogum in vztrajnost. Ce je to spoznanje prav, potem je to dvakrat resnično, ko gre za to, da se poto umnega rizika namah dospe do bogastva in blagostanja. Zato nude vsakomur najboljši priljubljeni današnji zelo zanimiva priloga tirkve Reis i drug.

★ Opozorilo. Te dni se je osnovala v Ljubljani družba »Special«, trgovina z o. z., katere namen je v prvi vrsti spraviti na naš trg razne kemično-tehnične izdelke, ki se dosedaj ponavljajo uvajajo iz inozemstva. To ne samo veliki uspeh s osamosvojtvo, temveč ima dalekosežen pomen za najrazličnejše panoge našega gospodarstva, predvsem za trgovino in industrijo, kakor tudi sportiske, lovecke, avtomobiliste itd. Vsi ti kemični izdelki so plod dolgoletnega največjega studija s praktično preizkušnjo naših strokovnjakov-kemikov ter bodo izdelek

„Ne zna li nihče muzicirati?“

Kolikokrat slišimo to vprašanje, ako se zbere družba. Vi lahko zigrate, ako ste predelali naša poučna pisma, katera damo kupcem naših glasbil brezplačno na razpolago. Zahtevate takoj brezplačno knjižico >Kako postanem dober godbeni k?<

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil in harmonik,
prodajalna podružnica Maribor Št. 102

★ Kot božično darilo za mladino sta posebno primerji knjižici: Ivanček sveti večer in druge zgodobice, ki jih je pisal eden najbolj priljubljenih čeških pisateljev Igu. Herman in ki so radi svoje življenske iskrenosti prava vzgojna knjiga; za najmlajše pa je nedosežna zabava Bušev Cipek in Čapek, najveselje brane, kar ga je kdaj bilo, povrhu pa polno burkahsil sklik. Poprašajte po obeh pri Nevi založbi v Ljubljani.

★ Nepremočljiv bo vaš plašč, če ga impregnirate z antipluviusom. Zavoj Din 8. — Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

★ Praktična in koristna božična darila si oglejte in kupite po zelo nizki ceni pri tvrdki Novak, Kongresni trg 15. Ljubljana, nasproti nunske cerkve.

★ Božiček dobil največjo izberbo modernih nežik, čevljev, luksuznih in sportnih, pri tvrdki L. Žiberni, Prešernova ulica, Ljubljana.

★ Čajno maslo, najboljše kakovosti si za raznike najbolje že sedaj priskrbite v vsaki nenožini pri Osrednjih mlekarah v Ljubljani, Maistrova ul. 10.

Inžinire Kuglera milo za roke

★ Sanatorij v Mariboru, Gospodska 49, telefon 2358. Najmodernejše urejenje za operacije in vdravljenje z zdravilnimi aparatami (višinsko solne, diatermia, tonizator). Lastnik: Primarij dr. Černič Mirk, specijalist za kirurgijo, spravo Slovensca.

★ Opozorjam na oglas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega Slovencea.

★ Blago za plašče, suknje, obleke itd. kupite najceneje pri tvrdki Novak, Kongresni trg 15 (nasproti Nunske cerkve).

★ Vsled preselitve trgovine prodajam blago z znatnim popustom: A. Fuchs, trgovina urami, zlatnino in srebrnino.

★ Krasni molitvenik »Slovenski svetniki« lahko kupite v knjižarnah, zlasti pri Ničmanu v Ljubljani. Cena 18, 20, 24 in 28 Din, kakor je potreba. Po pošti 2 Din več.

Za Božič in Novo leto

tobiš najlepše darilice, kupljeno pri tvrdki z železnino

STANKO FLORJANCIC LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

Velika izbera kompletno aluminijaste, emajlirane modre, rujave, sive itd. kuhinjske posode, garniture za otroke itd.

10 letnica starega ljubljanskega trgovca

Mlađi rod se ga bo komaj še spominjal. Embolj živo pa ga imajo v spominu starejši ljubljancani. Saj — komu ni bilo pred leti manj ime Josipa Benedikta, dolgolet-

nega ljubljanskega trgovca, ki slavi danes osemdesetletnico svojega rojstva v krogu svoje rodbine v Salzburgu, kjer sedaj stalno živi. Južan je bil celih 42 let trgovec v Ljubljani in samo 22 let je imel trgovino v palati Mestne hranilnice v Prešernovi ulici. Njegova tvrdka je bila ena najbolj renomiranih, njegova rodbina ena najbolj spoštovanih v Ljubljani. Južan Benedikt je imel šest sinov, od teh mu živijo sedaj še štiri, eden je padel v svetovni vojni, eden pa je umrl v Ljubljani. Josip Benedikt je bil v času svojega bivanja v Ljubljani splošno znani kot zelo blag človek in končljaven karakter, zato je obranil pri nas dober spomin. Njegovim številnim gratulantom se pridružujemo še mi in mu kljemo: Še na mnoga leta!

PLANINKA - čaj - BAHOVEC

S te znamko

Vze-
mite le
plombi-
rani
zavoj!

ZARES PREIZKU ENO DOBO SREDSTVO
ZA CISČENJE ŽE LODCA, ČREVESJA, KRVI

Ljubljana

Velika noč na Korošici

Ljubljana, 12. decembra.

Turistovskemu klubu »Skala« se je posrečilo predvodi izredno uspešno sklopitočno predavanje, s katerim je brez dvoma ustregel vsem našim planincem in sportnikom-smučarjem. Predavanje je po svoji zanimivosti brez dvoma doseglo velik uspeh, zlasti še zato, ker je predaval Ljubljancanom že znan alpinist in fotograf Karel Koranek, ki nam je tudi topot postregel s krasnimi slikami naših prelepih Kamniških planin v snegu. Kot dober poznavalec vseh srednjih Alp nam je podal laškavo sodbo o krasnih naših planinah in izbornem smučarskem terenu. Svoje res originalne slike je spremjal z duhovitim sličicami in opisovanjem doživljajev, katerih ni bilo malo letos na veliko noč na Korošici.

Slike, ki so spremljale predavanje, so vplivale na vse gledalce s svojo krasoto, divostjo in veličino.

Kaj bo danes?

Drama: Ob 3: Utopijanca. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 8: Gospa ministrica. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera: Ob 3: Hasanaginica. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Rokodelski dom: Ob pol 8: Stari in mladi, ljudska igra.

Union: Ob 8: Ljudska proslava 1500 letnice sv. Avguština.

Filharmonija: Ob pol 11 dop.: Predavanje Antona Ocvirk-a: Slovenski kulturni problemi.

Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo vprizori v društvenem domu Karunova ulica 14 igro s petjem »Kovačev študent« ob 8 zvečer.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

KAJ BO JUTRI?

Drama: Sen kresne noči. Red D.

Opera: Zaprija.

Hotel Miklič: Ob 8 zvečer: Zamenhofov večer kluba esperantistov. Predava dr. Reya o Spitzbergi. Recitali.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Šiška VII.

○ Ljudska proslava 1500 letnice sv. Avguština bo drevi ob 8 v veliki dvorani Uniona. Ena izmed najlepših točk bo brezdvoma skladba g. dr. Fr. Kimocava zložena nalašč za to priliko. Skladbo proizvajajo bogoslovci s spremjevanjem trobil. Predavanje, ki ga ima g. dr. Fr. Lukman, bo ponazorilo večje število sklopitočnih slik. Vstopnina: rezervirani sedeži 10 dinarjev, ostali 5 Din, stojische 2 Din.

○ Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Opozorjam na uprizoritev Ant. Medvedove ljudske igre »Stari in mladi«, ki bo danes ob pol 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. Ker je ta igra izmed najlepših naših ljudskih iger, je pričakovati, da se bo zanjo občinstvo zelo zanimalo. Priporočamo kupiti si vstopnice v predprodaji, ki je danes od 10—12 dopoldne v Rokodelskem domu.

○ Oficijski zbor ljubljanske garnizije pridi 17. decembra v vseh prostorih Sokola I. na Taboru v čast rojstnega dne Nj. V. kralja Aleksandra I. svečano zavabo. Obleka: Za dame plesna toaleta, za gospedke frak in smoking, za oficirje svečana brez stroja z vsemi dekoracijami. Dostop imajo samo vabjeni. Pričetek zavabe ob 21.30.

○ Seja občinske uprave. Pribodenja javna seja ljubljanske občinske uprave se vrši v tork, dne 16. decembra ob 5 popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu so poročila odsekov. Po javni seji se vrši tajna seja.

○ Opozorjam na današnje predavanje Slavističnega kluba, ki se vrši ob pol 11 v Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Znani pesnik in kritik Anton Ocvirk bo razpravljal o slovenskih kulturnih problemih. Predavanje bo silno zanimivo in aktualno, zato poziva Slavistični klub vse naše izobraženstvo, da se ga udeleži. Vstopnine ni.

○ O naših izseljencih je na petkovem prvoletnem večeru predaval bivši izseljenški komisar g. dr. Alojz Kuhar. Najprej je govoril o stanju našega izseljenstva v zapadni Evropi (Franciji, Belgiji in Holandski) ter orisal posamezne etape izseljevanja. Prvi val izseljencev datira iz leta 1921, drugi val pa je prišel v letih 1922-23 ob času težke industrijske krize iz Nemčije. Ti prvi izseljenčki so bili gospodarsko prisiljeni iskati si kruhe zveni domovine in tvorijo tudi najbolj soliden element našega izseljenstva, dočim so se med poznejše izseljence, zlasti v letih 1926-27 in 1928 vedno v večjem številu vmesevali avanturisti, ki so zapustili domovino ne toliko iz gospodarske nujnosti, kolikor iz neke nejasne nezadovoljnosti z domaćimi prilikami. V drugem delu svojega govorja je orisal socialno zaščito našega izseljenstva in nam v zanimivih primerih opisal delo izseljenškega komisariata v Parizu. V tretjem delu pa je govoril o izseljenstvu kot pojavi v našem gospodarskem življenju, pri čemer je nazorno pokazal, da gresta najmanj dve tretjini naših ljudi brez nujne gospodarske potrebe v širini sveta. Apeliral je na to, naj se začne sistematično vzgoja v tem smislu, da se našim ljudem tujina nekako ostudi. Opozoril je na neprestano krvavečo rano našega izseljenstva, ki narodno, gospodarsko in nacionalno slabí naš narod.

OBLEKE

Prinesene v kemični, snaženje in barvanje, ter pranje in svetlolikanje perila izgotovi do praznikov tovarna JOS. REICH, Ljubljana.

○ Razstava Strahlove umetnostne zbirke slik, starinskega pohištva itd. je odprta dnevno od devetih do petih veliki dvorani Narodne galerije v Narodnem domu.

○ Svojem potovanju na Spitzberge bo predaval s sklopitočnimi slikami g. dr. Reya, vođa meteorološkega instituta, na esperantski privedit v pondeljek 15. t. m. ob 20 v spodnjih prostorih hotela »Miklič«. Poleg omenjene točke so na dnevnem redu privedite še razne zanimive recitacije. Kobilni udeležbi vabljeni esperantisti kakor tudi ostalo občinstvo. Vstopnina ni.

○ Srednješolska organizacija »Žark« na drž. klas. gimnaziji v Ljubljani priredi v sredo 17. decembra ob 4 popoldne v dvorani Delavskih zbornic v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Moljerejevo komedijo »Namisleni bolnik«. Predprodaja vstopni in trgovini Gorec na Dunajski cesti.

ZA MALČKE

Dražestni »WIMPASSING« snežni čeveljčki, ki ne varujejo samo nežnega zdravja vaših ljubljencev, temveč dovoljujejo tudi, da se brez nevarnosti krečajo po zimi v snegu in so obenem ljubi in lepi.

Z »WIMPASSING« snežnimi čeveljčki ste se rešili skrb za zimsko obutev malčkov, a deca jih bo rada nosila, ker bo imele zopet nekaj senaka odraslim.

Vsi pravi WIMPASSING gumi čeviji maju na vsakem podolatu s strani ulisnjeno znamko.

WIMPASSING

Tovarniško skladislo: »PALMA«, Zagreb, poštni predel 226.

Celje

Novoletna voščila za »Slovenec« sprejme uprava in vse njene podružnice. Trgovci in obrtniki, ne zamudite te prilike za najboljšo reklamo!

○ Danes popoldne ob pol štirih ponovijo Krekove burke »Charlejeva tetra« v gledališki dvorani Ljubljanskega doma. Vstopnice se dobijo dopolnne v predprodaji v Ljubljanskem domu pri dnevnih blagajnah.

○ Milan Skrbinek je ime, za katerim se skriva mojstrovina ustvarjanja oderskega genija. Velika njegova ljubezen do odra in gledališke umetnosti ga usposablja za tvornega mentorja slovenskega igralskega naraščaja. Tak moč pač sme govoriti o gledališču. G. Milan Skrbinek bo predaval jutri 15. decembra ob 8 zvečer na prvoletnem večeru v Ljubljanskem domu. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4.

○ Zlata nedelja. Gremiški trgovci v Celju razglasita, da ostanejo na podlagi člena 27 a. 9 pod b) naredbe banske uprave z dne 6. maja t. l., VIII. št. 259/6 vse trgovine v področju mesta Celje na zadnjo nedeljo pred Božičem, t. j. na dan 21. decembra 1930 odprtne.

SRAJCE

pepelinaste, bele, barvaste in druge vrste po zelo nizkih cenah in po meri pri

L. PUTAN - CELJE

Cerklije

Nekaj iz kronike. Trgovine se množe z veliko naglico. Pred par leti so bile tri, danes jih je pa 9. Bili so časi, ko so ljudje šli za trgovci, danes pa gredo trgovci za ljudmi. Ljudje še žive, ki pomnijo, da je vse soljarje učil en učitelj, danes jih je osem in napovedujejo še dva. Pred časom so kopali nekje — pa ne pri nas v Cerklijih — bogataš z — recimo, da je bil baron — ki je v svojem življenju imel stalno veliko množino spremjevalev, katere je gostil. V desetih dneh je šlo po grlu 4000 Din. Na dan pogreba pa sta ga spremjevali samo dve dobri ženici. Kje so ostali drugi?

— Po devetletnem skrbnem prednicanju Nežo Rudman je zasedla te dni mesto prednice v deklinski Marijini družbi Lenič Katka.

Cerkveni vestnik

Pravkar je izšel I. zvezek Gengler: Heilige Saat, Predigtskizzen für das ganze Kirchenjahr, ki vsebuje pridige od prve adventne nedelje do vstete šeste nedelje po sv. Treh kraljih, dalje za praznik Brezmadežnega spocijetja, svečinico, propovedi o tisku, solstvu in druge priložnosti in govore. Knjiga stane nevezana 87 Din, vezana 115 Din. Jugoslavenski knjigarna v Ljubljani.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo .14 decembra

W. K. Clifford:

Slikarjeva ljubezen

I.

Carbouche je bil največji slikar v Franciji, o tem ni bilo nobenega dvoma. Vse je storil, kar je bilo v njegovih močeh, da je svet o tem prepričal, in svet se je trudil, da bi to priznal: najmanjši kosec platna, ki ga je poslikala njegova roka, je bil vreden tisoč; kronane glave so bile srečne, če so si smeles ogledati njegov atelje; ponujali so mu redove, a odklanjaj jih je, dasi je bil Francoz; življenejnjepisci so koprneli po podatkih o njegovem življenju, a ni jih ugodil; časniški reporterji so zaman skušali doseči, da bi jih sprejel, zbirali lastnorodnih podpisov pri njem niso imeli sreče. Nihče ni vedel, kdo je bil, kje se je učil; njegove slike so slovele, a zelo se je, kakor da ta slava ni imela nikjer začetka.

Ljudje so ga komaj poznali na videz, imel ni nikakih priateljev, nikjer ga ni bilo srečati, z eno besedo — nič ga ni vezalo z družbo; nikoli ni sprejemal obiskov, razen v poslovnih stvareh, in te je kratko odpravil. V zadnjih letih se je dal tod in tam zapeljati po bajno visokih ponudbah, da je naslikal kak portret, toda tudi tisti, ki so mu sedeli, ga niso poznali bolj nego drugi in so vedeli o njem malo pripovedovati, kajti bil je zapet in molčec, ko je slikal; ni se dal zaplesti v kakoršenkoli pogovor in na zadnji seji je bil prav tako zapet kakor na prvi. Zenskega portreta še ni nikoli slikal.

Ni bil več mlad, morda pri petdesetih letih in že siv; obraz je bil naguban in je imel resen, strog obraz; njegov nastop je bil odličen. Delo ga je veselilo, o njegovih slikah so govorili v vseh krogih, ki so se zanimali za umetnost, toda bilo je v njih nekaj neosebrega, kakor da bi bile navdih nevidne sile, ne pa delo moža, ki jih je ustvaril.

Slike ga niso stale veliko napora, in ko jih je dovršil, je ravnal z njimi uljedno kakor z gosti, nikoli pa ne tako kakor s sadovi svojega duha, svojega genija. Zanimal se je za to, kako bi svoje premoženje najbolje naložil, a tudi to zanimanje se je zelo kakor napol radoval; skomignil je samo z ramami, če je kdaj prestel svoje bogastvo, in se takoj zopet lotil svojega dela.

Pozimi je živel v svoji hiši ob robu parka Manceau, poleti je izginil, in edino sled, kje se je bil utegnil muditi, je kasneje kdaj pokazala slika, ki jo je razstavil. Njegova hiša je bila sijajna, oprema krasna — motril jo je s kritičnim pogledom. Komaj, da si je zapomnil imena svojih slug; če je pa kateri izmed njih zanemarjal svoje dolžnosti, potem je ljutno vzrojil. Jedel je zmerno in le najpriprostejšo hrano, a utegnil se je silno razsrdiriti, če na mizi ni bilo vse v redu. Njegov atelje je bila edina gola soba v hiši; v njej ni bilo niti enega izmed tistih razkošnih predmetov, ki jih ljubijo moderni slikarji. Pred kamonom, v katerem so ob hladnem vremenu gorela ogromna polena, sta stala dva fotelja in mizica; drugače v ateljeju ni bilo nič, česar Carbouche ne bi bil neobhodno potreboval pri svojem delu. Tu je prebil ves svoj čas, izvzemši ure, ko se je peljal na vsakdanji izprehod ali pa sedel pri samotnem obedu v svoji sijajni obedinici; tu je sprejemal tudi kupce svojih slik — druge sobe so vedno samevale brez stanovalcev.

Meseca oktobra se je navadno vračal s svojimi potovanji. Ob tem času je v Parizu že mrzlo, listje odpada z dreves na boulevardih; Parižan izprevidi, da je zima neizogibna in zmaje z ramami kakor kdo, ki se je bil nadreal, da bi utegnil biti vsaj enkrat drugače.

II.

Carbouche je bil zopet v Parizu. Mogoven ogenj je gorel v kaminu, kajti v ateljeju

je bilo bridko mrzlo. Desno od slikarskega stojala je stala staromodna omara, v kateri so bile shranjene barve; levo je stola na polici paleta in več čopičev, zraven dva ali trije osnutki v sliki, ki jo je stara slikarska mapa napol zakrivala. Nihče razen Carbouchea ni vedel, kaj slika predstavlja, in se že leta ni ozrl nanjo. Hodil je po ateljeju gori in dol, potem je sedel v fotelj in strmel v ogenj. Na mizici pred njim je stala skrinjica s cigarami in cigaretami; vzel je cigareteto, si jo pričkal in hitro pušil; konec je vrgel v ogenj.

Tedaj je slišal, kako se je pred hišo pripeljal avto: obisk. Nevoljno, skoraj jezno je pričakoval nadlego.

Vstopil je sluga z vizitko.

»Lord ..., ustavilo se mu je.

Carbouche mu je vzel vizitko iz rok in rekel počasi, kakor bi težko čital:

»The Earl of Harlekston. Ah, da, čisto sem pozabil.«

Začel je brskati med pismi na kamnu, vzel enega in ga prečital:

»Dajte, da lord Harlekston vstopi,« je rekel.

Minuto kasneje je vstopil Anglež srednjih let.

»Dobro jutro,« je dejal slikar togo, »žal mi je, da ste se potrudili semkaj, toda še le sinoči sem se vrnil v Pariz in našel vaše pismo.«

»Odgovora niti pričakoval nisem,« je odvrnil lord Harlekston v izvrstni francoščini.

»A žal mi je, da ste se zastonj potrudili semkaj,« je ponovil Carbouche.

»Dovolite, naj vam povem, da si štejem v veliko čast, da sem smel stopiti v vaš atelje.«

»Zelo obžalujem ...« je začel Carbouche iznova.

»Saj pač dovolite, da sedem?« je vprašal plemič in stopil proti fotelju.

»Gotovo, gospod grof,« se je glasil malo prijazni odgovor.

Lord Harlekston se je ozrl po ateljeju, potem je pogledal slikarja, ki mu je sedel nasproti.

»V vašem ateljeju se da vsaj dihati,« je del Anglež, »v londonskih ateljejih se mi vedno zdi, da se moram zadušiti, tako polni so vsakovrstne ropotije.«

Carbouche se je poklonil; hotel je očividno namigniti, da bi bilo prav preiti k stvari.

Lord Harlekston je razumel miglaj in dejal: »V svojem pismu sem vas prosil, da bi slikali mojo ženo.«

»Cutim se zelo počaščenega, toda žal vas moram opozoriti, da nisem portretist.«

»Moja žena bi si štela v veliko čast, če bi vam smela sedeti.«

»Žal nisem portretist,« je hladno ponovil Carbouche.

»Pa vendar mislim,« je obotavlja dejal oni, »da sem videl enega ali dva vaša portreta?«

»Ze mogoče, toda to je imelo svoje razloge.«

»Ali bi ne mogli najti kak razlog tudi sedaj?«

»Se nikoli nisem slikal ženskega portreta, gospod grof, in želim to opustiti tudi v bodoče, najs se vaša želja zame še tako laskava.«

Lord Harlekston je bil očividno diplomat.

»Vaše opazke le še utrujejo mojo željo,« je dejal, »ali ne bi se dali vendarle pregovoriti? Le težko govorim o denarju v zvezi z

vašo umetnostjo, a vem, kako ogromno vrednost imajo vaše slike.«

»Zenskega portreta ne bi slikal izpod stotisoč frankov,« je odvrnil Carbouche in skoraj srdito gledal v ogenj, »in tudi tako bi tega raje ne storil.«

»Vsoto bi z veseljem plačal in vam bil vrhu tega še neskončno hvaležen.«

»Zelo sem zaposlen in ne žrtvujem kakemu portretu nikoli veliko časa — k večjemu tri ali štiri seje.«

»To je kakor nalašč, ker ostaneva samo malo časa v Parizu.«

»Za obraz, za katerega svet prav za prav nima nikakega zanimanja, bi žrtvoval še manj časa,« je nadaljeval umetnik; nočem žaliti gospo grofice, ki je najbrže zelo lepa, toda priznali mi boste gospod grof, da tudi obraz lepe ženske še dolgo ni tako zanimiv kakor moški obraz. Tega bi seveda v navzočnosti kake dame ne rekel, toda medseboj moreva pa pač docela odkrito govoriti.«

»Popolnoma vas razumem,« je rekel lord Harlekston; »prihodnji četrtek odidem za štinjanjst dni v Pirenej; ali bi vam bilo mogoče, v moji odsotnosti ...«

»Zelo sem zaposlen,« je vztrajal Carbouche.

»Seveda misliva samo na doprsno sliko, a bila bi vam celo za skico zelo hvaležna.«

Carbouche je gledal v ogenj. Sovražil je ženske. Toda cena je bila za portret ogromna: noben umetnik v Evropi si ne bi upal toliko zahtevali. Toda kaj mu je bila mari ta žena, kaj so mu bile mari vse ženske sveta?

»Gospod grof,« je dejal, »skoraj neuljuden se bom zdel, toda jaz bi vendarle raje odklonil. Štejem si v čast, da si želi angleška dama, da bi jo jaz slikal, toda če bi že kdaj slikal ženski portret, potem bi bilo pač edino prav, da bi slikal rojakino.«

»Potem mi dovolite, da vam naznam: Moja žena je napol Francozinja.«

»Oh!«

»Njen oče je bil Anglež, toda njena mati je bila Francozinja.«

»V resnici?« je dejal začuden portretist, ki se mu je nenadoma vzbudil neki sum.

»Kot mlado dekle je živila v Germain-

en-Laye in je šele z devetnajstimi leti prišla k sorodnikom svojega očeta na Angleško.«

»Oh, da! Spominjam se, kako so pisali po gospodično Madelaine ...«, je dejal tih Carbouche.

Izraz zadovoljnosti je prešinil Angležev obraz.

»Oh, sedaj razumem!« je zaklical. »Moja žena me je prosila, naj vas, če bi bile vse prošnje zamen, spomnim, da sta stara znanci.«

»Gospa grofica ima izvrsten spomin,« je dejal umetnik porogljivo, »in tudi v tem ne zaostaja za drugimi odlikami, katere sem poznal na gospodični Madelaine.«

»Bili ste v taistem pensionu?«

»Stanoval sem pri družini Carton v Rdečem paviljonu; tam sem se seznanil z gospodično Madelaine Brooke, ki je s svojo materto istotako stanovala v Rdečem paviljonu.«

»Cudim se, da je takrat niste slikali, bila je krasotica.«

Izraz v slikarjevem obrazu je postal mehkejši; dejal je:

»Da, bila je zelo lepa.«

»Moja žena mi pričoveduje, da je marsikako urico prekramljala z vami.«

»Zelo ljubezivo je od gospo grofice, da se na to spominja,« je odvrnil umetnik, in njegov glas je bil zopet porogljiv, »kajti v tistih dneh sem bil nihče in nisem imel druga nego svoje častihlepie.«

Utihnil je in se zagledal v ogenj.

»Ali je bil Pavillon Rouge blizu gradu?« je vprašal lord Harlekston, ki je misil na slavno Carbouchevo sliko: »Gozd St. Germain-en-Laye.«

»Ne, bil je oddaljen od njega nekako poleure. — Priporočite me, prosim, gospoj grofici.«

»Pa portret, monsieur Carbouche.«

»Ne vem, čemu mi hoče gospo grofica sedeti; videla se nisva, odkar je bila odšla iz St. Germaina.«

»To je pač njena najiskrenje želja in upam, da ji tega zaradi starega prijateljstva, na katero se z veseljem spominja, ne odreže.«

Carbouche je nagubanil čelo in molčal; potem je nenadoma rekel: »Z veseljem bom slikal gospo grofico, gospod grof.«

(Nadaljevanje prihodnjo nedeljo.)

OTROK

Na zadnji pločadi tramvajskega voza je kakor običajno vsak večer velika gnejča. Vsi, ki prihajamo lačni in utrujeni z dela in bi tako radi sedeli, nismo posebno prijazno razpoloženi. Sujemo in odrivamo sem in tja in včasih zamrzmamo kaj predse, kar je boljše, da sedem ne siši, ker ne zveni zelo uljudno.

Po velikem naporu se je mlademu paru posrečilo, da si je priboril mesto na pločadi, stojische seveda. Mož drži na ramu rdečelicevga, približno triletnega dečka, ki je ves zavit v plavo volno, plava je čepica, plav sweater, plave hlačice in celo rokavičke. Z eno ročico objema glavo svojega očeta, z drugo takoj posreže — po vrvici za zvonec.

»Tega ne smeš,« ga opozarja oče, »drugache nas stric sprevodnik vrže dolil.«

»Naju oba, očka? In mojo dobro mamico tudi?«

»Njo tudi.«

Tedaj je izpustil vrvico in z ganljivo kretajo potegnil od sreče žarečo mater, kakor bi jo hotel ščititi.

Slaba volja in utrujenost je nakrat izginila. Vsem se zdaj zelo prijetno zdi stati na pločadi. Celo stric sprevodnik je naenkrat prijazen, skoraj ljubezni.

Deček se sedaj peča s tem, da temeljito preiskuje očetovo glavo, kar tudi vse navzoče izredno zanima. Zavija mu ušesa, ga ščiplje v

lica, vleča za nos. Ko vse to čisto nič ne učinkuje na očeta, mu kratkomalo sname klobuk z glave in brodi po njegovih laseh. Potem se zmagoslavno ozre naokrog.

Tramvaj se ustavi. Blizu proge se svet sijavno razsvetljeni izložbeno okno, v katerem je nagomileno vse mogoče okrasje za božično drevesce. Zlati angeli z razprostrimi peruti, srebrne kroglice, belo-blesteče »sneg« in celi slavovi zlatih nití — vse miglja od lesketanja in iskrena.

»Oh, poglej, očka — kako velik angelj! Daj, kupi mi ga, očka, ali hočeš?«

Očka resno nabere obraz in razlagá sinku, da so sedaj že vse trgovine zaprte. Ker je ljubi Bog določil, da morajo ljudje zvečer počivati. Sedaj teda ni mogoče kupiti angelja in mali otroci morajo biti pridni. Kajti ljubi Bog — s svarečim glasom — bi inače utegnil postati zelo hud.

Potomec je prevdarjal.

»Toda, očka ... potem pa morda eno čisto majhno srebrno kroglo ...?«

To je rekel zelo tiho, da ljubi Bog ne bi slišal ...

v. Jaques:

Večni zid

Na peterojambornici >Ivana Frančiška<, s katero smo odpuli iz New Castle-a v Australiji s premogom v Callao v Peru-ju, smo imeli mornarje iz sedem do osmih dežela. Največ je bilo Nemcev, potem več Avstralcev in Angležev, en Finec, en Norvežan, en Skot, dva Američana, en Holandec, dva Avstrijev; poleg teh jih je bilo še nekaj, ki niso več vedeli, odkod so prišli.

Ko sem prvič prišel v prostor za moštvo, me je pozdravil eden izmed njih v nemščini, kakršne še nikdar nisem bil slišal. Bil je mlad fant, morda osemnajstleten, majhen umazanec; toda v obrazu, ki ga je obvladoval velik nos, je sijal zdrav, brezskrben smeh. Govoril je nosljaje kakor kak Američan, a jezik, ki ga je govoril, je bil čisto samovoljen: edini osebni zaimek, ki ga je poznal zase, same, za tovariše, za vse ljudi in reči, je bil sindone >tic<.

Ko sem ga vprašal, od kodi je, mi je odgovoril: >Ti ljubiš velika potovanja. Ti prijavaš iz Friska.< S čimer je mislil samega sebe.

>Kaj si pa delal tam, preden si odšel na norje?< sem ga vprašal.

>Ti si bil pri svojem tate-ju!<

>Tate-ju?< sem vprašal začuden. >Kaj je to?<

>Ulog mož, in ti ostaneš reven, in kam pa naj greš kakor na potovanje? In ker je bilo morje tako blizu in ima tako širne poti, zato si šel na ladjo. In sedaj se pelješ do Callao!<

Tedaj se je vmešal mojster, ki je stal poleg: >In nazaj. Vdinjal se je za obe vožnji.<

>Ti si se že večkrat vdinjal, Ajzak,< je rekel fant.

>Ajzak?< sem vprašal. >Kaj je to?<

>Tako imenuješ svoje družinsko ime: Ajzak?< je odgovoril in pokazal nase.

>Zid je bil. Zid Izak.

>Sam glej,< se je znova vmešal mojster. >da ne misliš na to, da bi se v Callau zmazal, ko si se vdinjal za tja in nazaj! To ti vomo že iz glave izbili.<

Nekega dne smo jadrali ob ugodnem venu in mornarji so si začeli pripovedovati svoje doživljaje in vsakovrstne storije. Nobe-nega dela ni bilo. Ladja je plula enakomerno. Vsako storijo je poplačal krohot. In tedaj je začel tudi Izak pripovedovati o svojih potovanjih. Toda prav za prav ni nič vedel o svetu, čeprav je bil že povsodi. Njegove besede so bile kakor dim in njegov pogled je bil tak, kakor bi plaval nad vsem in zrl v nekako večno luknjo. To je bil najbolj čuden človek, kar sem jih kdaj srečal. Zdela se mi je, da živi v drugi plasti poleg resničnosti zunanjega življenja.

>Kako se bo končalo tvoje življenje?< sem ga vprašal. >Ali si že kdaj mislil na to?<

>Ti misliš samo na jutri, Izak. Biti moraš drug nego danes,< je odgovoril.

Tedaj sem rekel: >Izak, ti si Večni Zid!<

Vse kolo, v kolikor je vsaj za silo razumejo nemško, se je zakrohotalo. Ostalim so moral moje besede prevesti. Izak se je tiko smejal sam zase s svojimi svetlimi očmi nad velikim nosom. Kajti njegove oči so bile tako bistre, kakor potoček, ki teče po produ. Srdil sem se, da so me tako napak razumeli, vstal in odšel.

Jadrali smo že 41 dni pa še nismo videli nobene ladje ne kopnega. Mnogokrat sem se pogovarjal z Izakom. Bil je trajno dobre volje. Mornarji so se sedaj pogosto prepričali med seboj. Videl sem, kako se niso mogli

niti pogledati, ko so hodili drug mimo druga; tako so bili ob dolgem prisilenem skupnem življenju drug drugega siti. Vsem je gorelo v duši samo eno koprneje: po prvem koraku na trdnih tleh.

Govoril sem z Izakom in dejal: >Sedaj sinc kmalu tam!<

>Ce ti Bog daš. Mnogokrat misliš: še tri dni, in potem boš tri meseca,< je odgovoril čemerino.

>Upajmo, da ne!<

>Nevermind!< je dejal.

>Ti si enako, kjer si.<

Ozri sem se na jambore, ki so bili obteženi z vsemi jadri.

>Drugače tu ni bilo vseeno,< sem rekel Izaku. >Drugače si želel, da bi bil vsak dan drugačen, nego je bil prejšnji.<

>Il don't understand you,< je odvrnil in ravnodušno zrl v stran.

Naenkrat me ni več razumel. Potem je tjavendan odšel.

Samo eno misel imam, eno sliko v krv: Kopno! Jutri bomo nepretrgano petdeset dni na morju. Vihar v moji notranosti mi ne da spati. Sel sem zopet na krov in zlezel v tem na lopo moštva. Tam je bil pritrjen čoln. Leger sem na jadro, ki je bilo razpeto črezeni, kakor na visečo mrežnico.

Ležal sem na hrbtnu in se rahlo zibal z valovi. V noči nad menoj so njihala jadra v velikih, mirnih zamahih. Na vsakem jamboru so se raztezala v vis jadra drug nad drugim kakor stolpi... Na vsakega posebej bi splezal in se oziral po cilju svojega hrepenenja... Med posameznimi jadri so blestele južne zvezde.

Pod seboj sem nenadoma slišal govoriti: >Izak,< deje nekdo, >jutri bomo morda že na kopnem.<

>Ceprav!< je odgovoril Izakov nosljajoči glas.

>Mrož!< je dejal zopet prvi glas. >Krvavi mrožev gobec! Najrajši bi ti pest porinil med zobe.<

>Ti greš na kopno samo zato, da pojdeš drugam,< je mimo odgovoril Izak.

>Ali si se vdinjal za obe vožnji?<

>Pač.<

>Ali se boš v Callao zmazal?<

>Da.<

>Kam?<

>Kam... Ti mi daš mir!< je mrmljal Izak.

Zjutraj je bila voda zelena kakor pelinovec. >Een Strich leeger!< je zaklical neki glas. Nisem se več ganil s prednjega konca ladje; splezal sem prav v vrh jambora ter ure in ure gledal v zrak pred seboj. In počasi so se začele izmed oblakov risati dolome oblike, ki... ki... oh, sreča bije kakor veliki zvon o binkoštih... oblike... ki so Ande. La Cordillera de los Andes... andsko pogorje. Da, to je sedaj gotovo. To je po 52 dneh suha zemlja.

Veter pohaja. Preveč jader smo bili sneli. Nekatere zopet razpnemo. Nastal je večer. Nič se ne more več zgoditi. Tu je kopno! Ceprav se bomo morali sedaj vzdridati v ladjetasti in bomo mogli še jutri na suho.

Šel sem k mornarjem. Še enkrat sem hotel govoriti z Izakom. Našel sem ga samega, sedečega ob jamboru.

>Torej jutri, Izak,< sem mu dejal.

>Kje si jutri?< je vprašal tjavendan. Umanžan je bil bolj nego kdaj prej. >Ti moraš jutri dalje, Izak,< je zamrmral malodušno.

>Saj to vendar hočeš,< sem mu odvrnil.

>Ostat bi mogel tudi na krovu.<

>Ne!< se je prestrašeno braul, kakor da bi ga izkušal v najglobljih tajnah njegove duše.

>Tak potem pa idil!<

>Da, toda kam greš, Izak?< je vprašal mimo mene svojo kri. Ta mu ni odgovorila. Kajti potnik brez cilja je. Vsakemu izmed nas, ki ima kako hrepenenje, se sveti iz megla v notranjsosti kak cilj zanje. On pa je Ahasver. Večni Zid kot mornar in ima samo hrepenenje brez cilja. Znamenje strašne in večne kazni za človeštvo, ne da bi mogli spoznati, za kateri greh je bila ta kazen postavljena.

Zdelo se je, da Izak tiko joka v dlani, s katerimi si je zakril obraz. Noč z vsemi svojimi tujimi daljami je lila zanj z nepredirlivo otožnostjo svojega klica.

Prišel je mojster in zarežal nanj: >To ti povem, judovska kri, če boš poizkusil oditi s krova, dobiš po repu.<

In je šel dalje.

>Nevermind!< je Izak žalostno rekel za njim.

Ker tu ni bilo pomoči, sem se oddalil. Izak se ni niti ozrl za meno. Ostal je pogrenjen vase na krovu, kakor da bi sedel na svoji usodi in ne bi bil sposoben, da ji da svobodo.

Osem dni kasneje sem se vozil na parniku družbe Pacific Mail ob obali proti jugu. Preden smo dospeli v Iquique, mi je prvi častnik ponudil, da mi razkaže parnik. Ko sva prišla v pekarno, je stala skupaj gruča

Vojtech Rakous:

SOFA

V naši izbi, pod obema oknoma, ki sta gledala na vaški trg, je stala dolga, lesena klop. Bila je brez vsakega naslonjala, vedno belo pomita, in je zavzemala skoraj celo čelno steno izbe. Stala je od pamтивeka na tem mestu, in morda prav odtorej, odkar je bila koča koča. Na tej klopi je vsako soboto popoldne spala naša mati. Nikdar se mi moja mati ni zdela tako mila, kakor take sobotne popoldne, ko smo jo mogli spēčo nemoteno opazovati. Morda se mi je njen spomin zato tako neizbrisno vtisnil v spomin: danes še, po tolikih letih, jo vidim živo pred seboj.

Ko se je mati zbudila, je vselej rekla z velikim zadovoljstvom: >Ta dobra, zlata klop! Sedaj sem si zopet za ves teden zavrnala hrbot. Niti Kratinovka tam-le ne leži tako udobno.< Pri Kratinovih so imeli namreč v izbi sofo, pravo, usnjeno sofo, kakor je v vsej vasi drug nič ne imel. Na tej sofi je soboto za soboto spala Kratinovka.

Moja najljubša misel, ki je nikoli nisem nikomur zaupal, ki je izpolovala vsa moja otroška leta, je bila eno samo hrepenenje: Da bi bil velik in imel toliko denarja, da bi mogel materi kupiti tako sofo, kakor so jo imeli Kratinovi, da bi mogla mati ob sobotah popoldne na njej spati, in ne bi ji bilo več treba stiskati se na klopi.

Leta so potekala; prišel sem v uk v Prago in sem bil že leto, dve tam... in sem si v tem času prihranil tri goldinarje. Nekega dne sem šel po židovskem mestu in pred nekim starinarjem kakor pribit obstal. Pred prodajalno je stala stara usnjena sofa s čudno zavitim naslonjalom. Vprašal sem za ceno. >Pet goldinarjev.< Kakor hitro sem mogel, sem tekel domov; zaupljiva gospodinja mi je posodila dva goldinarja, in pol ure nato je bila sofa moja. Voznik iz sosednjega kraja, ki je vozil skozi našo vas in nas dobro poznal, je peljal sofo domov in jo z mojim pismom izročil materi.

Pisal sem, da si vsaleta nisem drugega želel, kakor da bi mogla ob sobotnih popol-

dnevih spati na sofi kakor Kratinovka, in da ji pošljam sofo. Da je bila prej gotovo last odlične gospode. Staro klop naj vržejo iz izbe in na njeno mesto postavijo sofo. In da bo potem v naši izbi gotovo kakor pri gospodi.

Cez nekaj tednov je bila velika noč in peljal sem se domov. Poln nestrnega pričakanja in z utripajočim srcem sem stopil v sobo... moj prvi pogled je zadel na klop, ki je stala še na tajstem mestu, kjer je stala najbrž od začetka sveta. Vprašuje sem se ozrl po izbi — o sofi nikjer nobene sledi. >Kje pa imate sofo?< sem mukoma dejal, še preden sem staršem poljubil roko.

In mati je pojasnila, v vidni zadregi:

>Veš, fant, saj sem prepričana, da si dobro misli, a to ni nič zame in tudi ne za našo izbo. Ze štirideset let se vsako soboto zlekrem na to klop in v trenutku zaspim. Na sofi pa nikakor ne morem zaspasti, pa če bi si tudi zašila oči. In kadar sem vstala, sem bila vedno kakor zbita — in kratkoinmalo, prav nič si nisem odpočila na njej. Povem ti, moj mali, take stvari pač niso nič za nas.<

>Kam pa ste jo dejali?< sem vprašal ves žalosten.

>Na skedenj,< je odvrnila mati.

>Ce bi jo bili vsaj v izbi pustili,< sem dejal očitajoče, >saj je vendar tako lepa, gočovo so jo prej imeli v kakem gradu, vi je pa vržete na skedenj.<

>Oče pač ni hotel,< se je opravičila mati, >saj pozaš očeta. Neprestano je godrnjal nad sofo, vedno mu je bila napot. Trdil je, da naša izba z sofo ni več naša izba, da se čuti sedaj tujega doma in da mu na klopi njegeva pipica najbolj diši. Sedaj nima nobenega prostora, kamor bi sedel, in tako se je neprestano jezil. Zaradi ljubega miru smo jo odnesli na skedenj, tam stoji in tam se ji nič ne zgodi.

Pa se ji je veliko zgodilo. Otroci so se vedno igrali na njej in v kratkem je vsa razpadla. In soboto za soboto je legala mati dalje na trdo klop med oknoma naše izbe.

Zdravniki čudotvorci

Nikdar, niti v srednjem veku ni bilo na svetu toliko tako zvanih »čudodelnih« zdravnikov kakor dandanes. Ce pogledamo le našo sosedo Avstrijo, sta tam kar dva taka zdravnika: Zeileis, ki je nedavno zbudil toliko prahu v javnosti, in pa dr. Salzborn, ki v mali vasici Bockfries zdravi obolele na raku. Njun krog pacientov je mnogo večji kakor kakega priznanevega univerzitetnega profesorja. Toda to nista osamljena slučaja na svetu, vse polno drugih je še, tostran in onstran luže. Kakšen je uspeh teh »čudodelnih« zdravnikov, kaj je na njihovih zdravilnih metodah zvijačnega in koliko je resničnega zdravljenja, preiskuje dr. Ervin Liek v svoji pravkar izšli knjigi: »Čuda v zdravstvu.« V knjigi je nazorno podan ves razvoj tega sodobnega in za 20. stoletje značilnega pojava od Mesmera, Kneippa, Coueja in drugih pa do današnjih. Dalje razpravlja izčrpno, koliko moreta storiti sugestija ali sploh kake druge vrste vplivanje na duha.

»V nekem pismu iz Argentine,« tako prioveduje dr. Liek, »piše zdravnik Salomon: Za uspešno zdravniško zdravljenje so potrebne tri stvari: dober zdravnik, dobra bolezna in dober pacient. Argentinsko ljudstvo precej olajšuje zdravnikom zdravljenje, ker obstoji iz samih dobrih pacientov. Ljudstvo je katoliško. Pustimo posamezna svetovna in verska naziranja, toda dejstvo je, da je za zdravnika veren bolnik uspešnejše torišče za njegovo delo, kakor pa kak skeptik.«

Spanski zdravnik Asuero zdravi vse telesne in duševne bolezni polom kauterizacije nosu. Ce pa pogledamo v seznam njegovih bolnikov, bomo takoj videli, pri čem smo. Sama duševna ozdravljenja, to se pravi »čudežna« ozdravljenja. Značilno pa je, da je Asuero ob prilikih nekega obiska v Rimu popolnoma odpovedal. »Čudodelni« zdravniki more zdraviti samo zanj primerne ljudi. Rimljani pa je bolj neveren in bolj kritičen kakor Spanec. Mussolini je odgovoril na tozadnovo vlogo zdravniškega društva: »Asuero ima univerzalno sredstvo, torej nekaj »čudežnega«; za čudeže pa notranje ministrstvo ni pristojno.«

Še en primer izmed mnogih: Tako zvana »sepdelopatična« sredstva zdravijo skoro vse bolezni, od živčnih do želodčnih. Iznajdelj sepdelopatične naglaša, da je s svo-

Mož z automobilem

Count Arthur Denman je izstopil iz svojega avtomobila, ki ga je sam vodil, in nameril svoj korak proti poslovnim prostorom ene največje londonskih zlatarskih tvrdk. Tam si je izbral za svojo ženo ogllico, ki je stala »samo« 1500 funtov sterlingov. Vendar pa bi bilo dobro, tako je dejal bogati kupec, če bi ogllico že preje pokazal svoji ženi, ki leži bolna radi prehlajenja v hotelu. Šef tvrdke je hotel nekaj pripomniti zastran ogllice, toda Count je takoj dejal, da je samo ob sebi umevno, da pojde tudi on z njim. Povabil ga je kar v svoj avto, ki je čakal zunaj. Zlatarju, ki je navdušen avtomobilist, je bil avto silno po godu. Zanimal se je za vsako podrobnost glede brzine itd., kar mu je mister Count rade volje pojasnil. Tudi ni pozabil povedati, da je njegova last, in da je stal »samo« 2500 funtov.

Med takimi pogovori sta se pripeljala pred hotel, kjer je trenutno stanoval mister Count.

Z A NAŠE MALE

Kralj Živžav in njegove tri hčerke

(Prosto po Tolstoju Mirko K.)

5.

in se je začelo spet življenje, polno razkošja in izobilja, ki ga je kralj Živžav tako ljubil.

Toda ni trajalo dolgo to življenje. Cekinčki so pošli, preden se je utegnil zapravljivi kralj Živžav iztrezni iz svoje piganosti. Ko je prodal za mošnjo denarcev še zadnjo dragocenost, ki jo je imel: zlato jajčjo lupino, je kaj knalu spet potrkal kruta starka beda na duri njegovega gradu.

S čemernim obrazom je kralj Živžav nekoga dne posrebal svoj lonček prežganke in dejal kraljici:

>Strašno me boli glava. Na izprehod pojdem za par ur, da se malo razvedri.<

>Le pojdi, le! mu je dobrohotno odgovorila kraljica Tihareva in kralj Živžav je šel.

Hodil je dalje, vedno dalje mimo zelenih gričkov in šumečih gajev in dospel slednjic do velikega, neznanega jezera.

Ko je nekaj časa zamišljen stal na obrežju in strmel v sinjo, narahlo v vetru pozibavajoče se jezersko gladino, je zdajci opazil, da mrgoli v jezeru brez števila vsakovrstnih rib. Požljivo je zasmokal z jezikom:

>To bi bilo imenitno, če bi jih mogel par ujeti! Ali bi se mi prilegle lepo pečene ali ovrete...! Holaj, kar brž po mrežo domov!<

In je stekel, kar so ga nesle stare, okorne noge, nazaj proti domu. Ko je ves zasopel razdel kraljici svoj načrt, so se vsi trije — on, kraljica in hčerkica Nataša — lotili nevajenega jim dela: pletenja ribiške mreže. In jim je šlo delo se dokaj hitro in spretino izpod rok: v dveh urah je bila mreža gotova.

Zadovoljen jo je kralj Živžav pobasal v nahrbnik in jadrno odsopihal nazaj k jezeru, v katerem je še vedno mrgolevo brez števila rib.

Vrgel je mrežo v nedobčakanem poželjenu v vodo — in se v naslednjem hipu na moč začudil: mreža je bila mahoma polno rib in je začela plavati proč od obrežja, kakor da jo vleče neznanata sila za seboj...

V strahu, da bi mu bogati plen ne ušel, je kralj Živžav skočil v čoln, ki je bil v bližini pripelj k bregu. Krčevito je pograbil konce plavajoče mreže z obema rokama — in čoln je odpul v smer, kamor ga je vlekla plavajoča mreža.

Bil je že ves potem od napora in težko je sopl iz upehanih pljuč. Bolj ko se je trudil, da bi zvezek težko mrežo v čoln, bolj so ribe vlekle njega in njegov čoln proti sredini jezera.

Ko je z ljutim gnevom poznal, da je ves trud brezusporen, se je obupno ozrl okoli sebe. In se ga je polotila nepopisna tesnoba: do kamor je segal pogled njegovih oči — vsepovsod sama nepregledna jezerska gladina. Nobenega obrežja, nobenega otočka nikjer...

V strahu je spustil mrežo iz rok, pograbil vesla in hotel čoln obrniti. Vse zaman. — Baš v tem hipu je zadival preko jezera stralovit vihar. Kakor droben orehovo lupino je jeli premetavati čoln semintja. Naj se je kralj Živžav še toliko upiral razburkanim valovom z vesli — čolna ni mogel več spraviti v zaželeno smer.

Zdajci se je zgodilo nekaj za čuda nenačnega. Iz valov se je vzpel glava orjaškega morskega kita. Kralj Živžav je z grozo spredel, da je njegov čoln že od vsega početka ležal na hrbtnu te orjaške povodne zveri. Ne mreža — kit je vlekel njega in njegov čoln čedalje hitreje proti sredini jezera...

Kralju Živžavu je v hipu splahnela vsaka nada na rešitev. Pokleknil je na dno čolna in začel glasno jokati in moliti.

Kit pa je nenadoma odpri počastno žrelo in z zamoklim glasom izpogovoril:

«Jaz sem kralj rib, ki živijo v tem jezeru. Hotel si jih loviti in moriti, zato moraš biti kaznovan! Pripravi se — tvoja ura je odbila!»

Kralj Živžav je s povzdignjenimi rokami jel jecljati svojo naučeno prošnjo.

>Ah, ljubček, ah, golobček, imej usmiljenje z menoj! Saj sem tudi jaz kralj... In hčerkko imam doma, hčerkko edinko. Kaj bo sirotica brez mene, ljubečega očka, počela? Do konca življenja bom molil zate, prisegam ti, da bom molil! Ah, ljubček, ah, golobček, če me živega in zdravega privedeš nazaj k bregu, ti dam vse, kar imam — in se hčerkko in ženo povrhu!<

Kit je zabrudil:

>Bah, čemu mi bo tvoja beračija! Samo Natašo mi daj — in podarim ti življenje.<

Samoljubni kralj je bil kar koj potolažen; samo eno skrb je imel še. Pomežnikl je z očesom in oprežuječe pobaral:

>Pa me boš v zameno za Natašo kaj bogato obdaril?<

>Denarja nimam, je zagodrnjal kit; toda biserov ti dam, kolikor hočeš. Cež osem dni pride po Natašo in ti jih prinesem.<

>Bravo! si je kralj Živžav veselo pomel roke. >Velja!<

Kit je začel plavati in srečno prenesel na svojem hrbtnu kralja in njegov čoln nazaj k bregu.

6.

Na vprašanje kraljice Tihareve, kod je hodil tako dolgo, je kralj Živžav zamolčal nelepo resnico in pripovedoval tole izmišljeno bajko:

>Vozil sem se s čolnom po jezeru in lovil ribe. Pri tem sem zadremal in sanjalo se mi je, da mi je priplavala naproti ogromna vodna počast. Zahvalila je, naj ji dam Natašo za ženo. In je zagrozila, da pride čez osem dni ponjo...<

Nataša, ki je stala poleg, je žalostno nasnila obrazek na materine prsi in zatarnala:

>Oh, mama, zdaj pride vrsta name! Smejali sva se nekoč očetu, ko je pripovedoval o medvedu in orlu — in se je vendar vse do besedice uresničilo... Joj, joj, mamica ne dopusti, da ti ugrabiš poslednjo hčerkko!<

V zakrnjenemu kralju Živžavu se je oglasila vest. Sramoval se je svoje lakomnosti in samoljubnosti, in je moče odšel od doma ter ga ni bilo dolgo nazaj.

Najljubše Natašino opravilo je bilo pletenje ličnih namiznih prtičev. Večkrat je vzela košarico z ročnim delom s seboj k bližnjemu ribniku. Presedela je včasih tam ves ljubi božji dan in marljivo plešla ter verno poslušala prelep žgolenje ptičkov in uspavajoče šepanje padajočih vodometov.

Devetega dne po tistem pripovedovanju kralja Živžava je kakor navadno sedela tam in pletla.

In je zdajci zaslišela drdranje bližajoče se kočije. Obšla jo je tesnobna slutnja. Planila je pokoncu in se skrila med gostim vejevjem dreves.

Kočija je obstala na mestu, kjer je še pravkar sedela Nataša. Iz nje je skočil princ, ki je bil še mnogo, mnogo lepši od princev, ki sta ugrabila Natašini sestri. Ozrl se je okoli sebe in pogled njegovih oči je obvisel na vejevju,

za katerim se je skrivala preplašena deklica. V dveh, treh skokih je bil pri njej in jo je prijazno nagovoril:

>Nevestica moja, nikar se ne boj. Bodи vesela in pojdi z menoj!<

— Če je prihodnjic.

pisemo z Bledu, že, in nimam zaradi tega nobenega vzroka hudovali se nad vrimi Blejsani, češ: »Glej jih no, kako ošabni so zaradi tiste svoje prelepe luže, ki se ji Blejsko jezero pravi!...«

Ce mi je Miklavž kaj prinesel? O, pa še koliko! Celo več kot Požgančevemu očetu... Prinesel mi je, prinesel mi je — zvrhan koš zlate ništne. Lepo, kaj? Mi je strašno žal, da se nisem pravočasno spomnil tudi nate in Ti pisal, da bi nastavila tisti pehar zame. Sem slišal, da je Miklavž na Gorenjskem prav posebno radoval in da prav vsakemu kaj prinese, če druga ne — vsaj kakšno puhlo repo... Se torej ljuto kesam, da se nisem bliskovito odzval Tvojemu veleprijašnemu vabilu. V tej žalosti mi je edina tolazba zavest, da še ni vsek dne konec in da bom imel prihodnje leto kaj več sreče — če Bog da in sreča junaška.

Lepo pozdravljen!

Kotičkov striček.

115.

Dragi striček!

Hu, kako sem jaz jezna nate! Ob prvi pričiki, ko pridem v Ljubljano, Te bom zatočila Požgančevemu očetu. Le kako moreš tak biti? Moja sestrica Tatjana Ti je že dvakrat pisala iz Lichtenhurnovega zavoda v Ljubljani, a ji nisi nisi enkrat odgovoril. Skandal!

Hej, striček! Ali veš, kje je Mojstrana? Ce se ne veš, Ti zdajje povem jaz, da je pod Triglavom. Od tam Ti pišem. Z menoj hodi v šolo nista Pepe Požgančeva. Pobaraj no Požgančevega očeta, če je kaj z njo v sorodu.

Veš, drugače pa meni pravi mama, da sem velika klepetulja — no, mene to ne spravi v zadrgo. In še nekaj! Pri nas imamo mucka, puččka in še enega Stefana in enega Lojzka. Hej, to so ti plički — ti trije!

Tudi Twojo knjigo »Najdenček Jokec« imam. Gospodina učiteljica so nam v šoli vso prečitali. — Ce boš kdaj hodil tod okoli, si nikar ne pozabi ogledati ogromnega kamenitega hriba, ki mu Grančiče pravijo. Veš, tam prebiva zakleta kača, ki se prikaže samo enkrat v letu. Jaz jem že videla, pa mi mama ne verjam. Odpisi mi, če mi verjamem Ti.

Te lepo pozdravlja

Lidija Auersperg, učenka II. razreda, Dovje-Mojstrana.

Odgovor:

Draga Lidija!

No, no, le potolaži se le, saj ni tako strašno hudo, kot si Ti misliš! Tvoja sestrica Tatjana mi je res že dvakrat pisala, a to neno pisane ni bilo namenjeno mojemu kotičku, nego mi je poslala samo dvoje rešitev na nekatere uganke. Take rešitve pa vendar ne bom objavljala v svojem kotičku kot pisemca in odgovarjal na nane, ali ne? Ce me boš torej zatočila Požgančevemu očetu, me boš po nedolžnem, in jaz do hladnega groba ne bom pozabil, kakšno ljuto kritico si mi storila!

Hohoho — kje je Mojstrana, me sprašuješ! Kako ne bi vedel tega, primočokos, kako ne bi vedel, ko sem pa od tam doma! Poznam vsak kotiček prelep mojstranske doline, poznam vsako smreko v tamkajšnjih gozdovih, poznam vsako kamenec na tamkajšnjih planinah in gorah... In ni dolgo tega — komaj par let — kar sva bila s Požgančevim očetom na samem Triglavu. Holaj, ali sva se takrat postavila! Z visoko dvignjeno glavo sva pristorkljala v belo Ljubljano nazaj in se nama je na moč imenitno zdelo, ko naju je na kolodvoru pozdravila ogromna množica ljudi z veličastnimi »živijo« klici in je nama na čast zagnala godba najlepšo svojo koračenco: »Cindaraša, cindaraša, bum-bum-bum!« Seve sva moralna poznejne s kislim obrazom ugotoviti, da ta svenčani sprejem ni veljal nama, nego neki drugi veleslavni osebi — a imenitno je le bilo, holaj!

Zaradi onegave Požgančevega Pepe sem poparal Požgančevega očeta, kako in kaj. Veš, kaj so mi oni dejali? So dejali, da so s tisto Pepe poplasto prav močno v sorodu: oba da imata nos sredi obraza in usta pod njim... Zares čudno sorodstvo, hohoho!

Ce Ti mama pravi, da si klepetulja, bo že držalo, že. Si najbrž tudi Ti z nekom v sorodu. Veš, s kom? — Z Julku Klepetuljko, katere slavni klopoteč-ropotec sem nedavno ovekoverčil na »Slovenčevi« otroški strani. Pazi se, pazi, draga moja, da tudi Tebi ne bo jeziček od ljutega miganja in regljanja ohromel, kakor je Julki Klepetuljki!

Da si videla zakleto kako nekje v strmem skalovju Grančiča, Ti od sreca rad verjamem. Kadar jo boš spet videla, ji vlijudno sporoči moje in Požgančevega očeta pozdrave in ji povet, da ni več daleč čas, ko jo bodo prišli hrabi Požgančev oča rešit. Holaj, potem bo rešena kraljična vezela očeta Požgančevega za moža in bomo vsi do prvega do zadnjega povabljeni na imenitno svatbo. Porabljajo bo na vsak način tudi onegavi mogočni in krvoločni ljudožrski poglavar Romponpomtidraljah-sparidēlindčindarabšabinomin iz daljne Afrike, ki bo med strahovitim tulenjem in rjovenjem prilomastil tjakaj. — Le glej, draga moja, le glej, da se boš takrat hrabro držala za mačičino krilo, če ne Te bo ljuti gospod ljudožr kar koi zgrabil in Te — en, dva, tri — pozri z lasmi in kožo vred...

Sprejmi dva milijona in pol najlepših pozdravorov od

Kotičkovega strička.

Najlepše božično darilo za otroke je prelepa pravljica

Najdenček Jokec

Dobi se v

Jugoslovanski knjigarni
Ljubljana

114.

Dragi Kotičkov striček!

Gotova že pogrešaš nekaj vrstic z Bledu. Hotela sem Ti že večkrat pisati, a je poleti tuškaj tako lepo, da se nisem in nisem mogla praviti k pisjanju.

Zdaj se najbolj veselim prihoda sv. Miklavža. Kaj pa Ti, dragi Kotičkov striček? Ali bo Tebi kaj prinesel sv. Miklavž? Ce hočeš, da še zate nastavim pehar, pa mi nemudoma odpisi!

Te iskreno pozdravlja

Lojzka Kunčič,
učenka V. razreda na Bledu.

Odgovor:

Draga Lojzka!

Če bi Ti marljivo in pazljivo prebirala

Domače ognjišče

Zdravniška posvetovalnica

(v zadevah splošne in socialne medicine ter higiene)

J. S. v Lj. Gledate bradavice je bil odgovor v zadnjih posvetovalnicah. Napravite tudi Vi poskušnjo in poročajte mi o uspehu čez 3 mesece.

T. G. v M. Moči se Vam hčerku ponosi in podnevi, doma in celo v šoli. Ker je prestala v prvem letu hudo vnetje v hrblinem mozgu in ima bedro ohromljeno, je njeno močenje organske narave, povzročeno po okvari v hrblinem mozgu. Tako močenje odpraviti je težka in ne brezupna zadeva. Po 14. letu se take naložnosti porazgube rade kar same, a dolej ne kaže čakati ne Vam ne otroku. Vsakrino strahovanje več skodi ko koristi, pač pa je potreben otroku prav zlepiga prigovarjati, da sam iz sebe vse napravi, da se nadlogom omilli. Zelo previdno elektriziranje, ki ga izvaja zdravnik, utegne tekmo časa koristiti, nasvetoval bi Vam tudi zdravljenje hrblnega mozga z diatermijo. Časih pomagajo tudi neka zdravila.

T. Z. v M. Križ Vas boli vsako leto najmanj dvakrat po 14 dni ali več? Dobro je, da se daste temeljni pregledati kakemu zdravniku, in sicer od zunaj in znotraj, tudi soč treba preiskati. Sloveč zdravnik je rekel, da ne bi hotel zdraviti takih bolezni, kakor je Vaša, brez ricinovega olja (ali kakšnega drugega čistila). Skrbite torej za dovoljno v celo izdatno zaprosti. Mazanje s tem ali onim mazilom ni bogekako uspešno, več koristil močna topota v tej ali oni obliki. Posvetujte se s svojim zdravnikom, ali Vam ne bi kazalo zdravljenje v kakih topileah. Pri nas je zdravilišče v Laškem urejeno tudi za zimski obrat.

P. B. v L. p. Dve leti Vam že šumi v ušesu; letos Vam je zdravnik specialist uho >prepihal a Vam šumi naprej! Kdo naj se mi smili bolj, Vi ali zdravnik? Cudodelnik tisti zdravnik brkone ni, sicer bi Vas bil ozdravil že prvič. Ker ni znal napraviti čudeža, ki ste ga brkone pričakovali, da bi Vam namreč tisto, že dve leti obstoječo kronično bolezen >ziphal, potem bi se jaz na Vašem mestu držal njegovih naročil, kaj počnite z ušesom in morda tudi z nosom sami doma in kdaj se vrnite k njemu. Vsekakor se vrnite in vračajte tolkrat k njemu in samo k njemu, da Vam bo že radi Vaše nadležnosti omilli že ne odpravil neprijetnost. Vedite tudi, da ni lahko odpraviti take malenkosti, ki je časih izraz bolezni v srednjem ali notranjem ušesu, časih pa samo spremjalni znak živčne, krvne ali celo prebavne motnje! Kaj utegne biti pri Vas, naj dožene zdravnik!

M. O. v Z. Zvezlenega kopališča ni v Sloveniji, pač pa v Varaždinskih Toplicah, najboljše in moderno urejeno je tovrstno kopališče Ildže pri Sarajevu. Zvezlene vode se rabijo za pitje in kopanje pri kožnih, veneričnih, kostnih, sklepnih,

misičnih in živčnih bolezni in ostankih vnetnih bolezni. O domačih kopališčih in njih vrednosti drugič!

I. K. v Lj. Nepravilen nos imate, kakor se Vam zdi? Rad bi poznal človeka, ki ima popolnoma pravilen nos kakor ga občudujemo na starogrških sohah. Preden se česa lotite, vprašajte kakega resnega starejšega človeka za mnenje, ali Vaš nos zares neestetsko vpliva na druge, ali je ta nakaznost znana ali samo domišljena? Tistih pravil za urejevanje nosa je mnogo, večinoma so igračke. Ce se hočete ž njimi zabavati, Vaša zadeva! Ako je Vaš nos zares tak, da vzbuja pri drugih pozornost ali Vas ovira pri dihanju, potem pride v poštev plastična ali kozmetična operacija. Pri nas ne poznani zdravniki, ki bi se ukvarjal z operativno kosmetiko.

J. B. n. V. Ponočni strah z divjim kričanjem se pojavlja pri Vašem 14letnem sinu skoraj vsak drugi večer in krati vsej družini mirno spanje; sam pa nič ne ve o nočnih dogodkih, da sedi v postelji ali stoji poleg nje iz zbuljenimi očmi, se trese po vsem životu in tuli kar 10 minut ali še več in potem upahan zaspni trdno ko čok; zjutraj ga morate dramati, da ne zaspni šole. Sliši bolj slabob, usta ima odprtia, v spanju smrči, sicer je zdrav in priljubno močan ter dovolj priden. Večekor treba fantu pregledati nos in ušesa, bržkone ima zadev v nosu >povečano drgalko, ki ga ovira pri dihanju, mu povzroča naglušnost in menda tudi nočne napade. Z odstranitvijo te moteče otokline po kakem zdravniku ali v bolnišnici se utegne fantova nemirnost takoj poleči, kakor bi odrezal! Operacija sama je zelo kratkotrajna, brez nevarnosti in bolečin. Ako bi to ne bilo ali zadostis zaledio, potem ravnjajte tako: Fant naj dobi bolj piščilo večerje zgodaj, vsaj poldrugo uro prej, preden gre spati. Navadi naj se, da se zvečer izprasi črevu in mehur. Predno leže, naj si ves živo odrgne z mokro kropo in potem s suho brisačo. Soba, kjer spi, naj ne bo pretoplata, gotovo ne nad 18°C. Ležišče in posebno zglaševanje naj ne bo premehko in pretoplo, jer je naravnost škodljivim mladim ljudem. Tudi odaje naj bo lahka in ne pretoplata, samo noge naj bodo dovolj pokrite. Spi naj na strani, nikdar ne vznak. Da se ne bo obrnil na hrbot in na njem ležal, včijte mu v nočno srajco sredi hrbla kak trd predmet (velik gumb ali kaj podobnega), ki ga bo tudi v spanju silil, da se privadi ležanja na strani. Vsa živčna držača, kakor opojnine, kava in čaj, so kvarna, tudi mesna hrana ni priporočljiva, pač pa mleko in rastiljne. Skrbite tudi, da se fant dovolj razgiblje na prostem vsak dan, pa bodo Vaše noči bolj mirne in fant zjutraj čvrst.

Še nekaj o varstvu koristnih ptic

Vse naše prizadevanje v varstvu koristnih ptic ne bo imelo povoljnega uspeha, ako jih ne bomo poleg tega, da jim nudimo prilike, za razmnoževanje (valjnice) in da jih pozimi pravilno krmimo, varovali tudi pred nujivimi sovražniki.

Vse pri nas živeče drobnejše ptice imajo kako mnogo hudih sovražnikov, ki jih zalezajo po dnevi in ponoči, pozimi in poleti, na gnezdu in na planem, na drevesu in na tleh, njihova jajčeca in mladiči.

K najhujšim sovražnikom koristnih ptic prizadevamo izmed sesavcev tele: mačko, podlasico, kuno, dihorja, podgane in celo poljske in gozdne miši. Izmed večjih ptic pa delajo škodo med drobnejšimi svojimi sorodnicami zlasti vrane, krokarji, šoje, srakoper, kragulji in pa hišni ter poljski vrabec.

Kar se tiče mačke, je znano, da je to pač krvolochna zver, ki posebno rada loviti ptice. Dokler se mačka drži hiše in gospodarskih poslopij ter lovci miši, je brez dvoma zelo koristna domaća žival. Toda le prerada pozabi na ta svoj delokrog in prirodnji zverski nagon jo zvabi na kriva pota. Mačka, ki pojava po vrtovih, po sadovnjakih, po grmovju ali celo po gozdu, je zelo škodljiva zver, ki jo je treba zatreći. Zato imajo lovci pravico, da take mačke streljajo brez usmiljenja, ker ne love le ptice, ampak tudi manjšo divjadičino, ki uživa lovsko varstvo. Zlasti je mačka škodljiva po vrtovih, kjer prežene prav v kratkem vse koristne ptice. Zato pa pravi baron Berlepsch dovoljno: »Vsem mačkam, ki se potikajo po vrtovih, boj na smrt! Nemški vrtinari polove sproti vse mačke, ki se prikažejo na vrtovih. Imajo v to vrhovo posebne pasti, ki so zelo zanesljive. Po večjih nemških mestih so pred vojno lovili mačke po javnih nasadih posebni, od oblasti nastavljeni lovci. Tako je bilo n. pr. v Hamburgu vedno v rabi 300 pasti za mačke, ki so se klatile po javnih vrtovih in parkih. V devetih letih so samo v tem mestu vjeli in zatrli čez 1500 mačk.«

Kar se tiče podlasice, je stvar še bolj nerodna, kakor pri mački, ker je baš ta najmanjša pri nas živeča zverinica v sadjarstvu na drug način zelo koristna. Je namreč strastna preganjalka voluharja. Skoraj bi si upal trdit, da ta korist odtehta škodo, ki jo napravi med pticami. Kjer so podlasice, tam ni voluharjev.

K uno in dihorja preganjajo lovci kot dva huda sovražnika divjadičine. Sadjar ali vrtinari, ki ni lovec, ne more kaj prida pripomoči k zatiranju teh dveh zveri.

Drugi naštetni sesavci (podgane, poljske in gozdne miši) se pri izvrševanju svojega škodljivega posla bolj ali manj odtegnejo našim očem, zato škode, ki jo napravljajo med pticami, tako ne opazimo. Dokazano pa je, da žro jajčeca in mladiči iz gnezda, če jih le najdejo in morejo do njih. Pobijati jih je torej treba tudi iz tega razloga, kjerkoli se nudi prilika za to.

Naštete škodljive ptice (vrane, krokarji, šoje, srakoper, vrabec) vsaka po svoje skrbi, da se naše koristne, drobne ptice preveč ne razmnožuje in da jih, kjer je morejo, ovirajo prosti gibljenje v pri-

Vet. zdravnik Hugo Turk:

Kako oboli človek za vrančnim prisadom

Zivalska kužna bolezen vrančni prisad (anthrax) ni samo nevarna domaćim živalim in divjadičnim, ampak tudi človeku. Ljudje se okužijo prav različno.

Najbolj navaden način je ta, da proderejo glive ali troši, ki so povzročitelji te bolezni, skozi poškodovan telesno kožo v podkožno vezno tkano in povzročijo tukaj hudo vnetje. Na okuženem mestu nastane silna boležina in zbadanje, nato se napravi ravnootok hudo vrateča buka (tur, karbunkola), zamazano modro-rdeče barve, pozneje se na buli izpusti mehurček, ki je črnored načrtni napoljen z rdečo tekočino (krvno sirotko, serum). Mehurček kmalu razpoli v buka prične razpadati, napravi se grda ugnjida (rana), v njeni okolici se izpuste nove bule z mehurčki in vse okolica je močno zatekla, napeta in hudo rdeča kot pri šenu ter zelo boleča. V tem nastopi tudi splošni znaki vročice in mrzlice, telesna toplina se zelo stopnjuje, vrečina in mrzlica se menjavata in sedaj postane bolezen lahko splošna in okuži se celo telo, na kar nastane zastrupljenje krvi (septikemija) ali pa bolnik umre za kaspjo. — Tako zbole navadno osebe, katere se počajo poklencu z boleznimi ali poginilimi živalimi, kot n. pr. veterinarski zdravniki, konjači, pastirji, mesarji, kuharji in kuharice, hlapci i. dr. Pravčasno pravilno zdravljenje (operacija) otme dosten bolnikov, zamuda se pa lahko in radu bridko namešuje s smrtnjo.

Redkeje se okužijo ljudje skozi čreva, t. j. z zavžitkom mesom od za vrančnim prisadom belih ali v sili zaklanih okuženih živali. Meso takih živali vsebuje navadno le glive vrančnega prisada in to je sreča, ker se ti nevarni povzročitelji bolezni v zdravem človeškem želodcu v prebavi uničijo in le odporni troši, katerih želodčni sok ne počonka, preidejo iz želodca dalje v čreva in tu se izrastejo v glive (bacile), ki povzročijo hudo obolenje čreva. V črevalu nastane težko in dostikrat krvavo vnetje, bolnik ima hude bolečine v trebuhu, blijuje iz želodca, trese ga mrzlica, nastopi visoka telesna toplina in lahko tudi krvave driske, telesne moči hitro izginevajo, bolnik vidno propada in se radi splošno zastrupljenje krvi konečno zadusi in umre. — Takega okuženja se obvarujemo najlažje s tem, da ne uživamo mesa od živali, ki so bile v sili zaklani in niso bile po večem strokovnjaku, t. j. živinodržavniku vesno preglede pred in po zakolu, da ne ustupimo mesa nikdar dolgo ležati in ga spriditi, da vsako meso zelo dobro prekuhamo ali prepečemo in da ne uživamo surovega mesa ali surovih mesnih izdelkov (surovih klobusov).

Pri huden okuženju zbiti človek lahko v obeh ravnokar popisanih oblikah vrančnega prisada obenem, posebno kadar se je okužil skozi čreva in se je razvilo zelo hudo vnetje čreva, po krvi se potem raznesajo povzročitelji bolezni dalje po telesu in prikažejo se gorji popisane otokline (bole) na raznih mestih zunanj telesne kože.

Nadej se ljudje okužijo z vrančnim prisadom na ta način, da edihajo trose te kužne bolezni. Na živilskih kožah, dlakah, ščetinah, volni, rogovih, parkljih od živali, ki so bile bolne ali so poginile za vrančnim prisadom, se drži vse polno trosov (semena bacilov), kateri pridejo pri čiščenju in izdelavah v zrak in se drže tu radi svoje neznanne teže lahko dolgo časa in v okuženem zraku jih vidi hudo potem delavci in drugi ljudje, ki pridejo v določene prostore. Tako vidimo, da se okužijo tudi v naših krajih strojarji kož, izdelovalci konjske žime, svinske žetin, rešetarji, ščetkarji, sedlarji, cu-

njarji, dalje ljudje, ki prenočujejo v hlevih i. dr. — Vdihati troš preidejo skozi dihalo (nos, grič, sapnik) v pljuča, se tu razstreljajo v razmnoževanje v glive, katere povzročijo silno hudo vnetje pljuč (pljučnico) ali pa težko vnetje prane mirene, oboje se konča navadno s smrtnjo, če se ni morebiti rešil bolnik z vibriranjem zdravilne sirote (serum) zoper to kužno bolezen.

Konečno moramo omeniti, da prenesejo vrančni prisad na človeka tudi muhe, dasi se to zgodi v bolj redkih slučajih, vendar velja zato vedno in vselej pravilo: smrt muham vse povsod, ker te prenašajo tudi druge človeške in živalske kužne bolezni.

Pravni nasveti

Zaslužna pota. Imam gozd, ki leži ves v bregu Steljo in drva moramo zosniti visoko navkreber, če jih hočem spraviti domov. Včasih so mi sosednjih posestnikov dovolili, da sem vozil preko njihovih parcel in sem takoj lahko prišel z vozom v spodnji del svetega gozda, kamor je veliko lažje spravljati steljo in drva, kakor navzgor. Sedaj pa mi eden izmed sosedov zabranjuje vožnjo preko svoje parcele. Ali morem sosedov prisiliti, da mi vsaj proti odškodnini dovoli vožnjo preko njegove parcele?

F. D. S.

Postava določa, da mora vsak posestnik zemljišča dovoliti lastniku gozda, da izvaja gozdne proizvode čez njegovo zemljišče, če jih ni mogoče izvestiti drugače, v drugi smerni ali če bi bila druga smer ali drug način nerazmerno dražji. Ce se s sosedom ne morete sami pogoditi, se obrnite s tozadnje pršnjo na okrajno načelstvo (glavarstvo). Okrajno načelstvo bo po predhodnem komisijskem ogledu in zaslišanju prizadetih oseb in strokovnjakov izdalo odločbo in Vam določilo pot, če bo uvidelo, da je Vaša pršnja utemeljena.

Solska izobražba trgovskih učencev. Ali je trgovski gremij upravičen zavrniti učenca, ki ima samo enorazredno šolo? Kaj bi se moglo glede tega ukreniti? I. P. K.

Trgovski gremiji in druge obrne zadruge imajo poleg drugih zakonitih dolžnosti in pravie tudi načelo pospeševati izobrazbo svojih članov in pripadnikov. Pravila nekaterih gremijev pa vsebujejo tudi določbe o solski izobrazbi, ki je mora imeti, kdor hoče postati učenec, čeprav tega zakon ne predpisuje. Mnenja smo, da takšna določba v pravilih ne more veljati, ker se ne skladata z zakonom. Ce torej gremij odklanja učenca, ker ima samo enorazredno šolo, se obrnite na obrtno oblasto I. stopnje, to je okrajno načelstvo, s prosnjo, da o tem razsodi.

Vrutev pred vojno danega posejila. Pred vojno sem posodil sosedu 5000 krun. Ali morem zahtevati, da mi vrne 5000 Din, ker je kupna moč denarja tako padla? Ko sem mu posodil, se nisva dogovorila, v kalcini valuti mi ima posejilo vrnil. J. N.

Zahtevati morete le vrnite enakega zneska, kakor ste ga posodili, torej le 1250 Din ne glede na to, ali je kupna moč denarja večja ali manjša.

Zahtevati morete le vrnete enakega zneska, kakor ste ga posodili, torej le 1250 Din ne glede na to, ali je kupna moč denarja večja ali manjša. Zahvalitev oškodovanca na civilno pravdu. Bi sem od avtomobila povozen in je bil Šofer radi tega tudi obsojen. Zahvalitev sem odškodnino, pa mi je sodnik prisodil le majhen znesek, dočim je glede ostalega dela odškodnino izjavil, da moram tožiti. Zakaj mi ni sodnik sam prisodil vsega, če je mnenje, da moram za ostanele še posebej tožiti? V. D. R.

Sodnik more v kazenskem postopanju obsodit na plačilo odškodnino le tedaj, če sponza, da je oboljene kriv in more prisoditi le toljko odškodnino, kakršna misli, da je primerena na podlagi podatkov kazenskega postopanja. Mnogokrat zahtevajo poškodovanec visoko odškodnino. Pravico do iste pa le imajo, če se dokaže, da je res toljka škoda nastala. Dokazovanje s tem je pa pogosto zelo obširno in zamudno, vendar češč se kazenski sodnik navadno omeji le na ugotovitev krivde za kaznivo dejanje, dočim prepusti ugotavljanje višine škode civilnemu sodniku.

Jedilni list za mesec december

Dr. Krekova mešč. gospodinjska šola v Zg. Šiški.

H. K. — F:

Johnsen-Rahbekov pojav

Opisati hočem tu pojav, ki ga je sigurno opazil vsak odjemalec električnega toka iz omrežja izmenične napetosti. Toda malo jih je — mislim tu na one, ki se bavijo v svojem učenju z elektrotehniko —, ki bi se bliže zanimali za to stvar in poiskali vzrok, v čem tici ves pojav. Navadno ne zadovoljuje, da je pojav tu ali da je mogoče slaba izolacija vzrok temu — več ne premišljajo o tem pojavu.

Ze tu hočem opozoriti radio amaterje, da je tudi zanje mnogo zanimivega v tem članku. — Najpreje pa bom začel s kratkim teoretičnim razmotrivanjem, da bomo kasneje lažje razumeli ves pojav; omejiti se hočem le na stvari, ki so nam znane iz srednje šole.

Spojimajmo se na prve fizikalne poskuse o elektriki, s kroglicami iz plutovine ali bezgove svrži, iz katerih smo sklepalni na osnovni zakon: istaimenske elektrenne (oz. električna telesa) se oddajajo, različnoimenske se privlačijo.

Ce priključimo dve paralelni kovinski plošči, ki nam predstavlja navadni ploščati kondenzator, na poljubno napetost, bo med njima delovala privlačna sila, ki je sorazmerna ploščini (to je površini kondenzatorske plošče, ki je obrnjena proti drugi plošči) ter kvadratu napetosti (to je napetostne diference med ploščama) in obratno sorazmerna kvadratu razstaja obeh plošč. Z menjajočo se napetostjo se torej menja privlačna sila; če se izprememba napetosti vrši po gotovem ritmu, se bo tudi privlačna sila izpreminjala po istem ritmu in posledica bo, da bo ena obeh plošč, ki jo vzamem iz zelo tenke, prožne pločevine, začela vibrirati in mi bomo slišali zvok, ki odgovarja frekvenci tega nihanja. Imamo tu princip elektrostatičnega zvočnika. Ce priključimo elektrostatični zvočnik direktno v anodni krog zadnje ojačevalne cevi, ne bomo imeli nobenega učinka, ker enakomerni tok ne more skozi zvočnik, ki je prav za prav kondenzator; anodni tokov krog je prekinjen in zadnja ojačevalna cev s premerom 8 mm in dolžino 70 cm. Nastavimo jo z enim koncem na sobna vrata (ki nam služijo kot rezonator), na drugi konec pa pritiskamo s svojim telesom; tako je cev prožno vpetna. Medno cev priključimo na prvo sponko naše dušilke, ali kar je isto, na anodo zadnje nizkofrekventne cevi. Druga sponka dušilke je zvezana s + polom anodne baterije. Negativni pol anodne baterije, ki je zvezan s katodo ojačevalke, zvezemo s svojim telesom. Tu moramo gledati, da je prihodni upor čim manjši, vsled česar primemo spojno žico s kleščami (večja dotikalna površina); ugodno je tudi, če je roka vlažna. — S to vezo smo priklopili zatevano prednapetost. Anodna napetost naj ne bo preko 100 Volt. — Desna roka, s katero drgnemo medno cev, mora biti popolnoma suha. Najpripravnjejsa mesta roke sta peščaj in spodnja stran prsta, ker odgovarja roženica, ki se tam tvori, najbolje polvodniku. — Reprodukcija godbe in govora po vsakega presenetila. Kmalu pride na to, s kakšnim pritiskom naj drgnemo cev, da dobimo največjo zvočno jakost. Mesto medne cevi lahko uporabljamo druge gladke kovinske predmete karor železne peči, železno pečno zaslonilo in drugo. Zanimiv je tudi poskus s kolotom rezilnega stroja za kruh ali gnijat.

In kako opažamo ta pojav, ki ga zovemo Johnsen-Rahbekov efekt, v vsakdanjem življenju? Ce drgnemo s suho dlano po poniklani površini segretega likalnika ali kuhalnika (električnega), ki je priključen na omrežje; ali če gladimo s peščajem po medni cevi stoječe svetilke (če imamo dober sluh, bomo čisto v bližini slišali zvok petdesetih periodov).

Praktično se je pojav izrabil razen pri zvočnikih še pri relais-jih, telegrafskej prejemnih aparatih itd. Edina neugodnost vseh teh aparatov je njihova občutljivost proti vlagi.

* Se bo premikala.

Cunie. ovčjo volno

staro železo, kovine, papir, kosti, kroške in druge odpadke vseh vrst, kupi in plača najboljše Arbeiter. Maribor, Dravska ulica.

Kakor preje omenjeno, povečamo privlačno silo s povečanjem ploščine. Bolje je, če zvezemo napetost, kajti privlačna sila raste tu s kvadratom napetosti. Kratek račun nam bo to razjasnil. Srednja napetost naj bo v prvem slučaju 50 Volt; izpremembe naj se vrše med 45 V in 55 V; odgovarajoča privlačna sila se bo spremenila v mejah od 20 g do 31.3 g; razlika je 13.3 g. Povečamo napetost na 100 Volt; spremembe napetosti se vrše med 95 V in 105 V, one privlačnih sil med 113 g in 138 g; razlika bo 25 g, torej dvakrat večja od razlike prejšnjega slučaja. Zato dodamo elektrostatičnemu zvočniku čim višjo prednapetost (Vorspannung). — Trete sredstvo je zmanjšanje medsebojne razdalje obeh plošč. Ce zmanjšamo razdaljo od 1 mm na 0.1 mm, bo sila 1000 krat večja. To zmanjšanje razdalje lahko nadaljujemo do približno 0.01 mm; kajti vsaka še tako gladko brušena površina ni povsem gladka ter ima še vedno čisto majhne štrline od 0.005 mm, tako da bi imeli pri razdalji 0.01 mm preko teh štrlin kratek stik. Napetost mora biti seveda manjša od prebojne napetosti zraka.

In ravno tu sta nam pokazala Danac Johnsen in Rahbek pot, kako lahko izkoristimo te velike privlačne sile, ki nastanejo pri tako majhnih razdaljah obeh plošč.

Ce položimo na gladko brušeno kovinsko ploščo od približno 10 cm² površine ravno tako veliko ploščo kakršega polvodnika (Halbleiter) se bosta plošči dotikali s svojimi mikroskopičnimi štrlinami, sicer bo njun razstoj še vedno 0.01 do 0.008 mm. Pri polvodnikih (n. pr. vrsta marmorja ali litografski kamen) lahko računamo tu z uporom od 100.000 ohmov; meritve nam pa kaže, da imamo v tej napravi, ki jo hočemo imenovati Johnsen-Rahbekov kondenzator, še 1000 krat večji upor, ki ga nam predstavljajo dotikalni štrlini kovinske in polvodnikove plošče. Ta prehodni upor v iznosu od ca. 100.000.000 ohmov je v primeri z uporom polvodnikove plošče tako velik, da lahko smatrano zadnjo za dobro prevodljivo za električen tok. Naš J.-R. kondenzator torej nima čisto neoporečne izolacije, toda dosegli smo to, da je razstoj obeh plošč zelo majhen ter da je privlačna sila vsled tega zelo velika, tako da se drži ena plošča druge, seveda samo tedaj, če smo priključili naš kondenzator na napetost.

Kako naj zdaj uporabimo to napravo za odajo zvoka? Četudi se izpreminja privlačna sila s spremembo napetosti, ni mogoča nobena vibracija plošče, ker ena plošča vendar leži na drugi; torej je gibanje v smeri normalno na ploskev izključeno. Možno pa je gibanje v smeri vzdolž plošče.

Ploščo polvodnikovo, ležečo na kovinski plošči, premikamo po zadnji. Ce ni napetostne diference med ploščama, bo kovinska plošča ostala v prvotni legi. Ko pa priključimo plošči na napetost, bo polvodnikova plošča potegnila vsled privlačne sile kovinsko ploščo v smeri svojega gibanja s seboj. Pritrdimo sedaj kovinsko ploščo na pero in priključimo naš Johnsen-Rahbekov kondenzator na izpreminajočo se napetost, tedaj bo potegnila polvodnikova plošča pri naraščajoči napetosti kovinsko ploščo s seboj, v kolikor to dopušča pero, pri pojemanju napetosti in privlačne sile, bo pero potegnilo kovinsko ploščo v prvotno lego nazaj. Kovinska plošča torej izvede spremembam napetosti odgovarajoča gibanja, ki jih lahko prenašamo na membrano.

Praktična izvedba zvočnika po tem principu, kakor ga je izdelovala tvrdka Huth, je sledenca: Polvodnik je valj, ki se vrta okoli svoje osi. Kovinski ploščo nadomestuje širok kovinski trak, polovljen čez valj. Prvi konec traka je pritrjen na membrani, drugi konec pa drži pero. Energiijo dobimo pri tej vrsti zvočnikov iz stroja, ki žene naš valj, in premaguje odpor peresa, medtem ko privlačna sila deluje le kot neka vrsta sklopke med valjem in trakom.

Po teh izvajanjih bomo tudi sledče razumeli: koža človeška — ki je polvodnik — in gladka po-

>SLOVENEC<, dne 14. decembra 1980.

Šah

Kraljevsko-indijski napad

(Jugosl.) Beli: E. König (Dunaj). (igrano na šahovskem turnirju v mesecu novembru na Dunaju.)

1. Sg1 — f3 d7 — d5
2. g2 — g3 Sb8 — d7
Nova ideja: črni hoče svojega kraljevskoga kmeta spraviti v enem tempu na e5.
3. c2 — c4 c7 — c6
4. d2 — d3 ...
Bojše bi bil 4. c4 × d5. Splošna pravila namreč predvidevajo, da se za kritje sredine c7 — c6 počaka z otvoritvijo damskega konja. V slučaju napada se lahko brani z e7 — e6 in tako prepreči, da nasprotnik na črti c ne pride do kakve prednosti. Zase ima še zmiraj možnost, da napade z Sb8 — c6.

4. ... e7 — e5
5. Lf1 — g2 Sg8 — f6
6. o — o Lf8 — d6
7. c4 × d5 ...
Na 7. e4 bi se črni lahko branil s 7. ... d × e, 8. d × e, S × e4 in eventualno Sd7 — f6 itd.

7. ... Sf6 × d5
Na 7. ... c × d bi lahko sledilo 8. e4 d × e, 9. d × e, S × e?, 10. Te1 Sd7 — f6, 11. T × e4! in 12. Da4+ in 13. D × e4.

8. e2 — e4 Sd5 — f6
9. d3 — d4 o — o
Ne 9. ... e × d? radi 10. e5! itd.

10. Sb1 — c3 e5 × d4
11. Dd1 × d4 ...
Tudi 11. S × d4 je dobro,

11. ... Dd8 — e7
12. Lc1 — f4 Ld6 × f4
13. g3 × f4 Sd7 — c5
14. e4 — e5 Sf6 — h5
15. Dd4 — e3 g7 — g6
16. Sc3 — e2 Lc8 — g4
17. h2 — h3 Lg4 × f3
18. Lg2 × f3 Sh5 — g7
19. Se2 — g3 Ta8 — d8
20. Ta1 — d1 Sc5 — e6
21. Lf3 — g4 ...

Sedaj je možnost, da pride beli s f4 — f5 v očvidno prednost.

21. ... Td8 × d1
22. Tf1 × d1 h7 — h5
Najboljši odgovor: vkljub komplikacijam, ki sedaj nastanejo.

23. Sg3 — e4! ...
Lepo in korektno!

23. ... De7 — h4
Na 23. ... h × g?, 24. Sf6+, Kh8, 25. h × g bi bil črni zgubljen.

24. Se4 — f6+ Kg8 — h8
25. Kg1 — g2 ...
Napačno! Pravilna igra je 25. f5!
25. ... Sg7 — f5

Poznejša analiza je dokazala, da bi črni lahko sprejel žrtve, ker bi po 25. ... h × g, 26. h × g Sh5! prišel v odločilno prednost:

26. De3 — e4 Sf5 — g7
27. De4 — e3 Remis rodi ponovitev poteze.

S turnirja v San Remo

Beli: Bogoljubov. Črni: Monticelli.

1. d2 — d4 Sg8 — f6
2. c2 — c4 e7 — e6
3. Sb1 — c3 Lf8 — b4
4. Sg1 — f3 ...

Dd1 — c2 s tendenco e2 — e4! je močnejše.

4. ...
5. Lc1 — g5 Lb4 × c3 +
6. b2 × c3 Lc8 — b7
7. e2 — e3 d7 — d6
8. Lf1 — d3 Sb8 — d7
9. o — o Dd8 — e7
10. Sf3 — d2 h7 — h6
11. Lg5 — h4 g7 — g5
12. Lh4 — g3 o — o — a5!
13. a2 — a4 Td8 — g8
14. Ta1 — b1 h6 — h5
15. f2 — f3 h5 — h4
16. e3 — e4 Th8 — f4
17. Lg3 — e1 h6 — e5
18. h2 — h3 ...
Da se prepreči g4.
18. ... Sf6 — h5
19. c4 — c5 d6 × e5
20. d4 — d5 Sh5 — f4
21. Sd2 — c4 Th8 — h6
22. Tf1 — f2 f7 — f5

Tukaj bi prišlo tudi Kb8 v poštov, s čimer grozi 23. ... S × d3; 24. D × d3, La6 in bi kraljica za zmiraj bila zaprta. Črni pa hoče a tout prix g5 — g4.

23. d5 — d6 Th6 × d6!
24. Sd1 × d6 De7 × d6
25. Ld3 — c4 Tg8 — f8
26. e4 × f5 Tf8 × f5
27. Tf2 — d2 Dd6 — e7
28. Dd1 — b3? Tf5 — f8
29. Le4 — d3 Lb7 — e4!
30. Ld3 × e4 Lb7 — e4!
31. I3 × e4 De7 × e4
32. Db3 — c2 De4 — c6!
33. c3 — c4 g5 — g4
34. Le1 × h4 g4 × h3
35. g2 — g3 Sd7 — e5!
36. Tb1 — b3 Si4 — e2!!
37. Td2 × e2 Tf8 — f1 +!
38. Kg1 × f1 Dc6 — h1 +
39. Kf1 — f2 Se5 — g4

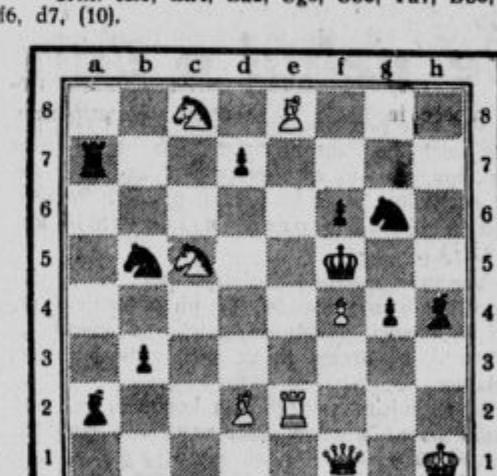
Rešitev šahovskega problema št. 15. (M. Liburkin.)

Beli: Kc2, Th2, Le6 (3). Črni: Kf8, Sa4, Ta3, Ba2 (4). Beli je na potezi in igra neodločeno.

1. Th2 — h8 + Kf8 — g7
2. Th8 — g8 + Kg7 — h7
3. Le6 × a2 Ta3 × a2 +
4. Kc2 — b1 Ta2 — b2 + (a)
5. Kb1 — a1! Ta2 — a1 + (d)
6. Kc1 — b2 Ta1 — b1 +
7. Kb2 — a3! Ta1 — a1 +

Šahovski problem št. 22. (L. Gugel.)

Beli: Kh1, Dh1, Te2, Ld2, Sc5, Sc8, Le8, Bf4, (8). Črni: Kf5, Lh4, La2, Sg6, Sb5, Ta7, Bb3, g4, f6, d7, (10).

Mat v treh potezah.

FELIKS SKRABL

modna in manufakturna trgovina
Maribor, Gosposka ulica 11

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne
predmete najceneje
pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ
Maribor, Aleksandrova cesta 13

Elektrotehnično podjetje
Karol Florjančič - Celje
Cankarjeva cesta 2 - ima v zalogu po ugodnih cenah:
Vsahovrsni instalacijski materiali in napeljave — Električne motorje s pritlikinami in števce — Zornice vseh vrst in za vse napetosti — Električna sveljina telesa in sestavne dele — Električne likalnike za 120 in 220 volt 3 in 4 kg — Material za zvonilne in trelionske naprave — Radio aparate in sestavne dele (vse baterije) — Anodne baterije 60 volt Din 80—, 90 volt Din 120—, 20 volt Din 160— — Največji radio aparati na struto z zvočnikom v eni kaseti za 110, 120, 220 volt Din 3300-

Pismena norocila se točno izvršujejo

Ce Vam ni mogoče pisati takoj, si spravite ta oglas!

Ernst Pasternack, Berlin, SO.

Michaelkirchplatz No 13, Abt. 318

Letošnje Mohorjeve knjige

Knjige za doplačilo.

Bogomir Magajna: Primorske novele. Koliko skrb posveča Mohorjeva družba lotenim udom slovenstva, priča tudi ta zbirka. Pregelj za Korosko, Koledar in Magajnovе novele za Primorje. Tako je življenje Slovencev izza meje narodne države postal snov literarnih del. Temu dejstvu najdemo dovolj primerov v svetovnem slovstvu, prednajčijo pa brez dvoma Madžari. Je to dokaz žive zavestji skupnosti, ki končno ni odvisna od državnih mej, ker se pojmen naroda in države itak nujno ne krijet.

- Magajna je že dobro znan iz naših revij. Tudi preceški del teh Primorskih novel je že bil natisnjen v »Mladiki« (Marina molitev, Vrane krožijo krog razvalin, Dolina mrtvih, Zarjica, Goslarica, prej Talita kumič) in tudi »Domu in svetu« (Starci Miha, Bokavšek). Tako je ta knjiga le zbirka primorskih snovi Magajnovega pereca. Ima isti pomen in smisel ko vsi izbori in Izbrani spisi: rešiti se pozabljenja in pokazati celotni pisateljev duhovni organizem. Magajnova zbirka pomeni celo več: spomin na naše zgodbe izza meje in sočutje z brdskostjo naše narodne želalte. Zato je zbirka dobrodošla in smo Mohorjevi družbi zanje hvaljeni.

Majajna je mehek pisatelj. Saj je spocetka pisal pretežno le liriko. To je bilo, ko je bil še dečak. Pa že od vsega svojega pisateljskega zadataka je ljubil novele iz socialnega življenja. V njej je do danes najmočnejši. Ta zbirka sicer obsegata tudi par črtic, ki niso stroge novele, ampak bolj zgodbe in slike (n. pr. Tito). Po zgledu velikih Rusov, Francozov in našega Cankarja se Majajna vstopila z dekliskom nežnostjo v trpeče, teptane in zgubljene duše. Smili se mu goslarika v gostilni, zlorabileno in mučeno dekletce, slika z ljubeznijo prevarano čisto ljubezen starega Bokavška; v slivarici Ireni riše zopet problem kapitalu prodanih deklev, blodno Nežko je zapisal za protest dobre zoper gorje. Skozinsko socialni motivi iz našega življenja v Primorju. Groza velikega mesta Trsta, kruhoborsko suženjstvo mladega, zdravega rodu, moreča beda tržaškega delavstva in na drugi strani ljudje, ki se jim dobro godi, ki niso zlobni, tudi krivični ne vedoma, a vendar brez srca — kar še najhuje boli. Majajna je naš socialni pisatelj. Vpliv tujih in domačih mojstrov se pozna, izmed naših predvsem poleg Cankarja Janeza Trdina (Na školjskem skalovju). Vendar si Majajna ustvarja svoi svet, išče svojih ljudi. Po krčmah, pristanih, podjetjih — sami socialni motivi. Zato je Majajna moderen, socialen pisatelj, čeprav ne išče za novo obliko. Mirem je tudi v svojem slikanju največjega gorja, zna biti priscen in nikdar ne žali. Ravna se pač po Shakespeareju: Umetnost kaže ljudem ogledalo! Majajna ga je v svojih novelah precej pokazal. Poštenija iz naše dežele bo komaj verjel, da so take globine življenja sploh mogoče. Vendar pa se pri Majajni tudi življenjski realizem čudno, na videz protislovno mesta z romantično, kar je pač dobil pri Cankarju. Pa ni zgolj domišljaj, ampak vse te romantične poteze so pri Majajni postale simbol, so podoba ne iz sanj, ampak iz resnice... Značilna je n. pr. Nuška.

Majajnova literarna osebnost je dokaz, kako zida zdrava, krepka umetnost na tradiciji in išče iz nje v svoj svet.

S. Scoville ml. Holeček Pavel: V samotah pragozda. Doživljeni dveh dečkov. To je skavtaka povest: Mladinska skozinsko! Zato jo tudi mladi ljudje pozirajo, ko je komaj izšla. Prvotna zgodba pisatelja Scovillea je prenesena na slovenska tla v neki Šent Pavel v Ameriki, bližu kanadske meje. Tam tabore skavti. Dva pošljajo daleč stran v pragoz, da prebjeta tam brez vseh sredstev mesec dni in tako prizorita skavtski organizaciji od veleposilstnika Dovgana deset orovalov gozda s kočo vred. Robinzonovo življenje mladega beločinka Vilčeta in indijskega dečka Roka v pravzemu je vsebina te čudno privlačne povesti. Pisatelj opisuje njiju življenje od prihoda v gozd — brez obleke, hrane in vsega sta dečka — pa do upnove borbe pogumnih skavtov z indijskimi roparji na kanadsko-ameriški meji. Podjetnost, pogum in pravo prijateljstvo običajnih gozdnikov tvori glavne ideje, katerih hoče Scoville veličati. Pristno skavtske ideje! Poznanje živali in narave sploh je pridržal Indijanci Roku, ki je živel od prvih let v naravi in je zato že sam zase priporočilo življenja v prirodi. Napeto pripoveduje pisatelj, kako si dečka prizorita ogenj, dobita v potoku hrane, si oskrbita obleko, se znata zdraviti od kačjega pika, braniti zoper zveri, raziskovati življenje bobrov, se boriti z risom itd. In vendar ni to indijanarica, povest, kakor jih najrašči bero dvanaštetični paglavci, ampak resna, idejno poudarjena povest z bogatim prirodnopisnim zakladom in dobrim poznavanjem človeške duše ter nege telesa. Povest je pisana tako zanimivo in napeto, da otrok ne zna nehati s čitivom, če je začel.

Da se Mohorjeva družba posveča tudi mladinsku slovstvu, priča, kako se založba trudi zadostiti prav vsem potrebam našega življenja in naše kulture. S tem prevedom Scoville-ove povesti le nadaljuje svoj srečno zamisljen načrt mladinske knjižnice. Povest V samotah pragozda se postavi ob stran prejšnjim, toplim mladinskim spisom Mohorjeve družbe, kakor so: Jurček Kozamurček, Moj malí Hlaček, Otoški postržek in podobno. Je pa tudi priporočilo skavtizma, te tako zdrave, preporodne organizacije naših dni, v kateri naj se vzgoji nov, zdrav, moralen in idealno misleči rod.

Herman Skolaster - Marija Kmetova: V oblasti čarodejev. Roman iz Kameruna. Druga knjiga za mladino! Iz dežele misjonov, iz sredne Afrike. Nemški original je izšel l. 1925. pri Herderju in je primer tiste lahke, pol tentenčne literature, ki jo zahteva nemška krščanska hiša. Zato je ta vrsta nemškega slovstva sorodna naši Mohorjevi knjigi in zato priporočljiva za prevod. Z opisom afriškega, zamorskega življenja pa je združeno tudi risanje pokristjanjevanja teh zapuščenih ljudi. Najboljši iz plemena Banohov ob reki Sanaga v Kamerunu se bori zoper lažnje, sleparjev »ngilečarodejev, ki izkorisčajo ljudstvo po poljski žid in ga terorizirajo na demonski način. Ntonga, najplemenitejši Banoh, ljubi svojo pleme, se žrtvuje

zan, vrši junaka dela, pa je zraven skozinsko plemenit in dober, tako, da spozna resničnost krščanstva in se da krititi. Njegova lastna žena, hči domačega glavarja, dobra Eleza, se poganka, ga krsti v reki, da postane otrok božji — kakor mu je pripovedoval na ladji misjonar, preden se nasečuje nigli Jambasol nad njim. S prevaro ga dobijo čarodej v pest in proda morskemu razbojniku, beločoku Barnillu. Eleza, zvesta žena, ga isče, v viharju zade na angleško ladjo, ki lovi pirate, in jih popelje za njimi. Z Ntongom se zgrešita, po letih in brdskostih se najde v St. Izabeli, Ntonga — sluga na angleški ladji, in Eleza, ta dan krščena za Marijo. Tako zgodba.

Misionarski roman je to, ki nima ambicije na literarno slavo, ampak mu je za oris zamorskega življenja, njiboga žalostnega socialnega položaja, njihove suženjske odvisnosti od vsemogomčih nglilov. Opis zemlje mu ni važna zadeva. Značaji so risani z ljubezni, pozna se pa, da mu je bilo predvsem za ustvaritev idealnega zamorca Ntonga in njegove dekle Eleze. Za našo mladino dozorevajočih let bo ta roman čitivo kakor nalač.

V dobi, ko vse hoče v daljavo, vse sanja o neznanih svetovih in zanjih, bo ta afriško dehtedi spis zaposil mlado fantazio in ji dajal dovolj zdrave hrane in tudi vrzgoje za plemenitost, ljubezen do doma in vsega domačega, pa tudi sočutje s primitivnimi zamorci.

Prevod je zelo veden — tako veden znajo prevajati pač le ženske duše! Zaradi mnogih imen bi pa že velič več domačega kolorita v angleških in francoskih imenih, sicer ne razlikuje zadostno teh tujcev. Kakor original, tako i tu tečejo razna dejanja vzporedno in se ne prepletajo, prevajateljica je tako snov razdelila v poglavja. Ker pa roman ni zgolj misionarsko tendencija, ne odbija tudi literarnega slovca, kakor mnogokrat razne povesti v misionarski literaturi. Zato je spis zanimiv za vsakogar. Napetost dejanja, ki se proti koncu vedno bolj stopnjuje, privlači, kar je za mladinsko čitivo nujno potrebno in mladi duši odgovarja. Zato lahko rečem, da je s tem prevodom Mohorjeva družba znova pokazala živo zanimanje za vse naše težnje in obogatila naše slovstvo z literarno-tendenčnim spisom velike vrednosti.

O dveh razstavah

(A. G. Balaž in Boris Pastuhov)

Pred nekaj dnevi sem zopet obiskal kalifornijski Umetski paviljon, kjer trenutno razstavlja dva mlajša slikarja, gg. Arpad P. Balaž in Boris Pastuhov. Z obema sem imel priliko daleč razgovarjati.

G. A. Balaž je eden najizrazitejših socialističnih slikarjev, kar sem jih videl med Sbi. Ta druga njegova razstava je skoraj izključno socialistično poudarjena. Razstavljenih je 184 predmetov, ki so spolnilni vso veliko dvorano. Povsem samovoljni vso popolnšči je Balaž v monotypijah (razstavljenih 59). V tem trenutku menja na nobenih srbohrvaških slikarjih ni toliko specjaliziralo kot ravno on. V celoti goji Balaž največ grafiko. Zato so mu olja (vseh 30) po večini manj uspela. V počitniščih je bil na obisku pri Sribih, ki žive okrog Sv. Andreja nad Pešto, od koder je priselil več olj in pastelov. Pastelov je razstavil sedemnajst. Dobes je udi v nekaterih ogljih. Razstavil je še sedem akvarelov, 15 barvanih in osem črnih tušev, štiri lesoreze, štiri bakroreze in 31 skic. Njegovo socialistično slikarstvo je po motivih pretežno iz prestolnice, kjer slikar že deli časa živi. Baš ta socialistični ciklus, in predvsem on: njegov del, ki ga je dal v monotypijah, bi rad razstavil g. Balaž tudi v Ljubljani. Po zaključku belgrajske razstave odide razstavljati v Zagreb in potem v Split. Od tam pa namerava na pomlad v Ljubljano, kjer bo razstavil izključno grafiko. Zelo navdušen je za slovensko pokrajinico. Lani je namreč slikal nekaj malega v celjski in mariborski okolici. Letošnje podčinice pa misli malo globlje poseči v naš svet.

Dobes je Balaževa umetnost ostro sodobna in njegove slike na hitrico delane, je Boris Pastuhov, ki se je specjaliziral za olje, v marsičem precej akademski. V oktobru se je mudil v Dalmacijo (okolina Dubrovnika) in še preje nekaj časa v Šumadijskem Arandelovcu. Odtod je priselil precej platen s seboj. Razstavil je tudi več lani slikanih platen iz ciklusa »Stari Zagreb«. Zelo ugodno vpliv-

vajo miniaturre iz okolice Arandelovca. Presenetila sta me dva mogočna akta. Pastuhov je po rodu Rus. To je že šestnajsta njegova razstava v Jugoslaviji. Pohvalno moram omeniti še serijo njezih portretov. Njegova umetnost je mirna, preračunana, zelo malo krščeca. Samo na nekaj mestih sem opazil nekaj čisto sodobnih potez, dasi bi efektnosti njegovih slik mogle le koristiti, a nikakor škoditi.

»Glasnik skopskog naučnog društva.« Skopje se kot naravno središče Južne Srbije vse bolj osmošvojuje in zlasti odkar je dobilo del univerze, postavlja tudi znanstveno in kulturno na lastne noge. Par besed o »Glasniku skopskog naučnog društva«, ki je za Skopje in njegovo fakulteto osrednja znanstvena publikacija in približno isto, kar so za Ljubljano »Razprave«. Nedavno je VII. in VIII. knjiga te publikacije (za l. 1929—1930.) Knjiga obsega 416 strani in sta jo uredila gg. dr. R. M. Grujić in dr. M. Kostić. V knjigah se nahaja čez 100 slik in skic. Zelo razveseljiv je pojav, da je med glavnimi sodelniki tudi nekaj slovenskih strokovnjakov, od katerih nekateri kulturno delujejo v Skopju.

Dr. B. Saria je objavil članek: Epigrafski spomeniki v Južni Srbiji. Dalje se vrste naslednje razprave: Grški viri za kosovsko bitko (dr. N. Radović), Najstarejša plast fresk v Nerezhih (dr. Fr. Mesnati), Vstaja Srbov in Arbanasov v Starci Srbiji proti Turkom 1737—39 in selitev na Ogrsko (dr. M. Kostić), Dubrovčani po Južni Srbiji v XVI. stol. (prof. J. Tadić), Cerkev Sv. Bogorodice — Matej (N. Okunjev), Turški spomeniki v Skopiju (Gl. Elezović), Čiklus slik v Dečanah (dr. Vl. Petković), Sodniki in sodišča po mestih Dušanove države (dr. A. Solovjev) itd. Ze iz navedenih imen posameznih pisateljev je jasno razvideti, da v »Glasniku skopskog naučnog društva« sodelujejo tudi mnogi znanstveniki, ki ne žive stalno na ozemlju Južne Srbije.

Belgrad, 10. dec. 1930.

T. P.

Tovarna zamaškov J. A. Konegger v Studencih — Maribor, razpoljava zamaške vseh velikosti, izvirne pločice in zdrob iz plutovine. Se priporoča.

Pere do Din 35 — naprej Pernice iz puha, volne in bombaža Kemično čiščenje perja Din 15 — kg FEIN, ZAGREB, Zrinjski trg 17

Božična in novoletna darila
so ročne torbice, listnice, denarnice, aktovke, kakor tudi potni kovčki, nahrbniki, dokolenje itd. — Vse to v največji izbiri pri
IVAN KRAVOS
Aleksandrova cesta 18

Autobusno podjetje Rondrič Ludovik, Novo mesto 18 sedežni autobus je pričel voziti na proggi Kandija—Glavni trg—pošta—kolodvor k vsem vlakom, razen k prvemu jutranjemu vlaku. Vozne cene od kolodvora do pošte 3 Din, do Glavnega trga 4 Din, do Kandije 5 Din za osebo Prtljaga prosta. Na razpolago tudi taksmeter in izvošček.

Naznanilo
Štefan Rovšek, fotograf, Kranj je preselil svoj fotografski atelje v lastno hišo ob cesti proti pokopališču. — Obenem otvori trgovino s foto-aparati in foto-potrebščinami

po najnižjih cenah. — V izdelavo sprejemam vse amaterske dela, ki se izvršujejo v najkrajšem času. — Ob otvoritvi novega ateljeja se cenjenemu občinstvu vlijudno priporoča v nadaljnjo naklonjenost in za obilen obisk.

TELEFON 2718
SLOVENIA-TRANSPORT LIJUBLJANA M. KLOŠČEVA 36
Presečine

PLETENINE
na debelo! na drobno!
PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI
p. Jesenice - Gorenjsko

Za Božič in novo leto
Dvokolesa, motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. — Ceniki franko.
TRIBUNA F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovška cesta štev. 4

POSTELJNINA

pohištvo, preproge, linoleum, zavesi, odeje, modroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl za modroce in celotne garniture (opreme) za postelje itd. — Najboljše in najcenejše pri

KAROLU PREIS
MARIBOR, Gosposka ulica 20.
Cenike dobite brezplačno.

Štajerska JABOLKA
mošančke prodaja
Gospodarska zveza LJUBLJANA

Najbolje nabavite ogledala, brušena stekla in vse druge v te stroke spadajoče proizvode pri čistih tvrdkih
KRISTAL D. D. TOVARNE OGLEDAL IN BRUŠ. STEKLA
Pedruščica: Ljubljana Medvedova 38. — Telef. št. 3075
Centrala: MARIBOR — Telef. št. 2132
Podružnica: Split — Telef. št. 368

BORUSSO CYANPLIN KAPSULE
NAJMOČNEJI STRUP ZA LISICE
Glavna zaloge: Šekarna pri ORLU Celje

Ogledala
seh vrst, velikosti in oblik
Steklo
zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, lečast, alabaster itd.
Spectrum d. d.
Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

JABOLKA
mošančke - gambovci
došla
Gospodarska zveza
Ljubljana

Samo 290 Din
obleke iz bombažaste tkanine!
Samo 380 Din
trpežna suknena obleka!
Samo 580 Din
zimska suknja iz debelega suknja!
Razpoložljiva
Trgovski dom
Stermeckl. Celje št. 18
Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.
Zahajevate takoj novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katerega dobite zastonj!

Podružnica:
Centrala:<

Tine Debelsk:

Slovenci in Poljaki

Malo besed o medsebojnih kulturnih stikih

Zanimanje za Poljake pri Slovencih in obratno je v zadnjem času silno narastlo. Mnogo je k temu pripomogla turneja >Glasbene Matice< na Poljsko leta 1928, zlasti pa številni izleti Poljakov na naše morje, ki je postal njih modno letovališče. Ker se prav v zadnjem času tudi od poljske strani intenzivno dela na kulturnem zbljanju, se mi zdi potrebno, da v mali skici pregledamo dosedanje poljsko-slovenske kulturne stike, da vemo nadaljevati započeto delo.

Slovenci v politični zgodovini nismo imeli veliko stikov s Poljsko, dočim so Hrvati za časa poljskih kraljev na ogrskem prestolu indirektno spadali pod njihovo žezlo. Le poljski kralj Boleslav je iskal zavetje na naših Osojah, kjer je tudi našel svoj grob (Mutec Osojski). Sicer pa tudi v kulturnem pogledu nismo iskali toliko opore pri Poljakih kot pri Čehih, dasiravno bi nam Poljaki mogli dati veliko več in bolj odgovarjajoče naši politiki. Poljska kultura je najstarejša slovenska, ki se je že v srednjem veku visoko razvila, zlasti pa za renesanso, kar se ima zahvaliti svoji državni samostnosti. Vpliv te visoke kulture ni dosegel Slovencev pravočasno; Kochanovskega na pr. smo spoznali šele ob 400 letnici (Slodnjak, Debelsk); prej ga je prevajal samo Miklošič in še to e n s a m epigramatičen verz. Podobno je z Mickiewicem, tem največim slovenskim pesnikom in enim največjih svetovnih genijev silih, katerega je sodobno poznala pri nas le trojica: Čop, Korytko in Prešeren. Zadnji ga je prevajal tudi — na nemško. Pozneje se je navduševal pri njem le Še Krek in Murn (Oda na mladost). In tako moremo v letošnji prasiški >Slavilje na svojo sramoto čitati, da smo poleg Lužiških Srbov le Slovenci še edini med Slovani, ki nimamo v prevodu niti malega odломka iz >Pana Tadeusza<, dasi je izšel v celoti že v 19. jekih! (Sicer ga tudi Srbi kot taki nimajo, pa v tem slučaju je hrvatski prevod tudi njihov.) Poljska visoka romantika, najvišji vrh slovenske poezije silih, nam je ostala takoreč neznana in le prof. Voj. Moletu se imamo zahvaliti za par prevedenih fragmentov iz Słowackega in Krasinskega in za prevod Grabowskega eseja o Słowackem. Pa tudi to skoraj sto let prepozna. Sodobno se je samo preko Poljaka Korytko dal slutiti njihov vpliv. Vprav Korytko je postal svetel simbol sodelovanja >Slovana s severa s Slovani z juga< (Razprave prof. Prijatelja, Kidriča, Hešča i. dr.) V čitalniški dobri smo popolnoma živeli in Čehov, naš teater je bil filialka praskoga gledališča in še poljske komedije smo dobivali preko češčine (Balucki: Težke ribe). Za časa naturalizma je pa obvladala tudi naše odre moderna Zapolska (Morala gospe Duliske). Sele v sedemdesetih letih, za časa največjega panslavizma, smo se počeli seznanjati s Kraszewskim, Korzeniowskim, Czajkowskim, Ježem itd., dokler ni prevzel srca vsega slovenskega ljudstva Sienkiewicz, ki ga po pravici lahko imenujemo našega najbolj čitanega pisatelja. (Prevajavci Gorenjec, Mrak, R. Mole, Glonar, Preobraženski, Lenard...) Pred vojno smo dobili tudi lepo Prusovo >Stražo<, ki se pri nas vse premalo ceni, kakor tudi Tetmajerjeve novele, ki so raztresene vesnačkoli. Konopnicka, Orzeszkowa poznamo le iz

izvrstnih esejev prof. Prijatelja. Prav tako tudi značilno simbolistično pocenje mladopoljsko fin de siecle (Prijatelj), ki svoječeno ni imela drugega vpliva kot da jo je smešil Lampe. Ne poznamo drugače Kasprowicza, tega največjega religioznega slovenskega poeta zadnjih desetletij, ne Wyspianskega, genialnega slikarja in dramatika, zadnjega potomca velikih romantičnih prednikov. Le Przybyszewski je imel vpliv na Cankarja in naš teater (Sneg) in še to preko nemških originalov. Žeromski, zadnji poljski prorok in narodni bard, je nam še zdaj nepoznan. Nekoliko bolje je bilo s katoliško predvojno politiko, ki je preko Kreka iskal zvezne s katoliškimi Poljaki. Stiki so imeli predvsem akademška društva; celo Poljaki so se hodili učiti organizacije na Krekovo univerzo pri Sv. Joštu. Iz tega časa so mi znani trije pisatelji poljski, ki so napisali knjige o naših krajinah, ljudeh in naši politični organizaciji (Szymborski, Ostaszewski, Lukaszewicz). Prav tako so se pa tudi naši mladi (Grivec, Stele) učili ideologije pri poljskih katoliških modernistih (Zdziechowski, Morawski, Denbicki). Sicer pa so glavne kulturne vezi s Poljaki pred vojno vzdrževali z naše strani Hešč brata Mole, Stele, Grivec, Glonar, Lenard, Miklavec, Prijatelj (v Vedi) i. dr. Ta doba zahteva nujno podrobne in vestne studije, da vemo, kaj imamo že in kje moremo nadaljevati. Da niso bili stiki tesnejši, vidim vzrok v posebnih političnih razmerah, ki so slike Poljake, da so v Avstriji vedili avstrijsko vladno politiko, nekako proti vsem drugim Slovenom, kar je nas še bolj navezalo na Čehe in odturnilo Poljake.

Tudi po vojni naše razmerje do Poljakov ni bistveno drugače. Celo manj zanimanja izkazujemo kot prej. Kaj smo preveli iz njih bogate literature? Vnovič Sienkiewicza (Trilogija, Quo vadis?), sicer pa le Struga in Tetmajerja. Celo >Društvo ljubiteljev poljskega naroda< je opešalo. Prav zadnja leta, ko se je nekaj naših ljudi vrnilo iz Poljske, so glasovi o poljski kulturi pogostejši. Tako informirajo o tekočih zadevah med drugim Grahov in Vodnik Fr., ki tudi prevajata krajevne stvari (Kaden-Brandrowski, Žeromski, Preczyński itd.). Največji uspeh pa je brezdvomno Glonarjev prevod Reymontovih >Kmetov<, ki jih izdaja Slovenska Matica. Manjše prevode oskrbuje Bevk (Tomek Baran) in drugi. >Krekova knjižnica< je napovedala nekaj poljskih novel in gledališča, ki je dalo na letošnji repertoar Nalkowsko (Dom osamelih žena). Upamo, da bo sčasoma mogoče sistematično zasledovanje poljskih kulturnih razmer.

Pa tudi Poljaki do nas niso bili bolj prizvani. Zanimanja nismo mogli vzбудiti pri njih s svojo mlado literaturo, morda le z zadružno in politično organizacijo in s svojimi parlamentarnimi nastopi, ki so nagnili omenjene tri potopisce, da prepotujejo naše kraje. Sicer pa so se z nami bavili v toliko, v kolikor smo jih interesirali kot slovenski narod. Tako so se znanstveniki počeli z našim jezikom in literaturo. T. Grabowski je napisal prvo monografijo o Aškercu, Zdziechowski se je dotal na našega ilirizma; Bauduin de Courtenay pa pričeval naše beneške dialekte. Isti je lani, devetdesetletnik, nekaj mesecov pred smrto, izdal bro-

šurico >Iz spominov in razmišljaj o Slovencih<, kjer Italijane obdožuje najbušega barbarizma. Sestrebi bi moral iziti pri nas v prevodu. Iz naše literature niso prevajali bogevesa: komaj nekaj pesmi iz Prešerina (Grabowski, Zulanski) in po eno iz Vodnika, Jenka, Gregoriča in Aškerca (Grabowski Zbigniew za Chmielowskega >Svetovno lit. v zgledih<). Več Kodejczyk v svoji >Slovenski bibliografiji< ne navaja. Sicer je bilo več ljudi, ki so pisali članke o nas (Zawiłiński, Magier...) in to povečini iz Krakova. Poljaki nas niso poznali dobro in nas še zdaj ne poznavajo, kot vem iz pogovorov z največjimi literati. Prav v zadnjih povojnih letih se stvar obrača na bolje. Poljaki čutijo izvredno simpatijo do Jugoslavije (mogoče zato, ker smo daleč in vse eksotično je tanje — romantike — privlačno!), dasi o razmerju Slovencev do države in sodržavljanov niso dobro poučeni, kot vem iz uvodnikov v >Kurjerac<. Tudi v tem pogledu je zdaj že veliko boljše, ko si obe državi izmenjujeta med sabo stipendiste, ki naj skrbe za medsebojno poznavanje. Tako delujejo v tem zmislu predvsem dr. Papierkowski s svojimi feljtoni in doc. dr. Malecki s svojimi znanstvenimi razpravami iz našega leksikovnega področja (referate njegovih lingvističnih del pojam v >Časuc<). Ustanavljajo se poljsko-jugoslovanska društva, ki najboljše delujejo v Lwówu, Poznanju, Katovicah, pa tudi v Varšavi, Kraljevski Huti in dr. Predsednik združene Poljsko-jugoslovanske Lige je Ks. dr. Kneblewski, naš veliki prijatelj, ki je nedavno v ljubljanskem radiu govoril o naši propagandi na Poljskem. Velike zanimanja nam posveča Lvovski >Ruch słowiański<. O Slovencih samih pa sem čital v najboljši poljski kulturni reviji >Przegląd wszechniczy< v Krakovu dve izredno dobrsti: Gospa Nitschova, soproga našboljšega sodobnega poljskega dialektologa, hči pisatelja in sama pisateljica pod pseudonimom Jan Powalski, je pod svojim dekliskim imenom Aniela Gruszecka napisala v letu 1925 izredno lep potopis iz naših krajev, kjer govori v superlativih o naši lepoti in kulturi (>Kmečke hišice so kot male palače, kot naši plemiški dvori; njive so obdelane kot vrtovi; jezik je akcentološki bogat, da dela vtič kot bi pevali slavki< itd.). Očrta našo zgodovino in naše poete: Gregorčiča, Prešerina, Cankarja in zlasti Zupančiča, iz katerega v dobesedni prozi prevede: Sv. Trije kralji, Dies irae, Zemljevid, Kovačko... in še več odlikov. Drugi članek pa je točno in pregnantno napisana karakteristika razmerja Slovencev do jugoslovanstva in do države, ki jo je napisal dr. Voj. Mole, redni profesor zgodovine slovenskih umetnosti na univerzi v Krakovu. Iсти je tudi letos predaval o isti temi v okviru obnovljenega >Slovenskega društva< na univerzi in na splošno o Slovencih govoril tudi na >slovenskem večeru< v krakovskem radiu 15. junija ter ima v rokopisu pripravljene prevode Cankarjevih novel. Letošnje leto sploh je poteklo v znamenju velike propagande za Jugoslavijo: po največjih dnevnih so izhajali feljtoni o našem Jadranu, ki so jih pisali svojevoljno Poljaki sami, polni občudovanja; izšle so celotne številke ilustriranih revij (>Swiate<). Posetili so v večjih skupinah posamezne kongrese v naši državi (geografskega, katoličke slovenske mladine, gasilskega, misijonskega, sokolskega itd.) in prišli na izlete profesorji, dijaki, častniki, poljska plovilna itd.. Tudi v kulturnem pogledu se kaže tendenca poznavanja: tako je lektor srbohrvaščine v Krakovu dr. Frančič priredil >Vojnovičev večer< na univerzi

in docent dr. Malecki >slov. večer< v radiu. Predvsem pa deluje v tem zmislu v Varšavi naš prosvetni ataš prof. dr. Julij Benesic, bivši ravnatelj gledališča v Zagrebu in izvrsten prevajalec poljskih veleidel (Slovackega, Prusa, Raymonda...). On pripravlja antologijo jugoslovanske lirike in ureja poljsko >Jugoslovansko knjižnico<, v kateri bodo morda izšle Cankarjeve novele. Zlasti agilen pa je dr. Kneblewski, ki organizira poljsko izdanie >Jugoslovanskega almanaha<, ki ima iziti prihodnje leto ob prilikl zborovanj jugoslovansko-poljskih lig v Varšavi. Spriče tega bi bilo že nujno, da kdo želi naš poljsko-slovenski slovar, ki se — kakor čujem — že pripravlja. S tem bi bila pot do oba kultur odprta in dana možnost za najtesnejše sodelovanje slovensko-poljsko, ki je bilo — kot sem pokazal — v preteklosti na obeh straneh pomanjkljivo.

Tekstilbazar dr. z o. z.

manufakturna trgovina

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Priporoča svojo veliko zalogu manufakturne blaga po najugodnejših cenah

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGOĐNIM CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

ROBITARJEVA ULICA 6

IL NADSTROPJE

Reumatiki

DOBIVA SE
POVSOD
1 steklenica
Din 16--

LABORATORIJ
ALGA — SUŠAK
4 steklenice >ALGA< Din 77—
8 steklenic >ALGA< Din 131—
14 steklenic >ALGA< Din 205—
25 steklenic >ALGA< Din 320—

Naročite še danes
1 steklenico
ALGA
ZA MASAŽO
že zjutraj Vas bo
uspeh iznenadil

Boli Vas
ali trga v
kosteh - rokah - nogah
členkih - plečih - zobe
bokih - žilah - glavi

kosteh - rokah - nogah
členkih - plečih - zobe
bokih - žilah - glavi

ALGA
odpravlja
bolezni
takoj

STARCI IN STARKE

V Vaših starih dneh največ trpite od bolezni revmatizma. Nadrgnite si vsaj enkrat na dan Vaše utrujene žile s preparatom ALGA. Počutili se boste prerojeni. Občutili boste veselje do življenja — svežest.

Prehljenje, influenca, hripta
Sploh pri vsakem nerazpoloženju
ko čutite malo vročine, nadrgnite telo
s preparatom ALGA. Vročina popušča,
spanje je lahko in zdravo. Občutili
boste svežost telesa in duha.

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA LJUBLJANA

RADIO, KOT SI GA ŽELITE

namreč visok v kvaliteti in nizek v cen!

Naša REKLAMNA PRODAJA, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400	D	etektorskih aparatov, kompletnih z vsemi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za naplačilo Din 80— ter petkratno mesečno plačilo po Din 45—
300	E	noelektroniskih aparatov, kompletnih z elektronko, baterijami, antenskim materialom ter eno slušalko, za naplačilo Din 100— ter osemkratno mesečno plačilo po Din 75—
200	T	troelektroniskih aparatov „Reinartz“, kompletnih z elektronkami, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim vočnikom ter antenskim materialom za naplačilo Din 240— ter desetkratno mesečno plačilo po Din 180—
100	Š	tir elektroniskih aparatov „Reinartz“ z visokofrekvenčno elektronko z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materialom za naplačilo Din 380— ter dvanaestkratno mesečno plačilo po Din 280—

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat

Ljubljana, Nikoščeva 6, 5 Radio Ljubljana Maribor Aleksandrova 44

Radio

Radio in vreme.

Nekatera sodba o radiu je pač zelo nagla in pliha. Znan pa je rek, da pri vsaki taki odsobi vedno »kaj obvišči«, da vedno ostane v ljudeh predstavnik. Tak predstodek je famozno trditev, da radio v zadnjih letih povzroča tako slabe vremenske prilike. Nedavno pa je najuglednejši francoski meteorolog Sanson v »La Science Moderne« objavil zelo pomemben članek o tem vprašanju. Se tehtnimi dokazi prepravi javnost, da je energija, ki se nahaja v zraku kot oddaljena energija postaj, malenkostna v primeru z velikimi nevihitami v atmosferi. Poleg tega pa še dokazuje, da obstajajo dobe vremena. Z zbranimi podatki predstavlja, da vreme sedaj ni več ne slabše ne boljše, kot je bilo v kateri zmed prejšnjih dob.

Blisk in grom.

Ni že 200 let, kar vemo, odkod blisk in grom. Descaries je mislil, da prihaja grom odtod, ker pada v oblak na drugega. Ta padač se stisne zrak v oblakih, radi stiska da se ta zrak nedenadno segreje, in to da je blisk. Nasprotno je menil Boerhaave, da prihaja strela od malih mas zmrzelih voda, ki koncentrično solinčne žarke Iznjajda električne iskre pa je pripravila do razmisljanja Frankline v Ameriki. V Franciji pa je Romas začel misliti na identičnost strele in iskre. Dalje je Jallabert v Zenevi že bil spoznal lastnosti konic (strelvodov) in abee Nollet je bil napravil številne izkušnje. Tedaj se je Franklinu porodila misel, da bi utegnilo koničasto telo pritegniti strelo in prevesti električno v tla. Poizkus pa ni napravil Franklin, marveč Francoz Dallibard v Marlyju. Postavil si je bil zelenzen drog in opazil je, da med nevhito iz njega izhajajo iskre, ki so bile tem večje, čim daljši je bil drog. Istočasno pa sta prišla Franklin in Francoz Romas v Bordeaux-ju na misel, da poizšela iskro v oblaku samem in da uporabila za to zmaja. Poizkus sta vršila vsak zase, toda hkrati L. 1752.

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 14. dec.: 8.00 Kmetijska ura. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje: Metanoeie (Valer. Učak). — 10.20 1. Kaiser: O evropskem gospodarskem življenju. — 10.45 Sah. — 11.00 Koncert radio orkestra. — 12.00 Časovna napoved in poročila. — 15.00 Gdje Lebarjeva: Kmetijska žena. Senca na življenjski poti. — 15.30 Plošča (slovenska glasba). — 16.00 Humoristično čivo, pistej Milidinski. — 16.30 Koncert pevskega društva »Savač« z Jesenic. — 17.30 Clarke: »Dvojce, dramska igra (Ljudski oder). — 19.00 Prenos iz Prage: Novak: »Lucerna«, opera. — 22.00 Poročila in časovna napoved. — 22.15 Radio orkester.

Ponedeljek, 15. decembra: 12.15 Plošča (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 18.00 Čas, plošča, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Dr. A. Bajec: Italijansčina. — 19.00 Prof. Delbeljak: Poljščina. — 19.30 Zdravstvena ura. — 20.00 Prenos iz Zagreba: Drugi historični večer: Francoska opera 17. veka — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Torek, 16. decembra: 12.15 Plošča (Donski kozaki, opereta glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 18.00 Čas, plošča, borza. — 18.00 Radio orkester. — 18.30 Prof. Fr. Pengov: Solnčni sistem. — 19.00

Mladinska ura (Jaro Dolar: Polarne ekspedicije). — 19.30 Dr. Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Plošča. — 20.30 Prenos iz Zagreba: Jugoslov. koncert na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja. — 22.30 Poročila in časovna napoved, plošča.

Drugi programi:

Ponedeljek, 15. decembra.

Belgrad: 12.45 Opoldanski koncert. 16.00 Plošča. 17.00 Zvočni film. 20.00 Radio orkester. — 20.30 Zagreb: 22.50 Balalajke, koncert. — Zagreb: 17.00 Prenos zvočnega filma. 18.30 Novice. 20.30 Ljubljanski koncert orkestra »Merkur«. — Budapest: 17.30 Ciganski orkester. 19.45 Prenos iz studija, nato jazz-ork. 23.00 Ciganski orkester. — Dunaj: 17.00 Otroška glasbena ura. 17.30 Mladinska ura. 19.45 »Njen prvi bal«, opereta, Eysler, nato zabavni koncert. — Milan: 16.35 Otroški klofek. 19.30 Zabavna glasba. 20.30 Simfonični koncert. 22.00 Komedija. — Praga: 21.10 Koncert japonske glasbe. 22.30 Moravska Ostrava: — Langenberg: 16.40 Mladinska ura. 17.15 Popoldanski koncert. 19.45 Lahka glasba, vmes: Pesmi moje matere. — Rim: 17.30 Prenos koncert iz glasbene akademije. 20.40 Koncert lahke glasbe. — Berlin: 20.00 Plesna Šola. 22.30 Plesna glasba. — Katowice: 20.30 Opera. 23.00 Plesna glasba. — Toulouse: 18.55 Argentinski orkester. 19.45 Akordeon. 20.00 Opereta glasba. 23.00 Melodije. — Mühlacker: 19.30 Komorna glasba. 20.30 Koncert. 22.20 Plesna Šola. — London: 17.05 Plesna glasba. 20.35 Orkestralni koncerti. 21.45 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 18.00 Glasba. 18.35 Sokolski pevski zbor. 19.20 Vokalni kvartet. 19.50 Radio kabaret v Brnu. 21.00 Praga. — Bratislava: 17.55 Trio. 19.50 Radio kabaret v Brnu. 22.30 Moravska Ostrava. — Leipzig: 16.30 Popoldanski oknert. 20.00 Simfonični koncert. 22.00 Plesna glasba.

Torek, 16. decembra.

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 16.00 Jazz glasba, plošča. 17.30 Vokalni koncert. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Varšava: 22.00 Novice 22.20 Radio sepiet. — Zagreb: 12.30 Plošča. 17.00 Glasba. 20.30 Jugoslavanski veter. — Budapest: 17.25 Koncert orkestra. 20.30 Varšava, nato ciganski orkester. — Dunaj: 15.20 Plošča. 19.30 Simfonični koncert. 22.00 Koncert. — Milan: 17.00 Plošča. 19.30 Glasba. 20.30 Večerni koncert. — Praga: 19.30 Flavta. 20.30 Varšava. 22.20 Koncert. — Langenberg: 17.15 Popoldanski koncert. 19.45 Plošča. 20.30 »Sokratova smrť, slušna igra. — Rim: 17.00 Koncert opernega orkestra. 20.40 Ljubljanska tragedija. — Berlin: 18.30 Godalni kvartet. 18.30 Plesna glasba. 20.00 Svečani koncert. 21.15 »Jobsiada« (radio orkester, zbor). — Katowice: 17.45 Ljudski koncert. 20.30 Varšava. 22.15 Plošča. — Toulouse: 17.40 Plesna glasba. 18.55 Španške pesmi. 19.45 Tango. 20.15 Vojaška godba. 21.00 Koncert. — Mühlacker: 16.00 Popoldanski koncert radio orkestra. 19.30 Starejsja plesna glasba. 20.00 Simfonični koncert. — London: 17.15 Plesni orkester. 18.40 Orgle. 20.00 Orkestralni koncert. 21.15 Zbor in glasba. — Mor. Ostrava: 16.30 Radio orkester. 18.00 Plošča. 19.20 Koncert. 20.25 Praga. — Bratislava: 17.50 Radio orkester. 19.20 Ljudska glasba. — Leipzig: 16.30 Opera glasba. 19.30 »Tisoč in ena noč, fantastična opereta, J. Strauss.

Ob dežju, vetru in mrazu

in splošno vedno ob bladnih letnih dobah nadrgnite Vaše lice in roke dnevno z Nivea-Cremo. Toda ne samo zvečer, temveč tudi zjutraj, predno gresto na oster zrak.

NIVEA-CREME

Siln Vaš polt pred slabim vremenom in jo ohranjuje mehko in gčeno. Nivea-Creme se ne more nadomestiti ker temelji njen posebno delovanje na vsebinu eucerita, ki ga vsebuje edin le ta krema in ki neguje kožo. Ne pušča sijanja in rodila globoko v kožo, ker samo tako pride do pravega blagodejnega delovanja. Cenite po Din 5—, 10— in 22—, tube po Din 9— in 14—. Jugosl. P. Beiersdorfer & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva 24

Smučanje - najlepši sport!

Vsek sportnik hvali panogo, ki jo goji, vendar so pa smučarji tisti, ki najbolj zagrizeno trdi, saj ga ni »čer« smučanje. Zato hočemo spregovoriti nekoliko bolj o razmerju smučanja do drugih panog sporta.

Ce rečemo »sport«, je naravno, da razumemo pod to besedo najprej nekaj, kar pomeni telesne vaje. To pa ni čisto tečno, kajti tudi sonkanci in avtomobilizem sta sporta in ravno v teh dveh panogah nejdemo prav male telesnih vaj. Pri sonkanju bi, recimo kdo lahko trdil, da je to telesna vaja, ki nosi sanke nazaj v hrib. Pa pri vožnji z avtomobilom, kje so pa tu telesne vaje? Je pa vse eno sankanje in avtomobilizem sport, kajti ni sport samo telesna vaja. Zdravstvena gimnastika je telesna vaja, pa vse eno ne smemo gimnastike pristevati k sportnim panogam.

Sport počnejo nekateri tudi kot borbo. Pod tem pomenom bi nekako vsele sankanje in avtomobilizem kot sportni panogi! Morda! Gotovo ni, vsaj za sankanje ne. Koliko je pa danes tistih, ki so s sankami tekmovali čeprav se sankajo povsod, kjer so klanci. Kdo se ni videl na džel, v mestih, na vseh klancih razgreti rdečeljene mladine obeh spolov, kako vneto se vozi in drži po klancu. Vsi ti nikdar ne tekmujejo, pa jih je dosti več kot tekmovalcev, pa bi torej ne gojili sportne panoge? In ravno sicer je tisti, ki povzroči, da doživijo za celo življenje nepozabne trenutke. Je sankanje telesna vaja in sport?

Moj sošed, notar, straten levč, mi je nekoč prepričeval zatrival, da pravi lovec ne strinja divjadi, temveč v gozdu posluša utripanje narave. No in smučanje? Kotlikom smučarjem in turistom je nihov sport samo pretverza, da more poslušati, kako hrši sneg, katerega so vdele smučke v sled. Smučke so ravno tisto orodje, s katerim se smučar oddaliča stran od civilizacije v naravo.

Zato samo dejstvo, da je sportino gibanje nastalo kot protuteč civilizacije, pove dosti. Sport je zato nastal, da popravi kar je na človeku pokvarila civilizacija. Kajti civilizirani človek ne pozna več fizične borbe, odtujil se je radi tega od narave, in

to pomeni propadanje. Redki so, ki so opazili, kakšni kolosalni ljudje so tisti, ki žive v naravi, kmetje, gozdari, planinski pastirji itd. Kako kremeste znata izobliči narava. Ce torej, hočemo oceniti kako sportno panogo, moramo pogledati v koliko nas spravi v sklep v naravo. Sele potem, ko bi to ugotovili, bi lahko izrekli mnene o kakšni sportni panogi. Kajti najboljša sportna panoga je vedno le tista, ki nas popole ne pozaj v naravo.

Radi tega je sankanje, kakor tudi avtomobilizem sport, ker pridevno neposreden stik z očemi, ki jih ustvari narava sama. Vsi živci morajo delovati v smeri da preprečijo nevarnosti, ki jih ne poznamo. In to so stvari, na katere je civiliziran človek pozabil. Zato je ludi drsanje sport, ker moraš telo pilagoditi nevarnostim, ki ih ne poznamo, in ki nastajajo same od sebe. Načuti se moramo obvladati telo, in pri tem zadobimo občutek telesnosti, in to je tisto, kar je izgubil človek s civilizacijo. In konačno vse je za smučanje.

Kretnje pri smučanju niso graciozne, temveč silne, kajti tudi narava sama, v kateri nas popeljejo smučke, v naravo, v kateri je vse, kar diši po civilizaciji, onemogočeno. Greč preko zasneženih cest, v kraju, kjer prikazujejo začetni grmi na gotske tesnje slike iz prade. Namezan si sam nase, in na to, kar nosiš s seboj, od civilizacije in hišavnice sveta. — doživljal najlepše trenutke življenja. Pod vtisi, ki jih pa doživljam, postanemo skromni in se približujemo naravi. Zato ni pravno dovoljenje, če po vsem tem, kar smo povedali, trdim, da je smučanje najlepši sport.

Postal je svetovni naziv radi priznavanja narave in nje veličine. Onim pa, ki ga kot takega priznavajo, je pa narava sama vstisna pečat. Kdo je doživel vse te veličine v naravi, ta bo potrdil, kar smo zapisali. Kajti le smučanje je tisti sport, ki je pritepel civilizacije v naravo. Vsi drugi sporti so igra par ur, predvsem so pa odvisni od prostornosti. Le smučarju je na razpolago neomejen prostor, narava sama ga spreme v svoje okrilje. Zato bodo tudi smučarji, dokler bodo stale gore in padal sneg, ostalo kralj vseh sportov.

Višek zanimivosti boste gotovo

smučarska razslava

katero priredi v nedeljo 14. t. m. modna in športna trgovina za dame in gospode

P. Magotić - Gjubljana

Oglejte si tudi izložbe!

Nogomet v tujini

Zadovoljstvo v Pragi. Dolgo je bilo treba čakati, da je češkoslovaški državni prvak, praska Slavia, dobiti zadoščenje. Vemo že, kako nesrečno je to moštvo izpadlo iz tekmovanja za srednjeevropski pokal. Da dokaze svetu svojo moč, je Slavia povabilo v Prago dunajsko Rapidu, ki je letos zmagal v omembenem tekmovanju. Niso se motili oni, ki so verovali v češko zmago, kajti Slavia je zasluženo odpravila Dunajčane z 2 : 0, kar so z velikim veseljem pozdravili vsi gledalci, ki jih je bilo nad 10.000. — Jesensko prvenstvo je tudi že končano, kajti v nedeljo so se odigrala že zadnje tekme. Na prvem mestu je Slavia (12 točk). Drugi klub je sledijo v slednjem redu: 2. Sparta (10 točk), 3. Bohemians (10 točk), 4. Nachod (9 točk), 5. Kladno (8 točk), 6. Viktoria Žižkov (4 točk), 4. Teplitz (4 točke), 8. Meteor (0 točk). — V prijateljski tekmi je praska Sparta napram Židencem dosegla z 8 : 0 rekordno zmago in z zaupanjem pričakujejo Pražani zato od obih vodečih moštev najlepših uspehov v božičnih turnejah.

Ali je to mogoče? Letošnji nemški državni nogometni prvak v obenem večkratni berlinski prvak Hertha BSC je bil v prvenstveni tekmi s slavonskim Norden-Nordwest poražen z 7 : 0! Polčas 3 : 0. — Mogoče je to, kajti rezult

Dr. Anton Mahnič

(Nekaj misli ob desetletnici njegove smrti.)

»Mož se mora držati načela! Načel ljudje malo poznajo ali pa ne marajo sišati o njih, ker načelo zahteva celega Slovencev. Nikakor ne gre v načelih posušati. Dr. A. Mahnič.

Preteklo stoletje je dalo Slovencem tri velike Antone, tri škofe: Antona Slomška, Antona Jegliča in Antona Mahniča. Na eni strani Slomšek, na drugi Mahnič, na sredji Jeglič. Vsi trije so se držali načel, vse trije so bili takšni velikani, da doslej še nismo prave niti popolne podobe o njih. Pa je tudi ni tako lahko podati, čeprav bi kdo mislil, da je o veliki osebnosti lahko govoriti; a ni!

Naj bodo naslednje vrstice samo spominek, oponorilo na našega velikega kladivarja dr. Mahniča, ki je danes deset let — 14. decembra 1920 — odložil svoje kladivo, kateroga zvok pa še ni utuhnil, marveč nenehoma odmeva v naših dušah.

Vsek Slovec ima svojo posebno analogo, ki jo mora izpolniti v življenju, sicer ni storil, kar od njega zahteva dolnost, ni izvršil svojega poslanstva. Mahničeva analogia je bila, da je prinesel »več luči v mračne megle slovenskega javnega življenja ob koncu devetnajstega stoletja. Prišel je v onih letih, kdo ne pomenimo samo v Slovencih, temveč v celini Evropi nekako razdobje, čas idejnih in umetnostnih prevratov (podprtjal jaz), zaključek umetnosti devetnajstega in početka umetnosti dvadesete stoletja (Pregelj). Tako moramo vzeti njegov nastop in edino tako ga bomo najlaže in najbolje razumeli. V to prevratno in prehajajočo dobo, ko se je vse preminalo in ko je življenje dobivalo nove oblike, je posegel izklesan (dasi na robovih oster!) mož in spregovoril odločno besedo. Kar vsiljuje se mi slike miračne noči, ko se za gorami budi dan. Razni elementi lažijo po zemlji in nemoteno vršijo svoje delo. Tedaj pa vstane velikan dr. Mahnič in z Rimskim Katoličkom v roki posveti v mirno življenje noči. Vse začne vreščati in bežati, večje se zaletavajo v luč, ki se ne gane, dokler izza gora ne zažari juntranja zarja in beli dan. Nato se luč umakne drugam.

Tako se je dvignil dr. Mahnič in odšel, ko je dovršil svoje delo. Ni bil dolgo pri nas, pa je vendar pustil v našem kulturnem življenju sled, ki se ne bo nikdar zabrisala. Med Hrvati je bil sicer daje kot med nimi in v višji funkciji, kljub temu je težko reči kdo ima več od njegovega dela.

Mahnič je bil po naravnemu razumniku (intelektualist). Vsemu je iskal rešitve v peripatetični filozofiji, zgrajeni na neizprosnem silogizmu, ki je podlaga metafizike, v kateri se shranjuje vsa načela v eno načinjeno ento. S tega metafizičnega — mimogrede bodo povedano, da je Mahnič o metafiziki sploh rad govoril — stališča je motril vse kulturno, politično in gospodarsko življenje. Zategadelji ni čudno, ako je mož s tako utrjenimi načeli videl vse nenačelnost, nedoslednost in škumsarstvo, ki ga je bilo polno tedanje javno življenje (notabene tudi danes nismo brez tega!). Kar ni bilo v popolnem soglasju z njegovimi načeli, to je brez obzira obsegel in zavrgel. »Naš list naj alži razredi resnici,« je zapisal na drugi strani »Rimskoga Katolička. Temu načelu je ostal zvest vse svoje življenje brez ožir na levo ali na desno. Načelo nad vsem, načelnost v politiki, v slovstvu in v filozofiji, načelnost povsod! Pa odkritostvenost in poštostenost! Kdor ni bil tak, temu Mahnič ni prizanesel. A ne, da bi se bil boril z osebam, dasi je tudi pri takem boju »slo v vojski,« kjer moraš meriti v pisatelja, v njegovo delo, v njegovo besedo, v njegovo logiko. Sam je dejal: »Vse naša strogost in zlobnost in krutost je te teoretična, načelnostna!«

Uspel ni izstal. Leta 1892 se je eklical v Ljubljano (30. in 31. avgusta) prvi slovenski katoliški shod, »ker sicer ni šlo vse popolnoma po Mahničevih intencijah, ker so se dejanske razmere izkazale močnejše kot zahteve teorije. Toda vsekakdo je shod, in plod Mahničeve inicijative in čudovito vztrajne energije, ogromnega pomena za razvoj katoliške misli ter kulturnih smeri na Slovenskem sploh (dr. Srebrenič). In Mahnič sam je čez dve leti (1894) konstatiral v svojem listu: »Dosegli smo vso toliko, da so se nam pojmi zjasnili in da smo se od naših spoštenskih liberalcev v politiki, v slovstvu, v umetnosti — ločili.«

Posebno viden je Mahničev nastop proti tedanjim našim slovstvenikom, kjer pa se je tu in tam nekoliko zaletel. Ceprav trdi, »da knjig ne namerava ocenjevati leposlovno, ampak hčer raziskovali le vsebino, kakovost idej in nazorov, vendar se čestokrat obregne tudi tam, kjer ni bilo ravno sile. Malokdo, ki je takrat pisar, je ušel ostremu Mahničevemu očesu. Najprej je nastopil proti J. Stritarju, »ki je populistično slovstvo in k nam privilejel ne-slovensko svetobolje in nezdravi pesimizem. (Na »Zorinac je dobro odgovoril z »Vnitrnjem življenjem«, nato (deloma neupravičeno) proti Gregorčiču in pozneje proti Tavčarju; seveda tudi Åškeriu in njegovemu »piškavemu realizmu« ni prisluhnujal.«

Leta 1897 je odšel dr. Mahnič na Krk za šolsko odstotno škofije (netočen je bil 27. marca).

Svoje delovanje med Slovenci še ni dovolj

ocenjeno ne osvetljene njegove zasluge; še manj njegovo delo med Hrvati. Za to bo treba še mnogo truda in poštenega preiskavanja. Za sedaj je gotovo, da je bil kot vladika na svojem mestu in da je prav tako kot na Slovenskem globoko posegen v kulturno, politično in gospodarsko življenje vse Hrvatske in ga zasukal v svojo smer. In zdi se mi, da se je nam Slovencem spomin nanj veliko bolj odmalknil kot Hrvatom, ker je pač še nedavno živel med njimi.

Poglavlje zase zavzema v Mahničevem življenju njegov odnos do dijaštva. Sam je rekel: »Imejmo gorko srce, ljubeče srce, do dijakov! On ga je imel. Vse svoje življenje. Naučil pa se je te ljubezni od svoje matere (slovenska mati ima posebno zaslugo pri vseh naših velikanh: Krek, Cankar ...), ki je po znani slovenski gospodljubnosti pogostila njegove tovariše, kadarkoli so ga obiskovali med podčincami. Dikare je ljubil kot prefekt in ravnatelj v Gorici (kjer pa je bil prav za prav predpolgo, ker ni imel časa, da bi se poglobil v študentovske dušo in se ji približal) in kot izdajatelj »Rimskega Katolikata, v katerem je pozival mlade pisatelje k sodelovanju, raspisaval nagrade in njihove prispevke priobčeval v poseben »Dijaki prilog. Zlasti pa je valjabil dijaštvo, ko je bil škof na Krku. Preteč liberalizem, ki se je na nemških universitetih poležal naših študentov, je grozil, da so zaneseli tudi v domovino. Mahnič je takoj zaprl grozje nevarnosti, saj je vedel, da ima bodočnost naroda, kdo ima dijaštvo. (Tudi našega škofa Jegliča je zaskrbelo naraščajoče brezverstvo, pa nam je ravno pred pet leti in dvajsetimi leti postavil sredi ljubljanskega polja mogočno trdnjava katoličanstva!) Kakšno je bilo njegovo zaupanje do katoličkih študentov, dokazujejo besede, ki jih je izrekel malo pred smrto: »Če bi si vzgolil iz dijaštva le deset načelnih katoličkih narodovih voditeljev, sem brez skrbi za bodočnost.« Leto za letom je pisal dijakom prelepne in globoke poslanice, v katerih jim je dajal navodila za javno delovanje. In njegova zadužna beseda je veljala študentom: bila je to opora slovenskemu in hrvatskemu katoličkemu dijaštvu, ki jo je napisal že na smrtni postelji 25. septembra 1920. Nič manj kot štirinajst je njegovih poslanic dijaštvu, »ki pa so, žal, med Slovenci premalo znane«, kakor pravi dr. Srebrenič. Mahničev naslednik na krškem Škofjem sedežu in doslej najboljši njegov biograf. In ponavljajo za Srebreničem, »da bi napravil prelep dobro delo tisti, ki bi te poslanice, kakor sploh vsa pisma (tudi ona v »Rimskem Katoliku in v »Hrvatski straži«) zbral ter jih v posebni, primerno opremljeni knjigi objavil. V devetih letih te besede niso našle uresničitelja, ali ga bodo našle čez devet let?«

Mahničev življenje je tako bogato in njezino delovanje tako mnogovrstno pa obsežno, da ga v nekaj konstatacijah nikakor ni mogoče zajeti niti obdelati v takem članku. Ne. Za to bi bilo treba desetletnega dela in dolgega studija. Saj je n. pr. samo naslovov njegovih spisov v »Casus 22 velikih strani (ne da bi hoteli ceniti delo samo po kvantiteti!). Pisal je o cerkvi in cerkveni združnosti, o verskih zmotah in o razmerju med cerkvijo in državo in o dušnem pastirstvu, o politiki in narodnosti, o šolstvu in o vzgoji, o filozofiji, etiki in estetiki... Njegovo veličino so priznali tudi nasprotniki, in naj končam z besedami dr. Londerja, ki je dejal (»Naši zapiski, XII, 1920, str. 194): »Mahnič je ločil duhove na Slovenskem, pripravil diferencirano organizacijo slovenskega ljudstva in tako pospeševal naš narodni razvoj. Bil je sekularni duh, ki je vstipl dobit znak svoje osebnosti: pozitivno s svojim delom in negativno s svojim odpornom.«

Jože Zdolanji.

D. F. Debevec:

Kritično stanje boja proti tuberkulozi

Le malokdo uvideva in doživlja vso tragično globino dejstev in problemov, ki jih med nami poraja kužna jetika.

Navajeni smo, da one že nadloge, ki leto za letom ugonabljajo ljudska življenja, motrimo manj pozorno in manj resno. Nesreča motociklista, ubo nekje v daljin hosti, samoumor vsled nesrečne ljudne inženirije pri ljudeh več pozornosti in senzacije ko tiscokrat bolj smrtonosna, nesimpatična, »navadna« bolezni jetika.

Vsi uboji, smrtni nezgodne nam recimo poborio na letu sto življenj. Jetika jih uniči svojih tri tisoč, a preden ljudi stare, jih muči telesno in duševno dolge mesece ali celo dolga leta. Deset tisoč pa so med nimi v naši ožji domovini, ki so dalje časa bolni in trpeči, ne da bi jim pretila neposredna smrtna opasnost. Prvi in drugi so lahko vir okuženja in bolezni za druge.

Jetika ne povzroča senzacije, ne vzbuja toliko pozornosti, a v takšni splošni duševni neobčutnosti se dogajajo slike in prizori, ki morajo človeku seči v dušo. V prostorih, nevrednih človeškega dobrostanstva, stanujejo otrok begate družine a težko bolni očetom ali materjo. Kje je redna hrana, kje čisto perilo, kje večja roka za skrbno nego? Zaman vsako iskanje. Otroci so zapisani pogostemu okuževanju, bolezni in smrti.

Dandanes vsaj večino takšnih rodbin higijensko oskrbeli je popolnoma izključeno. Ne delajo si o tem nikakih iluzij. Osamitev vsaj večine kužnih jetičnih bolnikov, je kot prva zdravstvena naloga dandanes nemogoča.

Za osamitev, izolacijo, je treba primernih prostorov, bolniških zavodov. Kam naj pošljemo proletarjejetične (več kot 90% je takšnih), da ne bo nevaren okolici? Bolniki, ki se jim da še kaj pomagati, spadajo v posebne bolnišnice za bolne na pljuvilih. Navadno se da šele v bolnišnicu pre soditi, v koliko je pričakovati uspeha z morebitnim zdraviljenjem. Vsi nezdravni, ki jih ni več mogoče spraviti kot zdrave na noge, so hiralci. Ti potrebujejo snažne postelje, primerne hrane, tu in tam kakšno zdravilo, spadajo torej v hiralnico, ako nima doma lastne sobe in primerne nege.

V bolnišnicu bi se imelo vršiti odbiranje, sortiranje bolnikov za: a) bivanje v bolnišnicu in zdraviljenje v njej, b) za sprejem v zdravilišče (na 200 slučajev ozdravljivejetike bi našli jedva enega samega počinčnika, ki bi zmogel sredstva za sanatorijsko zdraviljenje); c) za sprejem v hiralnico.

Težki slučaji, ki so jim dnevi šteti, bi ostali lahko tudi v bolnišnicni. Zal so dandanes bolnišnice in hiralnice tako redke!

Sedaj lahko uvidevamo, da dandanes orom-

na večina ljudi, bolnih vsled jetike, teži v bolnišnici. Pravih bolnišnic za tuberkulozo pa sploh še nimamo, imamo v njih le par sobie, kjer ti, zdravnik, žudodelnik, naredi vsak dan sproti sledede dodež:

1. Sprejme vse, ki žele biti sprejeti; 2. razmesti vse sprejete bolnike v par sobieh tako, da bo vsak dovolj kubičnih metrov sraka, da bodo postelje higijensko na široko odmaknjene ena od druge, da bodo lažji slučaji zase, nekakšnji ločeni od drugih, da bodo vsi, ki težko sopajo in mnogo kašajo, sami zase, enako vsi oni, ki krvave, so smrtni bolni itd.; 3. Drži bolnike do konca, zatočeno slučaje vsaj običajne tri meseca, slučaje z zdravilnim pneumothoraksom vsaj pol leta, hiralce pa, ki ne spadajo v bolnišnico, do konca, morda še dolga leta.

Takšni dodeži so zač nemogoči. Zato se z dnevnim ponavljajo — zlasti sedaj v zimskem času — bridički prizori borbe za bolniške postelje, namejene jetičnim bolnikom. Postelje izprazniti ne more (kam naj gredo potem bolnik?), sprejeti navedenih bolnikov spet ni mogoče, saj so mnogokrat celo nosili zasedena. Jok, stok, zamera na vse strani. Ultra posse nemoj tenetur.

I takšnih okoliščinah je redna borba proti tuberkulozi nemogoča. Zoper in zoper pride dom do nedovzbenega sklepa: treba je novih zavodov, bolnišnic za bolne večjetne jetike. Toda vse ta program se skriva na finančnem vprašanju. — Če se za druge naloge dobi dobi denar, katerih rešitev ne bo nikomur podplašila življenja ali ga celo rešila, potem se mora dobiti tudi za pobijanje jetike, ki nam samo v oči domovini pobira letno do 3000 žrtev. Kako bomo torej dan prej uresničili naš program? Za to naložo so v prvi vrsti poklicani oni činitelji, ki proračune sestavljajo. Mislim pa, da bo bolj bolje, če naš načrt na siroko zasujemo. Zato predlagam sledoče svojevrstno finansiranje: Uredite naš poseben davek za pobijanje tuberkuloze.

Beseda davek je osovražna. Vendar pa se da zadeva tako urediti, da nikdo ne bo z njim preveč prizadel, a program boja proti jetiki bo le najlažje udejstven. Ta davek bi imel striktno nalogo, da krije le izredne izdatke v antituberkuloznem boju, namreč, da da finančno moč za zidavo nujno potrebnih bolniških zgradb, zlasti bolnišnic in hiralnic. Leten efekt tega daveka bi moral znašati za dravsko banovino 800.000 do 1.000.000 Din. S tem bi bilo najnajnješje stavbe ena za drugo zagotovljene.

Naj beseda davek prav nikogar ne plaši. Dejansko se že doslej — toda nesistematsko — potroši

NAHOD odstranjanje

NOSAL prašek,

ki je povsem neškodljiv, ker se ne uživa temveč vdihava (vnošava).

Nosil Vas varuje gripe.

Kupite si Nosal tako!

Proizvajalec: Lekarna Mr. BAHOVEC Ljubljana.

za negovanje in preživljivanje jetičnih mnogo več, kakor se bo potrešilo po začetku obratovanja zmisljjenih zavodov. Koliko trošijo že občine, bolniške blagajne, razne razvodne ustanove leta za letom za svoje jetične člane in podpirance, o tem bi vedele poročali najbolje ena sama. O upravnosti davka, namenjenega proti-tebri, po kratki presoji ne more biti dvojbojni. O čemer se da debatirati, to je le praktična porazdelba in pobiranje tegu davka. Zamišljam si to porazdeliti tako:

Vsota okrog 1 milijon Din odpada letno na dnevno moč dravsko banovino. Na počinca bi prišlo leto ca 1 Din. Pravilno pa je, da one gospodarske ustanove, ki izkazujejo pri svojih nameščenih večji odstotek jetičnih obolenj, več dajejo, kar so v nizkim odstotkom tuberkuloze. Uporabljati bi bilo treba zlasti statistiko OZUD in drugih bolniških blagajnj. Kraji brez večje industrije, to je zlasti kmečke občine, bi pobrali prav nizke doklade kot proti-tebave davek. Višina doklada naj odgovarja številu slučajev jetike v okraju (po statistiki Higijenskega zavoda). Določena bi bila skupna plačevanja 1–10, najnižja postavka 10 par na osebo, najvišja 5 Din. V kmečkih hribskih občinah z okrog 500 prebivalci in z malo smrtnimi slučaji jetike, bi plačevali proti-tebave davek največ 200 Din letno, ki bi se porazdelili občinom po davčni letstvici. Toliko zmore slehram občina. Mnoge občine te sedaj izdajo letno v slične serhe mnogo več.

Beseda davek je osovražna. Vendar pa se da zadeva tako urediti, da nik

Maribor

□ Pontifikalna služba božja bo na obletnico rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra v tukajšnjem stolnici s pričetkom ob 10 ter z zahvalnico. Po cerkveni slovesnosti se bodo v sprejemniči na okrožnem inšpektoratu sprejemale izjave udostoti kraljevskemu domu. Zvečer pa priredijo častniki mariborske garnizije v veliki Unionski dvorani edini pleš.

□ Dr. Aljchin v Mariboru. Včeraj s popoldanskim brzovlakom je priselil v Maribor svetovni šahovski mojster dr. Aljchin. Na klovdor so ga sprejeli zastopniki državne uprave, mesta, šahovskega kluba, tujskoprometne zveze ter številno občin tvo. Zlasti veliko zanimanje je kazalo za odličnega šahovskega vejška dijaška mladina. Dr. Aljchin se je nato odpeljal na Falu ter si z zanimanjem ogledal tamošnje naprave; obdravska prestolica s krasno lego in zdravim podnebjem šahovskemu velemojuštu zelo ugaša. Zvečer ob 20 pa se je v kapenski dvorani pričela sljutja bitka na šahovskih deskah z odličnimi mariborskimi žabiški.

□ Mariborsko in okoliško trdke opozarjam, da se sprejemajo novoletna voštila za »Slovenec« v tukajšnji upravi liste na Koroški cesti 1 do vključno 20. t. m.

□ Kmetska zveza v Mariboru. Na občinem zboru mariborske Kmetiske zveze v sredo dne 10. t. m. so se izvolili v vezino načelstvo: Ivan Serbinik, posestnik in banski svetnik, Svečina; Matvej Deželak, posestnik, Sv. Miklavž nad Laškim; Stefan Falež, posestnik, Orlova vas; Jožef Klekl, župnik, Crenčovič; Beno Kotnik, posestnik, Podkraj pri Gučanju; Marko Kranjc, tajnik, Maribor; dr. Josip Leskovar, odvetnik, Maribor; Alojzij Mihelič, župan v banski svetnik, Celje; Matija Napotnik, Tepanjski vrh pri Konjicah; Jakob Rajh, banski svetnik, Ljutomer; Martin Steblonik, župan v banski svetnik, Smartno ob P.; Ivan Turk, posestnik in načelnik okrajnega cestnega odbora, Smarje pri Jelšah; Ivan Vesenjak, vpokojeni minister ter član VZS Krčevina pri Mariboru, ter Ivan Vrhnjak, posestnik in gostilničar, Sv. Jedert pri Slovenskem.

□ Se eno table za ališiranje »Slovenec« je oskrbel mariborska uprava na Kralja Petra trgu; s tem bo mnogim, ki stanujejo v magdalenskem predmestju in ki si radi težkih gmotnih razmer ne morejo kupiti lista, omogočeno, dnevno seznanjati se z najnovjimi domačimi ter svetovnimi dogodki.

□ Mariborski rezervni častniki se pozivajo, da se udeležijo pontifikalne službe božje v stolnici na obletnico rojstva Nj. Vel. kralja, zvečer po elitnega plesa; kol vstopnica k plesu velja članska legitimacija (velja tudi za žene in neporočene hčerke).

□ Smrtna kosa. V starosti 73 let je umrl v Vrtni ulici 17 posestnik in vrtnar Mihail Pozar. Blagi pokojnik je bil doma iz Rojana pri Trstu in je bil zlasti v primorskih krogih znan ter obče spoštovan. Pogreb bo jutri ob 15 iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

□ Izvanredna izbira krasnih modernih in cenjenih kravat v specijalni trgovini kravat Pešenka, Maribor, Vetrinjska 24.

□ Članski nesreči. Težko ranjeni pomožni delavec, Ivan Šoemeni je že prišel k zavesti, vendar radi občutnih notranjih poškodb še ne more govoriti.

□ Opozorjam na veliko zalogo manufakturne modnega blaga in posteljnih odev po solidnih cenah. Kühar & Hrovat, Maribor, Aleksandrova 9.

□ Tragične smrti je umrl včeraj dopoldne v svoji trgovini na Glavnem trgu obče spôštvani in ugledni mariborski trgovec 57 letni Martin Gajšek, mož poštenjak, med najsolidnejšimi mariborskimi trgovci, ter pri vseh radi svojega plemenitega značaja priljubljen in čisljan. Pokojni Gajšek je bil svojcem, za katere dobro in lepo vzgojo je poskrbel, vzoren oče; v očeh svojih nameščencev in prijateljev ter znancev je bil vseskozi dobričina. Njegovo gmotno stanje je bilo radi njegove poslovne solidnosti zelo dobro ter je pokojni Gajšek s pridnostjo in delavnostjo dosegel, da je bil med denarno najbolje fundiranimi mariborskimi trgovci. V poslednjem času so opazili njegovi dragi na njem očitne znake duševne depresije, ki je povzročila, da je pokojnik v gotovih treh brez najrahlejšega vzroka ali povoda zahteval kakor otrok; ti znaki duševne depresije so se tekmo predvčerjajšnjega dne zelo zatrili, tako da se je pokojnikovih številnih prijateljev in znancev jela polačati skrb radi njegovega zdravstvenega stanja. Pokojnikovo truplo so prepeljali na pobreško pokopališče, odkoder bo jutri iz kapele ob pol 16 pogreb na magdalensko pokopališče. Pokojniku blag spomin, ostalim naše globoko in iskreno sutičje.

□ Pohorska politika je naslov tedniku, ki ga pričemo izdajati te dni mariborski planinci in očlega bližajočemu se tradicionalnemu vsakoločnemu planinskemu večeru; uredništvo je prevzel znani in priljubljeni »planinski pesnik« L. Zoržut.

□ Cajni rum, naftinejni, si napravite doma iz originalnega »Rumol-a«, katerega dobite samo pri Thür. drogeriji Maribor, Gosposka ulica 19.

□ Radio »Norac«, Berlin, zastopstvo Josip Wipplinger, Maribor, Jurčičeva ul. 6. V nedeljski četvrtki se je v inseratu pod gornjim naslovom utihotapljačka napaka. Radio »Norac« je kot prva nemška trdka konstruirala radijski aparat s popolnim priključkom na električno točko 1927 — ne pa kakor je bilo objavljeno 1907.

□ Frenchcoat, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snozni čevljci in snozni škrnji, galosje, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vso manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroška 9.

Mariborska okolica

V Rošpohu sta v noči na 3. avgust navallila 45 letni Ivan P. ter 66 letni Ivan M. drug na druga. Pri tem je zadobil Ivan M. z ročico udarec nad desno senco in teme glave; udarec sta bila tako silna, da sta prebila celo okostnico. Ivan P. pa je dobil štiri poškodbe; Ivan M. mu je skoraj odsekal nos, tako da so mu ga s šivji morali uravnavati; razen tega je Ivan P. zadobil dve poškodbi v desno nadležje; s topom delom motike pa mu je Ivan M. še zlomil levo ključnico. Včeraj sta oba sedela na zatočni klopi in sicer sta oba dejanja priznala, krivdo pa zanikata. Ivan M. je dobil pet mesecov stroge zapora ter dveletno preprečen zahajjanje v goščino; Ivan P. pa na štiri mesece strogega zapora.

□ Laporja je 52 letni bivši pekovski pomočnik Avgust Žerjav tako nešrečno spadral na cesi, da si je pri padcu zlomil desno roko v ramenju. Prepeljali so ga v mariborsko splošno bolnišnico.

PRI ZAPRTJU

Vzemite zvečer 2-3 male Arlin-draže in zjutraj boste imeli normalno izpraznenje. Dobivajo se v vseh lekarnah. - Vsebina skaljajo po 8 din za doza za 4-krat.

Kranj

Novoletna voštila za »Slovenec« sprejema uprava in vse njene podružnice. Trgovali in obrtniki, ne zamudite te prilike za najboljšo reklamo!

Tujski promet v novemburu. Dopolnilo je 110 Jugoslovjanov, ki so prenočevali 110 noči. Avstrijev 11, 11 noči, Čehoslovakov 8, 8 noči, Angležev 1, 1 noč, Francuzov 1, 1 noč, Italijanov 5, 5 noči, Nemcov 6, 6 noči, skupno 137 tujcev, ki so ostali v Kranju 137 včeraj.

□ V nedeljo popoldan. Prosvetna družina »Gordija«, oddelek »Pomladka« redčega krizice na državni realni gimnaziji v Kranju, bo priredil danes ob 4 popoldanu v dvorani Ljudskega doma »RUR«, kolektivno drame v treh dejanjih s predigom od K. Čapka, Režira prof. Niko Kurel. Med odmori bo igral džejski orkester. Začimanje za igro je zelo veliko, zato si pravočasno eskrbiti vstopnice. Dijiskom je g. svetnik Škrbec odstopil dvorano Ljudskega domu brezplačno v uporabo.

Trbovlje

Novoletna voštila za »Slovenec« sprejema uprava in vse njene podružnice. Trgovali in obrtniki, ne zamudite te prilike za najboljšo reklamo!

Podžupan g. Ignac Siter se je radi varčevanja občinskega gospodarstva odpovedal dosedanjem plači. Tudi g. župan Vodušek si je znižal placo za 1000 dinarjev mesečno.

Danes v nedeljo ob 4 posetimo dobrodelen akademijo v državnem domu. Vstopnina je samo 3, 2 in 1 Din.

Danes v nedeljo ob 9 dopoldne bo javen shod v Delavskem domu. Poročilo bo o nabavnem prispevku in položaju delavstva.

Jesenice

Novoletna voštila za »Slovenec« sprejema uprava in vse njene podružnice. Trgovali in obrtniki, ne zamudite te prilike za najboljšo reklamo!

Kranjska industrijska družba je z novim letom odpovedala pred leti sklenjeno kolektivno pogodbo med delavstvom in družbo.

V nedeljo bo v Krekovem prosvetnem domu sesanelek Šman-tva skupine kovinarjev Jug. Strok. Zvezne na Jesenicah. Ker je dnevnih red sesanka izredno važen, naj nihče ne izostane od udeležbe. Vabilo je dубilo celokupno člansvo.

Krekova knjižnica je zdaj zopet urejena in posluje redno vsak torek in petek ob 8-10 zvečer v ponedeljkih ob 5-6 popoldne. Ta dan zlasti za šolsko mladino. Knjižnica je v zadnjem času dobila veliko novih del. Zato se je pridno poslužuje. Izposojevalna je malenkina.

Pogovor s tovarniškim delavcem, kateremu je ime Nikolaj. »No, Miklavž, kaj ti je prinesel Šmilavž?« Odgovor: »Redukcijo.« Ko je fant to spregovoril, je stopil za steber ter se razjokal. Njegova mati je vdova po možu, ki je skoraj 50 let služil KID in nikdar prejel niti flika pokojnine. Sin, ki je bil materi v podporo, mora že nekaj mesecov v vojakom in gotovo bi bilo obenem v znani meri pomagan, ako bi do takrat mogel služiti si svoj borem kruh. Tudi drugi delavci, ki gredo po mladi v vojakom, so odprišeni, več starejših pa predlaganju in upokojitve.

Obrtno društvo na Jesenicah priredi v nedeljo 14. t. m. ob 10 dopoldne v risalnici osnovne šole predavanje za obrtno vajenštvo in njih vzgojiteljev o alkoholu. Predaval bo g. Puhar, uradnik Higijenskega zavoda iz Ljubljane. — Odbor društva obrtnikov na Jesenicah.

Kamnik

Novoletna voštila za »Slovenec« sprejema uprava in vse njene podružnice. Trgovali in obrtniki, ne zamudite te prilike za najboljšo reklamo!

Dramatični odsek društva Kamnik bo vprzoril danes ob pol 4 popoldne smehta polno burko »Dobri stricek«. V glavnih vlogi bo nastopil načinobranec Šimek Račev Šimen, ki je poznan že iz več njegovih vlog kot izborni komik. Tudi režija je v njegovih rokah. Ker je čisti dobrek namen v krajevnemu odboru vojniki invalidov, se pričakuje obilen poset.

Litija

Novoletna voštila za »Slovenec« sprejema uprava in vse njene podružnice. Trgovali in obrtniki, ne zamudite te prilike za najboljšo reklamo!

Državni izpit za naddavkarja je pred državno komisijo v Belgradu z odličnim uspehom naredil g. Lojze Jagodič, starešina davčne uprave v Litiji. Priljubljenemu uradniku in družabniku iskreno čestitalo!

Smrtna kosa. V Smartnem pri Litiji je umrl v četvrti starosti 84 let g. Vinko Watzak, upokojeni uradnik meroizkuskoga urada. Vselej svojega lepega in mirnega značaja je bil v vseh družbah odlikovan. Pokopali so ga v petek na Šmarjev pokopališče v Smartnem. Spremili so ga ga. Šmil.

Brez posebnega naznania.

pevsko društvo »Zvone in mnoga znancev in prijateljev. N. v. m. p.!

Sklip sv. misijona. V litisi podružnični cerkvji se je vršila sklepna pridiga v nedeljo zjutraj ob sabito polni cerkvni vernikov. Govoril je š. g. pastor L. Šavelj, ki je s svojimi misijonskimi pridigami mareska era mladeno in neverno dušo spreobrnil. V pondeljek popoldne na praznik pa je bila v Smartnem, v dekaniji cerkvi, sklepna pridiga za Smartno. Ljudstvo se je kar trlo. Znak časa in razmer, da liče več veri vernikov upanja in tožbe v cerkvi, v molitvi. Lahko se reče, da je bil obisk letosnjenih misijonskih pridig v obeh cerkvah, v Smartnem in Litiji, rekorde in samo g. pridigari je iz sreča hvaležni za ves njihov velik trud in potrjenje. Bog plačuje!

Tradicijsni Miklavžev sejem se je vršil mesec na praznik v pondeljek, v torcu v znamenju dežja, blata in slabih kupčev. Kmetje so prgnali se precej živine, nad 300 glav. Najboljši par vček so proti po 9.25 Din, drugače so se ukala cena okoli 8-9 Din, krave okoli 6 Din. Prodalo se je le malo živine, ker so kupel povečani ljubljanski mesarji povpraševali le po lepi rejeni živini. Tudi kramarji, katerih pa je bilo precej manj kot prej leta, so pritoževali nad slabim kupčevjem, ker kmetje, ki so njih glavnimi odjemalcji, nimajo denarja, pravijo da niti za sol, kaj se za drugo. — Znak težke gospodarske krize. Značilno je tudi dogodek, ko je kmetje, ki je kupil slabivo, zaviljal, da je to težko gospodarske krize.

Razpisano je mesto zdravnika za zdravstveno občino (D. M. Polje, Dobrunje) s sedežem v Vevčah. Tako dobimo prepoprbenega zdravnika, ki bo v slučaju potrebe tudi v nočnih urah na razpolago, ter tako prihranjeni strščki in denar.

V večki papirnic ista prisila v pogon glasilni in likalni stroj. Siroja sa brzoteka, najmoderne se konstrukcije, na električni pogon, edina te vrste v Jugoslaviji. Delavščko se sicer veseli napredka in modernih naprav v tovarni, a vendar s strahom glede v bodičnosti, kako mu boče stroj izpodrivali zaslužek. Vodstvo podjetja je došlo do zavrnitve v tem oziru. Delavščko upa, da bo bodoče podjetje socialno rešilo vprašanje zaposlitve.

Prihodne leta bo, kakor zopet, mnogo privlačnikov zidal na parcelah okrog postajališča. Tudi nekaj obrtnikov si želi svoje obrave sem prenesti. Med drugimi je kupil slabivo parcele za svoje letno bivališče ljubljanski advokat g. Treo.

Tukajšnje kat. Prosvetno društvo je imelo 1. t. m. svoj letni občini zbor ob precejšnjem udeležbi. G. predsednik Štefan je v krasnem govoru očital ponavljenega zgodovinskega dne za nas Slovence, slavil zasluge in hrabrost naših bratov Štefanov in Hrvatov, izrazil neomejeno vzdoljstvo in zadovoljstvo z izvedbo vodilnega delavnika.

Skratka se je po avila v našem mestu, in to pri dveh družinah. Ukrnilo se je vse potrebno.

17. decembra bo v mestni dekaniji cerkvi ob 9 dopoldne slovenska sv. maša z zahvalno pesmijo.

Višnja gora

Zivinozdravnika zopet dobimo. Ponovno že smo pribili resnico, da je živinozdravnik pri nas v našem okraju nujno potreben. In ko je bilo z zakonom, da naj ima vsak okraj samo eno državno nastavljeno živinozdravniško mesto — pri nas s sedežem v Litiji, pri nas brem pomena, ker je naš okraj tako nesredno prideljen okraju Litija, da moraš iti tja skozi Ljubljano, ali pa dolgo težavno pot čez hribe. Zato se je akcija, romale so proučje za državno živinozdravniško mesto v Vilenji gori, in celo depuracija pri najvišjih mestih je ponovila naše pravne pravilje in zahteva — iti uspelo je. Iz zanesljivega virja vemo, da je pri nas državno živinozdravniško mesto zopet ustavljeno in kot čujemo, z nekajko vedno področjem kot preje. Oblaš

Mali oglasi

Pere do Din 35 — napre
ernice iz duha, volne in bombaža
Kemično čiščenje perja Din 15 — kg
FEIN, ZAGREB, Žrninski trg 17

Službe isčejo

Pošten sluga

28 let star, želi premeniti službo s 1. januarjem 1931 ali pozneje. Najraje gre kaj bančni ali pisarniški sluga, event. tudi k zdravniku. Naslov pove uprava »Slov.« št. 14.037.

Upokojenec

več slovenskega, srbo-hrvatskega in nemškega jezika in knjigovodstva želi primerne službe. — Ponudbe na upravo lista v Mariboru pod »Zanesljiv in vesten.«

Kmetski fant

pošten, z dobrimi sprivednimi, vojačino prost, išče službe sluge ali kai primernega. Nastop takoj ali ob novem letu. Cen. ponudbe pod šifro »Posten.« št. 14.030.

Kuhar

išče službo za boljši kuhinjo v hotel, restavracijo ali kam drugam. Nastop z novim letom. — Alois Kumer, Doline Kamec 45, p. Novo mesto.

Kuharica-gospodinja
srednje starosti, ki je že sedem let v župnišču več let v župnišču več mesta. — Vajena je vseh gospodinjskih del in živinoreje. Nastop z novim letom, najraje zoper v župnišču. — Naslov v upravi pod štev. 14095.

Natakarica

hčje mesto takoj v kakem bufelu, vrzme tudi gostilno na račun. — Ponudbe pod »Kaveje zmožna.«

Priden fant

išče službo pri dobri družini na deželi za januar ali februar. Pismene ponudbe prosi na upravo »Slov.« pod št. 14.092.

Vzgojiteljica

z znanjem sloven., nemškega jekla in klavirja išče mesta k otrokom. — Cen. ponudbe pod šifro »Ljubiteljica dece« 14098.

Gospa srednjih let
išče mesto gospodinju pri samostojnem gospodu. — Najraje izven Ljubljane. Vajena tudi gostilne in dobre kuhe. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Nastop takoj.« št. 14.112.

Samska ženska

išče mesta hitrice. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.113.

Službo špulerce
iščem v kaki pletilni tovarni. Najraje izven Gorenjskem. Marija Šolar, Sr. Dobrava, 6, Podnart.

Berite Slovencu
in oglašujte v njem!

Zasluzek

250 Din na dan

zaslužite v Vašem okraju. Pisite tovarni Person Ljubljana. Poštni predel 307 — Znamko za odgovor.

Hitrejši smo kot živiljenje

S kom storite veselje Vaši obitelji? Samo s prevezom mojega hitrostnega zastopstva. — Naši predmeti so brez konkurenčne. Samo kupčija prineše denar. — Sprejemimo 100 agentov proti 60% proviziji. — Pod »Unicum — USA.«

Učenka

hči dobrih kršč. staršev poštena, nadariena in pridržna, se sprejme v trgovina moej blaga na deželi. Dana je prička, da se izvodi gospodinstva. Oskrba v hiši. Dopise pod »Učenka« št. 13964 na upravo »Slovenca.«

Dopisnike

pozbeno iz manjših in najmanjših krajev dravskih baronije išče informacijsko podjetje. — Ponudbe pod »Vesten 10.« na upravo »Slovenca.«

Kuharica

dobro izuredna hčica in poštena, z dobrimi spravedlji, srednih let, dobri trdno službo pri fini držini treh obeh v večjem trgu Doleniske Ponudbe pod »Vermiana kuharica št. 14036. upravi »Slov.«

Hlapec

Sprejme se 1. januarja na večjem posetvu v bližini Ljubljane hlapec, ki je dobro vajen pri konjih in zna vsako delo. Biti mora pošten, trezen in zanesljiv. Plača po dogovoru. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko: »Priden.« št. 14.056.

Učenca

za mehanično obrt se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. F. Ratiel, Ljubljana, Karlovška c. 4.

Sprejme se

mladjo, sposobno in več z žamstvom Din 2000 iščem za svojo gostilno. Pošte in ponudbe poslati na — Ivo Vranešič Sunja.

Kmečko dekle

iz krščanske hiše, pridno in poštano, ki ima vesele do dela da se ne smreje kaj učenka v gostilno in trgovino. — Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Nastop takoj.« št. 14.067.

Prikrojevalec

stalno mesto dobi dobro izučen čepljarski prikrojevalec dornih delov samo za fina dela. Plača dobra. Nastop takoj. — Brata Naghi čepljarska Žiri.

Poizvedbe

Psa volčjaka

sta se zgubila, eden brez drugi z znamko 1175, slišita na ime Črt, Kazan. Sporočite proti nagradi Amaliji Ogrin, Ribniška 11, Moste.

Pouk

Dijak
išče instrukcijo iz nemščine in francosčine. Ponudbe pod šifro »Dijak.«

Solerska šola

oblastveno koncesionirana, 1. GABERŠČIK, bivši komisar za solerske izpitne. Ljubljana Bleiweisova 52.

Za zidarske mojstre

Instrukcije za pripravo k ispitom za zidarske mojstre prevzame I. Ogrin, stavbenik, Ljubljana, Grubergerje nabrežje 8.

Solerska šola

prva oblast konc. Čamenik Ljubljana Dunajska c. 36. Jugoautol — Tel 2236 Pouk in oraklne vožnje

Nikak mojster

ne pade z nebom. Sprejmemo potnike za prodajo alpacca-jedilnega pribora v elegančnih kasetah. — Naš pribor je prvovrstne proveniente, naše cene brez konkurenčne. Kulturni ljudi obdarjujo. Z našo bogato izberjo. Razenega pride nadaljnji 30 predmetov za božič. Božičku se včasih mudri — zato potniki pišite se danes na Razpoljalilico Sapiro, Miklošičeva cesta 14/l.

Parcelska pošta

solnčna, zračna s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo se odda. Hrenova ul. 9.

Hiša

na Izanski cesti št. 29 se takoj odda eni ženski. — Poizvedbe se istotam.

Lepa soba

solnčna, zračna s posebnim vhodom, meblirana ali prazna se odda eni ali dvema osebam takoj ali pozneje Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14094.

GRESITE MNOGO

čak ne čitate redno

SLOVENCA

Najlepše Božično darilo je MALI CONTINENTAL pisalni stroj!

Samoprodaja: IVAN LEGAT

specijalist za pisarniške troje

MARIBOR

Vetrinjska ulica 50

Telefon int. 2434

Zenitbe

Dekle

čedne zunanjosti, ki ima posetovo na deželi, želi poročiti solidnega rokodelca z nekaj gotovino. Ponudbe s sliko na »Danica 2«, Maribor, Cvetlična 35/l.

Objave

Preklíc

Podpisani obžalujem, da sem v podzavestnem stanju imenoval uglednega trgovca g. Elija Goleža tečem kar ni bilo na mestu. — Franc Krampalj.

2 dijaka ali 2 gospoda

sprejem v centru mesta. Naslov pod št. 14118.

Meblirana soba

lepa, z posebnim vhodom se odda na Mirju. Več pove uprava »Slovenca.« pod št. 14096.

Stanovanje

2 sobi in kuhinja, klet, drvarnica, elektr. luč in druge pritlikine, se takoj odda. Lepa zračna lega. Blizu postaje, cerkev in avtopostope, pri D. M. v Polju. Izve se v upravi lista pod št. 14099.

Petsobno stanovanje

se odda s 1. februarjem radi izselitve iz Ljubljane v novi palazi Vzajemne zavarovalnice na Miklošičeve ceste v Ljubljani. Stanovanje komfortno, plin. Pojasnila pri ravnateljstvu »Vzajemne zavarovalnice.« — Telefon 25-21 in 25-22.

Posestva

od 2 do 600 oralov ugodno preda Posredovalnica Maribor. Sodna ulica 1.

Citajte in širite »Slovenca!«

Enosobno stanovanje

oddam mirni stranki. — Kvas, Ciglarjeva št. 37, Moste.

Stanovanje

enosobno, z elektriko in pritlikinami oddam stranki brez otrok. Karlovska cesta 5.

Več gospodov

se sprejme na stanovanje in hrano takoj. Vodmat, Društvena ul. 23.

Meblovana soba

s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo se odda. Hrenova ul. 9.

Soba

na Izanski cesti št. 29 se takoj odda eni ženski. — Poizvedbe se istotam.

Parcela

blizu Urbančka Stožca št. 2 se v nedeljo 14. decembra ob 3 pooldne ugodno proda.

Enonadstropna hiša

nova, dvostanovanjska, in vrt, ob Dunajski cesti, se proda za 170.000 Din. — Vprašati v društvu posetnikov. Salendrova 6.

Hiša, vrt in gozd

v občini Rakov, naprodaj pod »1931/P.«

Hišica

s trgovino z mešan. blagom, enonadstropna, z malim vinogradom in zidanico. vse poleg hiše, ob Črnomelj. Straža-Zumberk, pripravno tudi za obrnika ali rokodelca. naprodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14097.

Vrednostne papirje

skrčke obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur.« Ljubljana Šelenburška ulica 6/I, tel. 30-52.

Smoking

skorov in zimska suknja se proda. Poizvedbe se Rožna ulica št. 7.

Kanarčke

izborne harcerje-vervivce odlikovanega rodu, prodaja H. Subič, Dalmatinova ul. št. 10/I desno, po 100 in 200 Din. samice po 50 Din.

Orehova spalnica

politirana, 12 komadov proda T. Sitar, Šmilhel pri Novem mestu.

Pisalni stroj

prvovrstni, tovarniški nov, prodam ali zamenjam za rabljene. Naslov v upravi lista pod št. 14103.

Za koledarje

hrbitičke po nizki ceni, in dnevne bloke štev. III po 1 Din dobiti v trafički Goli & Pompe, Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Božična razprodaja

Radio Bar

NIZKE CENE

OBROKI

Zahlevajte brezobvezno ponudbo!

Moderna Radio-delavnica — Moderniziranje Radio-aparatorov
Strokovno polnjenje Radio-akumulatorjev vseh velikosti

Mestni trg št. 5

le Din 8-

Telefon št. 2407

Glasba

Pianine, orgle
harmonije, piščali in ventilarije za orgle izdelujejo načene Anton Dermit, Radovljica.Mandolino, bisernico
prodam. Naslov v uprav. »Slov.« pod št. 14103.

Klavirji

Za Božič najpametnejše in najlepše darilo.

Kupujte na obroke

od 400 Din

prve svetovne fabrikate Bösendorfer, Steinway, Förster, Höglz. Stigli originali, ki so nesporočno najboljši (lahka precizna mehanika). Prodaja je izključno le sodni izvedenec in bivši učitelji Glasbenih Matic.

Alfonz Breznik

Mestni trg 3.

Načene načne izposojevalnice

Nov harmonij

4 oktave, 2 vrsti ježičkov, 6 reg. in 1 kolenik, prodam. - Trante Anton, izdelovatelj harmonijev - Žabnica, Škofja Loka.

Pianino

črna, skoraj nov, ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14119.

Klavirji

Zaloga in izposojevalnica klavirjev. - Strokovnasko popravilo in čisto ugaševanje. Nizke cene, tudi na obroke. - Tovarna klavirjev: Warbiniček, Ljubljana, Gregorčeva 5, Rimská c. 2.

Razno

Vegetarijanci
odrešeniki krize

iz vse Jugoslavije, združite se v načne gospodarsko in živiljensko-reformno podjetje. Vegetarija, Maribor, Koroška 10. - Prijave brezplačno, odgovor tri znamke.

Radio

3 cevni zvočnikom, akumulatorjem in priključkom na električni tok, se zamenja za harmonij. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 14068.

Ako želite kupiti

na obroke

obrnite se na
Kreditno zadrugo
detajlnih trgovcev
v z o z v Ljubljani
Cigaletova ulica 1
(zraven sodnje).

OBRT

Halo! Halo!
Vsako nedeljo v gostilni pri Španu počen puran; toči se najboljši cviček in druga Štajerska vina. Postrežba točna in solidna. — Se priporočam!

Lepa asilce

domač proizvod — zato cereje, posamezne svinete Družine, sv. Tri kralje pastirčke, ovčice in razne kipe iz žganje gline nudi.

FRANC KONJEDIČ
Ljubljana, Sv. Petra c. 24.

Milinart

Bi prosto sijo in lefmen
kunite načene obi.
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljiva cesta 24
Veletrgovina žita in moke

A. GOLOB & ROMP.

LIJUBLJANA, Puhtjeva ulica 3,
Izdelenje emaliranih peči.
Popravilo vseh vrst podes
emaliranih peči in Lucovih peči.
Splavo klesarstvo, instalacija
streljovodov. Zaloga samotne
oneke. Cene konurenčne.

Pozori

Cenj. damam in gospodom se priporoča briški in damski salon »Polance, Kopitarjeva ulica pri Jugoslovenski tiskarni.

Gramofone

tivalne stroje, otroške vozičke in kolase popravlja najboljše specjalne mehanične delavnice Justin Gustincič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narod. doma.

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudijo načene.

RUDOLF RADOVAN

tapetnik Mestni trg 13.
Ugodni nakup morske trave zime civila za modroce in blaga za prevleke popravlja.

BOŽIČNA DARRILA

Primerna - Koristna - Po znižanih cenah

ZA ŽENSKE PLASČE:

Modno voljeno . . . od Din 70— naprej

ZA ŽENSKE OBLEKE:

Moeno voljeno 108 cm šir. od Din 60— naprej

Rips, Krepl voln. 110 cm šir. od Din 90— naprej

BARZUNI, FLANELE, BARHENTI NAJCENEJE

Schroll šifon Din 12—, 14—, 16—, 18—, 20—

ZA MOSKE OBLEKE:

Mooni ševid . . . od Din 60— naprej

Kamgarne . . . od Din 120— naprej

Za suknje . . . od Din 100— naprej

Oglejte si - Prihranite 20% in več - ako kupite pri tvrdki

NOVRK - LJUBLJANA

Kongresni trg 15 - Nasproti nunske cerkve

Opozorjam na „Mali oglašnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki prilikitvi

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.

BROWN BOVERI

PODRUZNICA LJUBLJANA

izvražuje električne naprave ter
vsa v to stroko spadajoča
popravilaPristne
kranjske klobase

priznano dobre specijalitete nudi za božične praznike in se priporoča.

J. ROZMAN — Sv. Petra cesta 85

Ljubljana

HOBBY

UNIVERZALNI
NAUČNI PREPARAT
UNIVERZALNIHobby
mokoin vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Ljubljana Stari trg 42

Vsa
SUROVINA

se pred izdelovanjem melema

kemično
analizira

Uspeh v 4 dneh

MELEM

LAMICO

.Smrt žužjem"

odpravlja žužje, bradvice, trdo kožo. Siguren učinek brez bolečin. Ne ovira pri hoji. Dobri se povsod.

LAMICO DROGERIA, BEograd
Knez Mihailova 11.

Hobby

čisti vse po
popolnoma

novem načinu

Jedinstveno zastopništvo za Jugoslavijo

OBOROT - BEograd tel. 31-59

Cara Urola 19

Vsa Hobby snadilca načrtovali in izvedeni

HOBBY se uporablja v Amerikljino 70.000 kg. HOBBY je

odlikovan tudi z diplometem Higijenskega Instituta v Londonu

HOBBY ISČITE POVSOD!

HOBBY za domačijo (gospodinjstvo), HOBBY za hotelje, restavracije, sanatorije in bolnice.

HOBBY za garaje, mehanične in monterske delavnice. HOBBY za čiščenje parnih hitrov, honesatorjev in predgradijev. HOBBY za barvila podjetja. HOBBY za tehnolino industrije. HOBBY neškodljivo niti enem predmetu kaže nevadno voda lahko škodi. HOBBY neškodljivih sestavin.

HOBBY JE NEŠKODLJIVI PREPARAT.

HOBBY se uporablja v Amerikljino 70.000 kg. HOBBY je

odlikovan tudi z diplometem Higijenskega Instituta v Londonu

HOBBY ISČITE POVSOD!

Naša draga, predobra mama, stara mama in prababica, gospa

Jožefa Potočnik
roj. Gešperin

je po dolgem trpljenju v starosti 89 let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb preblage pokojnice se je vršil v soboto dne 13. decembra na Koroški Beli.

Zahvala

za vse dokaze sočutja, prečastiti duhovščini, vsem, ki ste našo mamo pokropili in spremili na njeni zadnji poti, se najtopleje zahvaljujemo.

Na Koroški Beli, dne 13. decembra 1930.

Žalujoči ostali.

Franca Pungartnika

veletrgovca in posestnika

kateri je v 47. letu starosti dne 13. decembra, po kratki bolezni, pokrepčan s tolažili sv. vere umrl.

Pogreb se bo vršil v pondeljek dne 15. decembra 1930 ob 10 dopoldne iz hiše žalosti, Lukovica št. 11, na farni pokopališče na Brdu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Brdu. — Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin.

Lukovica, dne 13. decembra 1930.

Marija, soproga. Janez in Manči, sinova. Franc, oče. Ivan, Martin, Jože in Karel, bratje — in ostali sorodniki.

Cenjenim bravcem priporočamo naslednje škofjeloške tvrdke:

Tvrda
ANTON SAVNIK
ŠKOFJA LOKA

nudi vsakovršno manufakturno in galerijsko blago v najboljši kvaliteti in po zelo nizkih cenah.
Zahlevajte ilustrirani cenik.

L. M. Planina
Škofja Loka

izdelovanje in popravilo dežnikov, trgovina z mešanim blagom se priporoča.

JOSIP KOŠIR
valjčni mlin

zamenjuje pšenico za moko, ima vedno v zalogi najboljše pšenične in koruzne mlevske izdelke po najnižjih dnevnih cenah.

Se priporoča
Josip Košir.

Dobra kvaliteta - poceni blago!

Kdor si še ni ogledal največje zaloge vseh vrst usnja in čevljarskih potrebščin, naj si to ogleda čimprej, da se sam prepriča o najnižjih konkurenčnih cenah.

Se vlijudno priporoča

Franc Sifrer
trgovina z usnjem in čevlj. potrebščinami
Škofja Loka

Priporoča se tvrdka

Valentin Debeljak

trgovina z mešanim blagom in zalogo voščenih sveč
Cene nizke! Blago solidno!
Ustanovljeno leta 1892

PUPILARNA VARNOST!

NAJUGODNEJŠI POGOJI!

MESTNA HRANILNICA
v Škofji Loki

SPRJEJEMA vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, — **DOVOLJUJE** posojila in kredite na vknjižbo, poroštvo in zastave **IZVRŠUJE** vse denarne posle najkulantne.

VEZANE HRANILNE VLOGE SE PO DOGOVORU OBRE-
STUJEJO VIŠJE!

Naročajte dnevnik „Slovenec“

Poslovni lokal

s tremi oddelenji in stranskimi prostori potrebuje Zanatska Banka Kralj. Jugoslavije A. D., Beograd, za njeno podružnico v Ljubljani in to za prvo tremsjece l. 1931. Eno od teh oddelenj s površino od 35—40 kvadr. metrov bi moralo biti v približju, a ostala dva v prvem nadstropju, ali pa tudi v približju, v obeh slučajih pa bi prostori morali biti med seboj vezani, ali vsaj dana možnost, da se zvezna napravi. Lokal bi se moral nahajati v sredini, ali v najbližji okolici sredine mesta. — Cenj. ponudbe naj se pošljejo Zanatski Banki Kralj. Jugoslavije A. D., Beograd, Skopljanska ul. 8.

F. Papa
papirnica in knjigoveznica
Škofja Loka
Mestni trg 38

J. Tavčar
klobučar
Škofja Loka 42

Andrej Ravnikar
krojač
Škofja Loka
Spodnji trg 52

Alojzij Bernik
Škofja Loka-Karlovac 54
Izdelovanje roženih glavnikov — Na debelo in drobno

Feliks Bavdaž
mizarstvo
Zgornji Karlovac št. 7
Cene nizke!
Izdelava solidna!

Priporoča se Babič Franc
krojač
Spodnji trg 68
poleg društvenega doma

Oblak Jože
splošno mizarstvo
Spodnji trg 77

Pavel Bozovičar
splošno čevljarstvo
Škofja Loka - Spodnji trg 62
izdelovanje vseh vrst čevljev, kakor tudi pravih gojzerc, po najnižjih dnevnih cenah. — Solidna izdelava! — Nizke cene!

Mehanična industrija pletenin
ANTON SAVINK
ŠKOFJA LOKA

priporoča vse vrste pletenine izdelane po najnovejših vzorcih in najboljši kvaliteti. Cene povsem konkurenčne. Zahlevajte vzorce!

Slavbeno in pohištveno mizarstvo
Ciril Grohar

izvršuje vsakovršno, kakor tudi luksuzno pohištvo po naročilu in po konkurenčnih cenah

Priporočamo manufakturno in galerijsko trgovino

Štrukelj Ivanka
Škofja Loka, Kapucinsko predmestje
Solidna postrežba! Zmerne cene!

Priporoča se gostilna
Hafner Josip
Škofja Loka — Glavni trg

kjer se točjo najboljša štajerska, dolenska in dalmatinska vina — Dobijo se tudi prenočišča — Dobra postrežba!

Priporoča se tvrdka
Ješe Glavni trg
trgovina z mešanim blagom
Avloproga Škofja Loka — Železniki
in avtobuski

Priporoča se gostilna
Matevž Zihelj
kjer se točjo pristna dolenska in štajerska vina ter se dobe vsako soboto in nedeljo prvo vrstne jeterne in krvave klobase

Priporoča se restavracija
Ig. Guzelj

kjer se dobi tudi prenočišče, prav tako na razpolago garaža za avtomobile! Primerne cene in dobra postrežba!

Franc Rupar
„SLOVENEC“
se dobi
v vseh trgovkah!
Fotoatelje
August Blaznik
Škofja Loka

ELEKTROVALJČNI MLIN
„TRATA“
ŠKOFJA LOKA — kolodvor
ima stalno v zalogi najboljše pšenične in koruzne mlevske izdelke ter prvovrstno banaško pšenico in koruzo.

ZAHVALA. Za številne dokaze sočutja ob težki izgubi ljubljene hčerke in sestre, gospodične

Marije Vodlak

se srčno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so darovali vence in cvetje ter spremili rajno na poslednji poti. Posebna zahvala g. dr. Červinku za pomoč v bolezni, g. dekanu in ostali duhovščini za spremstvo ter Pevskemu društvu Bravščeve za ganljive žalostinke v cerkvi in na pokopališču. — Bog plačai vsem!

Bravščeve-Gornje Gorče, 12. decembra 1930.

Rodbina Vodlak.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznano tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsek zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60 —.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Restavracija „Roža“

LJUBLJANA :: Židovska ulica štev. 6.
priporoča cenjenim gostom pravkar dospela ža-
jerska bela in rdeča vina. - Dobra domača kuhinja.
Najniže cene.

RJE? Na Kongresnem trgu

poleg jekarne Bahovec — dobite okvirje za
slike od enostavnih do najfinješih.

Velika izbira! Nizke cene!

MATKO POGAČNIK

knjigoveznična :: galanterijska delavnica

Poceni in vendar najboljša je

Severjeva otomana

Z 32 peresi v sedežu in 4
v zglavlju, velikost 185 - 78
najboljši materiali, cena od
570 do 850 D. po izberi pre-
vele. Zahtevajte vzorce!

RUDOLF SEVER — Ljubljana — Marijin trg 2

Nepremočljive

koniske plahte

z vsem seremonij ter napisom 1 par Din 450.—
Dopisnica zadostuje. Dnevne poštne pošiljke. Ako
blago ne ugaia vremen denar — Cenjena narocila
sprejme IGNAC STRAUS, Izdelovanje plaht —
Rače pri Mariboru.

K A V O

najfinješih vrst, žgano in surovo, čaj, rum,
trinjevec, čaj, maslo, malinovec itd. priporoča

tvrdka JAGODIČ JOSIP

— CELJE — Glavni trg.

Lepo posestvo

se odda v najem v lepem kraju Savinjske doline,
obstoječe iz 60 m² polja, njiva meri 15 oralov in
je obsejana s hmeljem. Hita se odda s tremi so-
bami, kuhinjo in kletjo, ter gospodarsko poslopje
z lepim sadnim vrtom, ograjenim, ki meri 19 arov
31 m². Avtobus postaja tik hiše ter je zvezca na
vse strani. Posestvo je oddaljeno 10 minut od ko-
lodvora. — Naslov pove podružnica »Slovenca«
v Celju.

Električne svetilke

LUSTRE in AMPULE

za stanovanja, moderne svetilke za dvo-
rane, cerkve, pisarne, hotele itd.;

ROČNE in ŽEPNE SVETILKE

razne vrste in oblike;

ELEKTRIČNE LIKALNIKE

kuhalne, grelne in kosmetične aparate;

ELEKTRO - MOTORJE

za obrt in gospodarstvo, za šivalne in
pletile stroje

■ vam nudi v veliki izberi in inštalira

»ELEKTROINDUSTRJA«

družba z o. z. — Ljubljana,

Gospodovska cesta 13 - (Kolizej)

Telefon int. 2314 Telefon int. 2314

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

60

»Jana... ti dragi, ubogi otrok. Zadnji meseci so
preveč udarili vate. Da sem izginil jaz, umrla mati.
Glosin te odpeljal... to je bilo preveč za tvoje srce.
Odženi jih, motne slutnje, če se vrnejo. Misli name.
Misli na srečo, ki nam jo bo prinesla prihodnost...«
Trenutki oklevanja. Potem je objela Jana Silve-
stra z rokami okrog vrata.

Nežno je zavil njene drobne rame v šal in jo po-
tegnil k sebi na prsa.

Bilo je težko in žalostno slovo, ko se je končno
ločil v Düsseldorfu od svoje mlade žene in se vrnil
sam v Linnais. Le misel, da se ločita samo za nekaj
tednov, je tolažila Silvestra in Jana pri slovesu. Samo
še nekaj izboljšav. Konstrukcija in dovršitev novega
je še mnogo močnejšega žarišnika. Potem, Silvester je
to trdn sklenil, ga ne sme nič več ločiti od žene. S
trdnim zagotovilom, da se vrne najkasneje v štirih
tednih in da bo potem za vedno ostal pri njej, se je
slednjih iztrgal Jani iz rok.

Pustil ji je majhen telefonski sprejemni aparat.
Nazadnje jo je še potolažil.

»Ljubček moj, čeprav grem še enkrat za kratek
čas od tebe, bom vendarle zmeraj pri tebi. V vsakem
hipu bom mogel videti pred seboj tvojo živo sliko, v
vsakem trenutku bom lahko vedel, kaj delaš in kako
se ti godi. In tebi daje ta aparat možnost, da slišiš
vsaj moj glas. Nobenega dne ne bom pustil, ne da bi
te videl in govoril s teboj.«

Silvester ji je natančno pokazal, kako se upo-

Javna zahvala in priporočilo

Moja sestra gdč. Karla Zmerzikar, učiteljica v pokoju, je bila komaj dobr i dve leti pri
„Ljudski samopomoči“ v Mariboru

v oddelkih D, C, B za slučaj smrti zavarovana. — Dne 19. novembra t. l. mi je moja sestra
umrla ter v oporoki volila mene podpisano kot univerzalnega dediča njeni zapuščine.

V prijetno dolžnost si stejem izreči »Ljudski samopomoči« v Mariboru svojo najiskrenejšo
zahvalo za izplačano podporo v znesku 14.860 Din, katero mi je imenovano društvo brez od-
lašanja najkulantnejše izplačalo v moje roke, ter z ozirom na kulantnost, solidnost in sočutje
imenovane institucije napram svojim članom proročam isto najtopleje vsem tistim, ki se niste
pri imenovanju, da se z zaupanjem oklenite »Ljudske samopomoči« v Mariboru.

Mozirje, dne 1. decembra 1930.

MARIJA ZMERZLIKAR, zasebnica — sedaj Celje, Ljubljanska cesta 21.

Cenjenim čitateljem priporočamo siedece

Kranjske tvrdke

URŠULA ANZELO

trgovina z manufakturo, predstiskarjo, entlanje
in vezje ročnih del, krstne opreme, šopki in
venčki za neveste ter nagrobeni venci.

Kran Glavni trg

MAJNIK IN BITENC, Kranj

Prodaja koles, gramo ovog, plastične ter raznih
posameznih delov. Prodaja na obroku.
zdelevanje v raznolikih kulinaričnih, r-kih del: ate-
dinike, ograje, okna in razne okove. Montaža in osmis-
terautognitno varjenje. Delo alično po nizki cenai.

PRALNICA - LIKAL-
NICA - KEMIČNA CI-
STILNICA - BARVA-
NJE OBLEK

RESTAVRACIJA

ERNEST RUČIGAJ — Kranj

nasproti farne cerkve.

Izdelenje soda-vode in brezalkoholnih pijač.
Cene najniže.

Juriš Poljak

strojno mizarstvo — KRAJN — Farovška loka
izdelava modernega pohištva iz uklenje-
nega lesa. Novosti na boljšo - stavbe - sonna
vrata v gladki fazoni (Sperrholz)

Božična darila kupujete pri
Franc Šink, Kranj naspr. farne cerkve.

Obeski in okraski za božično drevo.

Slaščiarna — svečarna — mediterarna.

Kje so najcenejša božična darila? — Pri

B. Rangus, zlator. Kranj

Velika izbira švicarskih ur, zlatnine in srebrnine.

Popravila točna. Cene najniže. Nasproti »lka«.

Janko Mišić

Kranj, Glavni trg

Izdelenje in prodaja lov-
sko orodje — Popravila
se sprememba

SLIKE CIRIL

prej Ferd. Blebš

Najboljša spec. trgovina

Kranj, Glavni trg 113

Lado Goltes, Kranj

Zaloga galanterijskega in modnega blaga, dam-
skega in moškega perila, oblek in piačev

Neveste

Najcenej. nakup kuhinjske posode in porcelana pri

Ferd. Blebš, Kranj

TOVARNIŠKA ZALO-
GA SIVALNIH STRO-
JEV - KOLES - GRA-
MOFONOV
I. T. D.

Franjo Potočnik

Kranj - Slovenija

M. Osterman, Kranj

mesarija in prekajevalnica.

Vedno sveže meso in vsakovrstni mesni izdelki.

Alibin Terčon

De likatere sri „Puščavnik“

Popravček bogato zelo-
daril za Božič

Stone Reboli

Sivalni stroji, modno in
galanterijsko blago. Ve-
lika izbira klobukov.

Kranj

Zahvala

Ob smrti naše preroano umrle, nepozabne matere, tašče in stare matere, gospe

Alojzije Mayer vd. Kalischnig

se podpisani zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za iskreno sožalje. Prav
posebno zahvalo smo dolžni preč. duhovščini, v prvi vrsti pa velesp. g. okraj-
nemu zdravniku g. dr. Alfonsu Höningmu, kateri je ne le s svojo priznano
zdravniško skudenostjo, ampak tudi z ljubeznišvo prisrčnostjo rajno ves čas
bolezn podpiral in tolažil.

Nadalej velja naša iskrena zahvala pevskemu društvu »Velka« za gan-
ljive žalostinke, gasilnemu društvu »Brezno-Podvelka« in vsem, ki so v tako
neprizakovem številu rajno spremili na njeni zadnji poti. Bog povrnil

Brezno, dne 11. decembra 1930.

Obitelji: Janisch, Laurentschihs, Potočnik.

Samo 35 Din

volneni fantovski klubek!

Samo 58 Din

volne ni, moški klubek v vseh barvah!

Samo 29 Din

suknena, moška sport-kapa!

Razpoljila Trgovski dom

Sternički, Celje št. 18

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Zahlevajte takoj veliki, ilustrirani cenik s
več slikami, katerega dobite zastonj!

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA:

Reklamno podjetje

Frančiška Zajec, Vrhnikova 189

se priporoča cenjenemu občinstvu
za lepljenje reklamnih lepkov in
tiskovin ter nabiranje inseratov.

CENE ZMERNE POSTREŽBA TOČNA

ZAHVALA. Najprisrčnejše se zahvaljujemo vsem, ki so na zadnji poti
spremili našega oceta

Jakoba Šme

Posebna zahvala bodi izrečena preč. g. župniku za požrtvovostnost v njegovi poslednjih urah, najlepše se zahvaljujemo isto slavnemu domžalskemu godbi, gasilskemu društvu v Domžalah za
krasni venec, katerega član je bil po-
krajini nad 50 let, najprisrčnejše se pa zahvaljujemo gasil. društvu iz Stoba
in Vira, ki so prišli spremi pokojnika
na njegovih zadnjih poti.

Pravkar je prišel iz Anglije

L I S T E R

in se Vam ponuja za hlapca!

Lister Vam reže krmo, mlati in melje žito, žaga drva, črpa vodo, dviga bremena, goni sploh vse gospodarske in obrtniške stroje brez prestanka vedno z enako močjo.

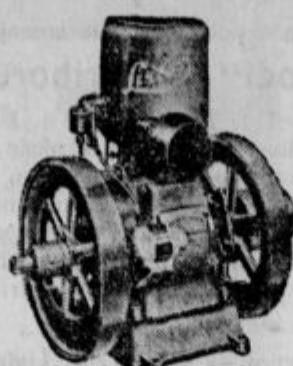
Svoje delo opravi v na krajetem času in nadomesti celo vrsto delavec.

V storbi je zvest, vtrajen in dela neprestano pri največjem naporu vsaj 20 let!

Bolan ni nikoli, je močan, tih in prime za vsako delo.

Zadovoljuje se s trdim ležiščem kierkoli in ne rabi več kot nekaj žic bencina na uro za delo, ki ga opravi tako močan konj. Le enkrat ga je treba kupiti, potem je Vaš, dela Vam skoraj zaston in se Vam tisočkrat izplača.

Lister-motor, ta naicenejša delovna moč je vedno na razpolago pri tvrdki

Franc Stupica

zaloznina in zaloge poljedelskih strojev
v Ljubljani, Gospodovska c. 1

Gospodarska zveza

v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke - žito -
mieske izdelke - speci-
cijsko in kolonialno blago
- sadje - mesne izdelke -
užno sadje - semena -
seno - slamo - Težakovo

olje za živino - kmetij-
ske stroje in orodja -
umetna gnojila - cement
- premog itd. - Zastop-
stvo za prodajo kisove
kislino v Dravski banovini

Jamčimo
za stalnost
naših barv

J U G O Č E S K A

Božična darila

v največji izberi in nizkih cenah nudi
svojim cenjenim odjemalcem tvrdka

F. M. SCHMITT

Ljubljana

Pred Škofijo 2

Lingarjeva 4.

Autotaksi

nočevanje

Novo mesto-Konditrix

Cveten 18

Fany Patik, umetno košarstvo
Radovljica-Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30

Ve ika zaloga raznih košaric, galerijskih predmetov
in igrač Vam nudi možnost najugoinejšega nakupa
daril za Božič.

Ne zamudite ugodne prilike in si oglejte prvorstne izdelke!

Inserirajte v „Slovencu“!

Zahvala

Veem, ki ste spremili mojo pokojno soproga na njeni zadnji poti, posebno darovalcem krasnega cvetja, moja odkritosrčna zahvala.

Bog plačaj!

R. Ažman
kipar — soprog.

Zadružna Gospodarska banka d.d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPODANKA. TELEFON STEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480,000.000—

Kapital in rezerve nad Din 16,000.000—

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja
KREDITE, ekomptira MENICE. — Nakaza-
nila — Akreditivi. — Predujmi na elekte.

BLEĐ
KOČEVJE NOVI SAD KRANJ ŠIBENIK MARIBOR
CELJE SOMBOR ĐAKOVO SPLIT

Izvršuje vse bančne posle naiku'antneje.

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DE-
VIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Sales -
deposits. — Borzna naročila — Prodaja srečk